

#494 OKTOBER 2026

filmkrant

Onafhankelijke filmjournalistiek sinds 1981

Aangeboden
door uw
filmtheater
& NVBF

Tom Cruise sloop de wereld

HET TRUMPJAANSE CARNAVAL VAN DIGGER

Genocide als nevenschade

ISRAËLISCHE MILITAIREN IN NAZA

Sublieme hersenterger

L'INCONNUE: WILLOZE ZIELSVERHUIZINGEN

BILL
NIGHY

ROMAN GRIFFIN
DAVIS

DEXTER SOL
ANSELL

CLARE
DUNNE

MICHAEL
SOCHA

AND
MAISIE
WILLIAMS

500 MILES

FROM BAFTA-WINNING DIRECTOR
MORGAN MATTHEWS

9

'I AM A CAGE, IN SEARCH OF A BIRD'
FRANZ KAFKA

FRANZ

EEN FILM VAN AGNIESZKA HOLLAND

16

NU IN DE BIOSCOOP

SEPTEMBER FILM

www.septemberfilm.nl

[/septemberfilmnl](https://www.instagram.com/septemberfilmnl)

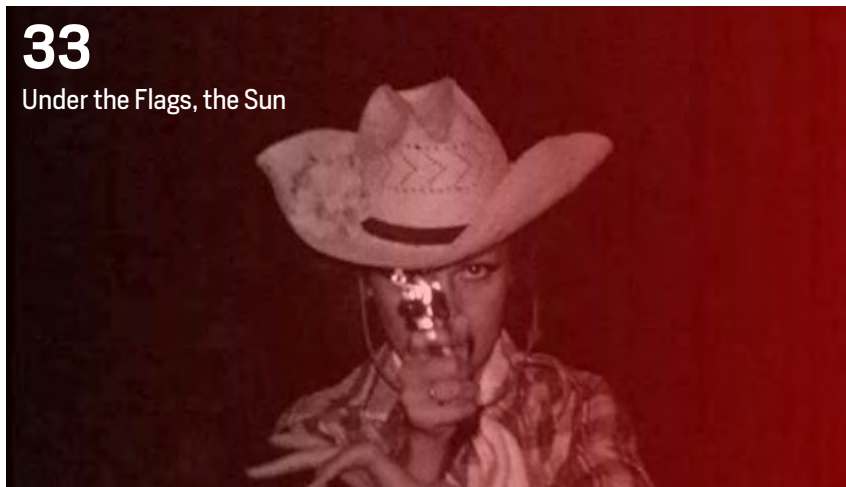
10

Yuval Abraham en Rachel Szor over NAZA

33

Under the Flags, the Sun

Interviews

- 6 Arthur Harari over **L'inconnue**
- 10 Yuval Abraham en Rachel Szor over **NAZA**
- 16 Ryūsuke Hamaguchi over **All of a Sudden**
- 22 İlker Çatak over **Yellow Letters**
- 26 Iwana Chronis over haar eerste maanden bij het Filmfonds
- 30 Lukas Dhont over **Coward**

Verdieping

- 8 Discussiefilm: **L'inconnue**
- 18 De humor van Kafka in **Franz**
- 25 Filmfestival Venetië
- 43 Godzilla, koning van de monsters

Recensies

- 7 L'inconnue
- 12 Naza
- 13 Digger
- 15 Coyote vs. Acme
- 17 All of a Sudden
- 23 Yellow Letters
- 29 Primetime
- 31 Coward
- 33 Under the Flags, the Sun
- 35 The Beloved
- 36 Downtown | Youri
- 37 Imago | The Weight
- 38 Maspalomas | The Uprising
- 39 Wicker | Tegenwoordig heet iedereen Sorry
- 40 Andiamo a bere l'ultima | Erupcja
- 41 Brand New Landscape | Sense and Sensibility
- 45 East of Eden | La mesías

Rubrieken

- 5 Redactioneel
- 5 The Thinking Machine
- 19 Column Martijn Blekendaal
- 21 Nederlands fruit: Sinan Eroglu
- 27 Column Dan Hassler-Forest
- 36 Kort
- 43 Thuis kijken
- 47 Boeken: **Partially Devoured**
- 48 Agenda en evenementen
- 52 Filmsterren
- 54 Actie! Op de set van **Laatbloei**

THE REUNION, LUMEN, TOPKAPI FILMS & VERSUS PRODUCTION PRESENTEERT
IN CO-PRODUCTIE MET FRANCE 2 CINÉMA, VTM, RTBF, PROXIMUS EN BETV & ORANGE

EMMANUEL
MACCHIA

VALENTIN
CAMPAGNE

FESTIVAL DE CANNES
DOUBLE PRIZE BEST ACTOR
2026

Official Opening Film
53th Edition

COWARD

EEN FILM VAN
LUKAS DHONT

DE VEELGEPREZEN REGISSEUR VAN GIRL EN CLOSE

VANAF 22 OKTOBER IN DE BIOSCOOP

Deze maand op filmkrant.nl

THE THINKING MACHINE: INBRAAK

In 1982 lanceerde Beverle Houston het idee dat het in de films van Orson Welles draait om de figuur van de “*power baby*”: een antiheld die fungeert als het “middelpunt van verlangen en tegenstrijdigheid”. Hij is rijk, ambitieus en fel individualistisch, maar tegelijkertijd doordrongen van nostalgie naar zijn verloren kindertijd, gefrustreerd verlangen naar menselijk contact en een diepgewortelde doodsdrijf. De *power baby* komt in de cinema veel vaker voor dan alleen bij Welles, toont het nieuwe video-essay van Cristina Álvarez López en Adrian Martin op filmkrant.nl/thinkingmachine, dat treffende verbanden legt tussen de klassieker *Citizen Kane* (1941) en Nicolas Roeg's visionaire en ondergewaardeerde *Eureka* (1983).

FILMBONZEN

Wie bepaalt er wat er gebeurt in de Nederlandse filmwereld? Het antwoord lees je in de 26ste editie van de ranglijst Filmbonzen, die opnieuw werd samengesteld door journalisten van *Filmkrant* en *Het Parool*. Met op meerdere sleutelplekken bestuurswisselingen en vertrekkende directeurs is er in die filmwereld nogal wat aan de hand. Geen wonder dat dit jaar drie nieuwe namen de topdrie vormen.

DOSSIER: ALEJANDRO G. IÑÁRRITU

De Mexicaanse regisseur Alejandro González Iñárritu mag met recht een Oscar-kanon genoemd worden. De regisseur won op eigen titel al vier van de felbegeerde beeldjes, en elk van zijn zeven eerdere speelfilms werd in minstens één en vaak meerdere categorieën genomineerd, van debuut *Amores perros* (2000) tot het zeer persoonlijke *Bardo* (2022). Ook zijn achtste speelfilm *Digger* (zie p.13) wordt genoemd als grote kanshebber voor de komende Oscars. In ons dossier op filmkrant.nl/inarritu verzamelen we al onze stukken over zijn werk.

FILMFESTIVAL LEIDEN

Het festivalseizoen is vol op stoom, met in oktober ruimschoots meer evenementen dan we kwijt kunnen in onze papieren agenda (vanaf pagina 48). Zo wordt in Leiden van 8 t/m 18 oktober de 21ste editie gehouden van het Leiden International Film Festival, dat al jaren haar eigenzinnigheid toont met onder meer een competitie voor Amerikaanse onafhankelijke cinema en sinds 2021 de Bonkers Competitie voor “innovatieve, vreemde en bovenaardse films”. Op filmkrant.nl/liff duikt Elise van Dam in de competitie voor debuutfilms.

STEUN FILMKRANT

Word nu abonnee en ontvang een jaarabonnement voor Cinemember

Stort €55,- (meer mag ook, dan steun je *Filmkrant* ook als donateur) op rekening-nummer NL28 INGB 0005 3933 95 t.n.v. Stichting Fuurland te Amsterdam, o.v.v. 'nieuwe abonnee CineMember' en vermeld daarbij je adresgegevens + e-mailadres. Voor België geldt een abonnementsprijs van €78,-. Deze aanbieding is geldig tot 4 november 2026.

Wie nu een jaarabonnement neemt, ontvangt niet alleen een jaar lang *Filmkrant* in de brievenbus, maar ook als welkomstgeschenk een jaarabonnement voor CineMember. Ben je al abonnee maar breng je een nieuwe abonnee aan? Dan ontvangen jullie allebei het welkomstgeschenk.

Streamingplatform CineMember brengt het filmhuis thuis. Elke maand worden er nieuwe namen aan de brede collectie arthouse-films toegevoegd. In september verschenen onder meer *Where the Wind Comes From* (2025) van Amel Guellaty en *Drijfzand* (2021) van Margot Schaap. Op CineMember staan zowel moderne werken, denk aan *The Substance* (2024) en *Perfect Days* (2023), als klassiekers, zoals een groot deel van het oeuvre van Roberto Rossellini, met onder andere *Germania anno zero* (1948) en *La paura* (1954). Zo is er voor ieder wat wils.

De meeste films op CineMember, gemiddeld zo'n 1.700, hebben ooit gedraaid in de Nederlandse filmtheaters en Belgische kwaliteitscinema's en zijn geselecteerd en bekroond op internationale filmfestivals. Deze streamer eens uitproberen? Word lid van *Filmkrant*!

IJDELE KARKASSEN

Wie had gedacht dat het Alejandro González Iñárritu zou zijn die ons eindelijk het groteske carnaval van criminelen en idioten dat de VS bestuurt in het volgrijze ornaat van hun doodscultus zou laten zien? De adem rottend, de koppen verwrongen, de waanzin geëts in de verblinde ogen. *Digger* is een krankzinnige mix van het absurde, palliatieve grijs van Roy Andersson en Kubricks *Dr. Strange-love* (1964). Als incontinentie kleine kinderen speelden deze ceo's, politici en legeraanvoerders ooit op zolder, als incontinentie oude mannen vernietigen ze de wereld in hun *war room*. En de wereld laat het toe. Alles in de film is tegelijk theater en realiteit. We zien het elke dag. De ijdele karkassen die de wereld slopen.

Toevallig zag ik twee dagen later *Kubi* (2023) van Takeshi Kitano, de Japanse acteur/regisseur en tv-held waarmee onze voltallige toenmalige redactie jaren geleden in een afgeladen restaurant in Rotterdam een komische faux-pas beging toen Kitano te gast was op het IFFR. Een fijne herinnering, ook al was het een blunder. *Kubi* is een half serieuze, half komische kijk op een van de grote verhalen uit de Japanse geschiedenis: de vereniging in de zestiende eeuw van de strijdende feodale staten door Oda Nobunaga. Laten we zeggen: de Japanse Willem van Oranje. Kitano laat die strijdende partijen zien als een stelletje incompetente, bloeddorstige, machtsgeile criminelen.

Ook min of meer toevallig had ik in de weken daarvoor *Deadwood* (2004-06) opnieuw gekeken. De geniale serie van David Milch is een portret van *Deadwood* in South Dakota op een moment dat het nog niet officieel bij de VS hoort en er nog geen wetten gelden. De taal die wordt gesproken is het meest briljante element van de serie: een soort vuilbekkerig shakespeareaans. Een prachtig, stekelig portret van wetteloosheid en de Amerikaanse ziel.

Er zijn talloze internationale films en series die een duister deel van een nationale geschiedenis in de ogen durven kijken. Maar in Nederland blijft het stil. Ik heb het niet over vergoelijkende heldenverhalen anno 40-45 of keuvelende koloniale kostuumdrama's. Daar zijn er al genoeg van. Ik heb het over je eigen duistere, getergde geschiedenis onder ogen zien. Als komedie, als tragedie, als tragikomodie. Als de thriller die het grootste deel van de geschiedenis is. Zoals *Digger* doet. En *Deadwood*. Maar in Nederland is het al decennia zo vreselijk stil op de schermen. Alsof de geschiedenis hier niet verder teruggaat dan de paar jaar die we moeten kunnen verantwoorden voor onze belastingopgave.

Cinema is voor Arthur Harari per definitie een verbinding met vroeger, vertelt hij in een gesprek over *L'inconnue*. Maar: "Deze film vertelt iets wat pas nu verteld kan worden."

Door SASJA KOETSIER

Arthur Harari begint zijn antwoord op de eerste vraag met een stilte. Een lange stilte, waarin hij zijn blik gericht houdt op zijn samengeknepen handen. Dan antwoordt hij, met onvaste stem: "Ik weet niet waarom dit me zo aangrijpt. Dit zag ik niet aankomen, ik denk dat dit festival... dat ik erg moe ben van alles, de presentatie van de film."

We schrijven mei dit jaar en, toegegeven: het is nogal een festival voor Harari. De première van *L'inconnue*, twee dagen eerder op het festival van Cannes, werd gevolgd door een negen minuten durende staande ovatie. Bepaald geen lauwe ontvangst, al klapten velen ongetwijfeld ook uit solidariteit met de protestactie waarvan Harari kort daarvoor onbedoeld een boegbeeld was geworden – waarover verderop meer.

Zijn film, een labyrint van zielsverhuizingen dat minder lijkt te draaien om wat het allemaal betekent dan om de gevoelens die het oproept, wist van alle competitiefilms de pers het sterkst te verdelen. Wat op zichzelf een eerbewijs is aan de ongrijpbaarheid van de film; toch is de teneur van de ontvangst beduidend negatiever dan bij Harari's laatste gang over de rode loper in 2023, toen hij als coscenarist deelde in het succes van *Anatomy of a Fall* van zijn echtgenote Justine Triet.

TREIN

De vraag die Harari op deze ochtend lichtelijk van zijn stuk lijkt te brengen, komt van de collega met wie ik dit interview deel. De Portugese journalist opende het gesprek door de regisseur te vertellen dat zijn film hem deed denken aan een moment in de filmgeschiedenis waarin beelden het vermogen hadden pijn te doen. Een compliment natuurlijk, en zo vat Harari het gelukkig ook op. "Ik vind dat heel krachtig, het idee dat een film pijn kan doen. Daarom raakt het me", legt hij uit. "Zulke ervaringen hebben we vooral in onze kindertijd, of als jongvolwassene. Uiteindelijk vergeten we hoeveel cinema teweeg kan brengen."

"Ik kijk eigenlijk niet veel films meer tegenwoordig", bekent hij dan. "Het gebeurt nog maar zelden dat een film iets met me doet wat me bijblijft. De mogelijkheid om dingen te *beleven* in film voel ik niet meer zo sterk. Tot mijn 25e zag ik films die grote indruk maakten. *The Taste of Cherry* van Abbas Kiarostami zette me enorm aan het denken. Dat was zó sterk, als de eerste keer dat je een landschap ziet, iemand kust, een geur opsnuift... Het was alsof iets me wakker schudde."

'Het idee van verdwijning spookt door deze film'

LÉA SEYDOUX EN ARTHUR HARARI

Ik vertel hem dat de combinatie van realisme en surrealisme in *L'inconnue* me doet denken aan films van nog langer terug: films als *Don't Look Now* (1973) van Nicolas Roeg, gemaakt voordat Harari werd geboren. "Ik hoor vaak dat mijn films doen denken aan vroeger, aan die manier van filmen", bevestigt hij. "Maar voor mij is cinema het verleden. Dat begon toen ik negen was en films zag die zich ver van mijn tijd en mijn land afspeelden. Het fascineerde me, ik vond dat zoveel interessanter dan wat zich voor mijn neus afspeelde. Door zelf films te gaan maken sprong ik op een trein die al heel lang geleden was gaan rijden."

"Dat verleden dragen mijn films mee, maar tegelijk heb ik het gevoel dat dit mijn eerste film is die iets

vertelt wat pas nu verteld kan worden. Dat is misschien vooral dankzij mijn broer, hij is jonger dan ik. Dit verhaal over identiteit en lichamen die muteren is iets dat nu in de lucht hangt, in de samenleving bestaat."

VERDWIJNING

Die broer is Lucas Harari, illustrator en auteur van meerdere graphic novels, waaronder *Le cas David Zimmerman* (in het Nederlands vertaald als *De zaak David Zimmerman*), waar Arthur Harari als co-auteur aan meewerkte. Het leverde de basis voor het script van *L'inconnue*, waarvoor hun andere broer, Tom Harari, de cinematografie voor zijn rekening nam.

“Het begon als een project van mijn broer, het was zijn visie, en dat hielp me eigenlijk enorm”, vertelt Harari. “Bij de meeste films die ik zie, mis ik het gevoel dat het ergens in geankerd is, dat het verder reikt dan alleen maar dat verhaal. Dat dit verhaal bij mijn broer vandaan kwam en dat het ontstond in tekeningen – en tijdens het proces was er ook fotografie – gaf het een verleden. De graphic novel gaat, meer nog dan de film, over vragen van verwantschap, oorsprong, wat vroeger is gebeurd, sporen.”

In de film fotografeert hoofdperson David straat-hoeken die op oude ansichtkaarten zijn afgebeeld – vaak in buurgemeenten die in de tussenliggende tijd door Parijs zijn opgeslokt – opnieuw. Daarbij speelt het verhaal zich, niet nadrukkelijk maar toch duidelijk herkenbaar, af in een Joods milieu. Is het vergezocht om een lijn te trekken tussen het thema van verdwijning en de Joodse identiteit van het hoofdpersonage? “Nee, dat Joodse zit er absoluut in – ondergronds; er zullen ook mensen zijn die het helemaal niet opmerken. Voor mij spookt door deze film het idee van verdwijning in het algemeen. In het Jodendom zit dat historisch diep verankerd. Mijn afkomst is Joods, al ben ik in mijn hele leven nog nooit in een synagoge geweest. Mijn Joods-zijn is iets van de ziel, maar ik weet niet wat ik daarvan moet maken. Ik stel mezelf vaak de vraag, in relatie tot mijn kinderen bijvoorbeeld, wat ervan overblijft. Ik denk dat het zal verdwijnen. Maar: de kwestie van de verdwijning van

dat wat we waren, gaat ons allemaal aan. Bij Joden is dat zeer aanwezig omdat men hen wilde laten verdwijnen. Maar momenteel is de geschiedenis omgedraaid en vindt elders een andere gewelddaad plaats. Er is dus niets specifiek Joods aan de kwestie van verdwijning.”

DE AFFAIRE CANAL+

Harari werd rondom de première van *L'inconnue* nog door iets anders in beslag genomen. Een dag voor de opening van het filmfestival stond zijn naam, samen met die van Juliette Binoche, Adèle Haenel, documentairemaker Raymond Depardon en honderden andere toonaangevende figuren uit de Franse filmindustrie, onder een open brief in het dagblad *Libération*. Daarin luidden zij de noodklok over de groeiende ideologische greep van miljardair Vincent Bolloré op de nationale filmproductie en -distributie.

Bolloré is niet alleen de hoofdaandeelhouder van Canal+, dat in Frankrijk de grootste private filmfinancier is, maar inmiddels ook voor ruim een derde eigenaar van bioscoopketen UGC, die hij over twee jaar volledig in handen wil hebben. Recente gebeurtenissen bij uitgeverijen en televisiekanalen die ook onderdeel zijn van Bolloré's media-imperium laten volgens de ondertekenaars van de open brief zien welke reactionaire, ultrarechtse agenda deze man – zeg maar gerust de Rupert Murdoch van de Franse media – tot uitvoering aan het brengen is.

Nadat Harari in een interview in diezelfde krant Bolloré als ‘crypto-fascist’ bestempelde, trok de ceo van Canal+, Maxime Saada – ook al was de kritiek niet op hem of het mediabedrijf gericht, maar op de grootaandeelhouder – ongekend hard van leer door te stellen dat iedereen die Canal+ beschuldigde van crypto-fascisme voortaan kon fluiten naar financiering. Waarna de actie onder de leus ‘Zapper Bolloré’ alleen maar meer steun kreeg, nu ook vanuit de internationale filmindustrie.

Over die open brief heeft mijn collega nog een vraag. Ging de bezorgdheid over wat er zou kunnen gebeuren, of is dit al aan de hand? “Canal+ lijkt nog niet direct te interveniëren in de filmproductie,” antwoordt Harari, “met uitzondering natuurlijk van *Grâce à Dieu* van François Ozon, vanwege de religieuze dimensie die een obsessie is van Vincent Bolloré. [Canal+ trok in 2018, verordonneerd door Bolloré, de financiering terug voor deze film over seksueel misbruik van kinderen binnen de katholieke Kerk, SK.] Eén zo'n geval bewijst afdoende de noodzaak om de kwestie aan te kaarten. We kunnen niet meer niet denken: laten we het rustig afwachten. De bezorgdheid over de groeiende macht van extreemrechts in Frankrijk is groot. Het is precies het juiste moment voor het opwerpen van deze vraag, nu we zweven tussen de angst dat het gaat gebeuren en de constatering dat het eigenlijk al begonnen is.” ■

Recensie *L'inconnue*

EEN ANDER IN DE SPIEGEL

Weinig films dit jaar zullen zo je lijf en je gedachten binnendringen als Arthur Harari's *L'inconnue*.

Door ELISE VAN DAM

Als een succubus gaat ze bovenop hem zitten en neemt hem. Neemt zijn lichaam en geeft het hare ervoor terug. In het eindeloos intrigerende *L'inconnue* beweegt een entiteit zich via seks van lichaam naar lichaam. Althans, zo lijkt het. Wat het precies is dat via een grommend orgasme een ander lichaam binnendringt, wat het wil, is niet de belangrijkste vraag. De film draait om wat het doet met de persoon die achterblijft in een ander lichaam. Om de vraag wie we zijn voor onszelf en een ander, hoe identiteit zich verhoudt tot het lichaam.

Is een plek nog dezelfde als alles eraan uiterlijk is veranderd? *L'inconnue* begint met David (een bijna buitenaards uitziende Niels Schneider) die een oude ansichtkaart van een straathoek recreert door op precies hetzelfde punt een foto te nemen. Eerder deed zijn vader al

hetzelfde. Hoe verhouden die foto's, die straathoeken zich tot elkaar? Wat definieert een plek?

Zijn vrienden nemen de lethargische David mee naar een oudejaarsfeest, waar piñata's met de beeltenissen van onder meer Trump kapot worden geslagen. Waar zijn blik valt op het spiegelbeeld van een vrouw (Léa Seydoux) die hij maanden eerder fotografeerde. Of in elk geval fotografeerde hij dat gezicht. Zonder een woord te wisselen volgt hij haar, ze hebben seks, daarna zit hij in haar lichaam. Een lichaam dat eens behoorde aan een vrouw die Eva heet. Was zij de eerste?

Gebaseerd op de graphic novel *De zaak David Zimmerman*, die hij samen met zijn broer Lucas Harari maakte, creëerde Arthur Harari een film waar je enorm over kunt filosoferen, met z'n verwijzingen naar Joodse identiteit,

Bob Dylan, zwangerschap. Maar het is vooral ook een film die zich in je lichaam nestelt. Je evenwicht verstoort. Vrijwel elke stilistische keuze creëert een disbalans. Zie de verontrustende zooms die Harari gebruikt. Als een stalker die probeert binnen te dringen. Of hoe shots soms iets te nauw gekadreed lijken. Alles wringt en schuurt, zoals dat lichaam dat niet past.

Wanneer David zijn eigen lichaam terugvindt, wordt dat ‘bewoond’ door weer een andere jonge vrouw. Wat het ook was dat bezitnam van zijn lichaam, is alweer verder getrokken. Samen met deze Malia gaat David op zoek naar antwoorden, waarbij allerlei facetten van (gender)identiteit worden aangeraakt.

Plotseling ervaart David de beklemming van als vrouw alleen zijn met een

man die je niet kent. Voelt een personage de vervreemding van mensen over je horen praten, denkend dat ze het tegen een ander hebben. Ziet iemand zijn moeder zich ontfemen over wie ze denkt dat haar zoon is. Alleen is hij het niet. Het is alleen zijn huls. Is dat dan wie je bent voor een ander? Hoeveel buitenkant is genoeg om een ander te laten denken dat jij het bent? In plaats van toe te werken naar een oplossing, leidt *L'inconnue* je steeds verder het raadsel in, totdat het voelt alsof je in een spiegel kijkt waarin een ander terug staart. Die onbekende, dat is wie we zijn. ■

L'INCONNUE FRANKRIJK/ITALIË, 2026 | REGIE ARTHUR HARARI | MET LÉA SEYDOUX, NIELS SCHNEIDER | 141 MINUTEN | DISTRIBUTIE PARADISO | TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

Kafka, trans, vrouw, Joods, soa, trauma of trip?

Wie kent *L'inconnue*? Wie weet echt wat er omgaat in deze film, de hoofdpersoon of het hoofd van de maker? Een tweegesprek over de vele mogelijke interpretaties van de onoplosbaarste film van het jaar.

Door ROOSJE VAN DER KAMP en KEES DRIESSEN

Sinds de première in Cannes heeft *L'inconnue* ('de onbekende') de reputatie van een hersenterger die zijn geheimen niet prijsgeeft. De film gaat over David, die na seks met Eva ontwaakt in haar lichaam. Die gedaanteverwisseling roept eindeloos veel vragen op. Maar het lijkt eerder een puzzel met meerdere gedeeltelijke oplossingen, in plaats van één definitieve oplossing.

Regisseur Arthur Harari is ook de coscenarist van het oorspronkelijke stripboek *De zaak David Zimmerman*, dat hij schreef samen met zijn broer Lucas, die het ook tekende. De verschillen tussen de twee versies zijn extra boeiend vanwege dat bijzondere co-auteurschap.

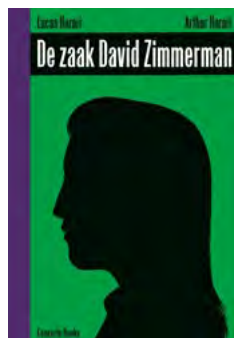
KEES

"In eerste instantie dacht ik: leuk, *bodyswap*! Maar dat is niet echt wat in *L'inconnue* gebeurt. Het lijkt eerder een soort entiteit die zich van lichaam naar lichaam seks en dan wel elke keer geestelijk van plaats verwisselt met die sekspartner – maar een klassieke swap is dat niet. Die entiteit gaat gewoon verder. Lijkt het – ik ga niet pretenderen dat ik de swap helemaal snap."

ROOSJE

"Het lijkt me meer een transformatie. Lucas Harari zegt geïnspireerd te zijn door Kafka's *De gedaanteverwisseling*. Volgens David Foster Wallace heeft die transformatie – waarbij Gregor Samsa in een insect verandert – iets grappigs: Gregor leefde als insect, en dat is hij nu letterlijk. Maar hier lijkt de transformatie anders. Al blijft hij gruwelijk."

- K "Ja, opeens het lichaam hebben van een ander gender is hier verschrikkelijk. En niet grappig of sexy. Als hoofdpersoon David, in het lichaam van Eva, zijn nieuwe lichaam verkent, is dat puur fysiek. Ben ik dit? Is deze lap vlees van mij? Hij is er heel erg niet blij mee."
- R "Het ligt voor de hand om het via een trans-lens te bekijken. Je zit hier letterlijk 'in het verkeerde lichaam'. Maar David-als-Eva heeft vooral last van *sociale* dysforie. Je bent een man, maar iedereen ziet je als vrouw. Als je naar de verkeerde wc gaat, kijkt iedereen je boos aan."
- K "Maar als het een transverhaal is, gaat het er dan om dat David een man is die door iedereen als vrouw wordt gezien? Of om hoe zwaar het is om een trans vrouw te zijn?"
- R "Nou, vóór de transformatie leeft David een teruggetrokken bestaan, en hij verbergt zich achter zijn haren. Hij lijkt me enigszins vrijer, opener als Eva. Maar waarom is de transformatie dan toch zo gruwelijk?"
- K "Misschien om te laten zien hoe zwaar een transitie kan zijn? Je moet wennen aan je veranderende fysiek en vooral: aan hoe mensen met je omgaan."
- R "Transitie is natuurlijk niet alleen een verschijnen, maar ook een verdwijnen. Dat iemand bij diens oude naam noemen '*deadnaming*' heet, bijvoorbeeld. Of dat ouders van een trans vrouw soms zeggen dat 'hun zoon nu dood is'. In de film doet iedereen alsof David niet meer bestaat. Terwijl hij er nog gewoon is – alleen met een ander lichaam."
- K "Dat spelen de acteurs trouwens geweldig. Hoe ze na transitie bewegen als wie ze van binnen zijn, niet meer zoals ze daarvoor bewogen. Seydoux is heel goed – maar Schneider is echt briljant."
- R "Moet David misschien leren hoe het is om een vrouw te zijn, om als *object* behandeld te worden? Dat hij het lichaam van sekssymbool Léa Seydoux krijgt lijkt me een bewuste keuze."
- K "Behalve dat ze hier wel veel minder een sekssymbool is dan anders. Ook Schneider is nauwelijks herkenbaar. Daar zit misschien ook iets in van: niet zijn zoals mensen verwachten dat je bent. Op regieniveau. Maar goed, het blijft wel Seydoux."
- R "We moeten niet vergeten dat David fotograaf is, en stiekem een foto maakte van Eva, nog voordat ze seks hebben op dat feestje. Misschien is zijn verandering een straf: beleef maar eens hoe het is om als vrouw bekeken en benaderd te worden. Dat verklaart in ieder geval de film-in-een-film die we zien, gemaakt door Eva. Waarin een vrouw, gespeeld door Eva zelf, een man aanvalt die haar aanstaart in een bus."
- K "Grappig genoeg is in de strip die film-in-het-stripverhaal een zweverig zwart-witfilmpje. Dingen zijn wel vaker heftiger, pijnlijker in de film. Ook de seks, waarmee de swap plaatsvindt. Wat het ook iets geeft van een soa. Behalve dat moeilijk te zeggen is wat hier overgedragen wordt."
- R "Trauma? We kunnen een mentaal probleem ook niet uitsluiten. Iedereen lijkt zich zorgen te maken om David. En wanneer David-als-Eva online op zoek gaat naar lotgenoten en inderdaad iemand vindt, wordt in het midden gelaten of die persoon niet aan een psychose lijdt."
- K "Dan heb je nog Davids vader, die suïcide heeft gepleegd. Dat moet ook ergens een sleutel voor zijn. In het boek heeft trouwens ook zijn vaders vader zichzelf gedood, vlak na de Tweede Wereldoorlog waarin die ondergedoken zat. Waarschijnlijk omdat hij erachter kwam dat verder iedereen dood was."

DE ZAAK DAVID ZIMMERMAN
LUCAS & ARTHUR HARARI
| CONCERTO BOOKS |
HARDCOVER 360P |
€ 39,99

R “Terwijl nu het tegenovergestelde gebeurt: iedereen leeft vrolijk door, terwijl David vast lijkt te zitten. Als hij op het feestje seks heeft met Eva, is het duidelijk dat hij dit normaal nooit doet. Seks met vreemden. Of naar feestjes gaan.”

K “Hij gedraagt zich als een levende dode. Misschien illustreert de swap het identiteitsprobleem van David als Jood, vastgelopen onder het gewicht van de geschiedenis. Zijn geest gaat over in het lichaam van Eva – nota bene een Duitse. In het boek heet ze Rachel en ook die naamsverandering lijkt me geen toeval. Eva is de eerste Joodse vrouw. Daarin zit een idee van de Joodse geschiedenis herstarten. Zonder herinneringen.”

R “David laat zijn leven inderdaad letterlijk achter. Na de transformatie ziet hij zichzelf zoals je een foto ziet. In het lichaam van Eva hoort hij aan wat anderen, onder wie zijn moeder en zijn ex, nou echt van hem denken.”

K “Ja, au. Maar op een bepaalde manier komt hij zo wel dichterbij zijn moeder. En met dat fotoproject lijkt hij ook dichterbij zijn dode vader te willen komen. Zijn vader fotografeerde hoe de Parijse locaties van oude ansichtkaarten er in zijn tijd uitzagen en David doet jaren later hetzelfde. Conclusie: alles vervalst en wordt lelijker.”

R “Als iemand vraagt waarom, antwoordt David: ‘Om te laten zien wat er is verdwenen.’”

K “En daarna: ‘Ik ben bijna klaar.’ Wat toch ook een beetje suïcidaal klinkt. Bovendien zijn alle foto’s gemaakt in de periferie van Parijs, niks binnen de ringweg. Perifeer en vergankelijk – dat is misschien zijn Joodse gevoel.”

R “Dat past ook bij hoe hij loopt: heen en weer wiegend, alsof het hem moeite kost om vooruit te komen. Kan hij als Eva wel verder?”

K “Nou ja, als hij als Eva op zoek gaat naar zijn oude lichaam, rent hij wel voor het eerst. In het stripalbum passeert hij dan een grote graffiti met ‘Free Gaza’ en ook een heftige linkse demonstratie. Hij negeert het – maar toch is hij er nu wel, in de wereld, rennend. Er is, lijkt het, iets in gang gezet.”

R “In de film lijkt die demonstratie te zijn samengevoegd met het feestje, waar ze politieke leiders als Donald Trump in effigie doden. Die hangen op het feest als enorme papier-maché piñatapoppen.”

K “En dat zit dan weer niet in het album. Zo zijn dingen vaker verplaatst of samengevoegd. Er zit in het stripboek ook nog een interessante opmerking: dat Davids moeder vertelt dat ‘Hebreeuw’ etymologisch ‘die van de andere kant komt’ betekent. Die Joodse verwijzing heeft Harari hier dus weggelaten. Alsof hij meer ruimte wilde laten voor andere mogelijke verklaringen.”

R “En wat moeten we met de pil die David neemt vlak voor de swap? Daar hebben we het nog helemaal niet over gehad.”

K “Goed punt! Dat is een heel duidelijke hint, helemaal aan het begin van de film, dat het allemaal een trip is: David, als David, neemt op het feest een onbekende pil – *l’inconnue*, zogezegd – en meteen daarna komt de seks en de swap.”

R “Hij neemt de pil en dan staat daar ineens Eva, met haar jas aan, in het midden van een druk feest. Ze kijkt precies zoals op de foto. Alsof hij het zich inbeeldt. Hij volgt haar naar een kelder. *Down the rabbit hole*. Maar: dat sluit die andere verklaringen niet uit. Het is immers *zijn* trip.” ■

TEKENINGEN UIT GRAPHIC NOVEL DE ZAAK DAVID ZIMMERMAN, 2025, CONCERTO BOOKS

Interview Yuval Abraham en Rachel Szor

NAZA

FOTO DAVID LEVENE

‘Het doden van burgers zit ingebakken in het systeem’

YUVAL ABRAHAM EN RACHEL SZOR

Met het intense NAZA getuigen Yuval Abraham en Rachel Szor (bekend van Oscar-winnaar *No Other Land*) van de genocide in Gaza door gesprekken met Israëlische daders. In Venetië wonnen ze prijzen; in Israël worden ze bedreigd.

Door KEES DRIESSEN

Terwijl ik NAZA keek, dacht ik aan *Shoah*. Net als dat buitengewone Holocaust-document van Claude Lanzmann uit 1985, richten Yuval Abraham en Rachel Szor zich met hun documentaire op de systematiek van een genocide. Niet het waarom, maar het wat. Zo precies mogelijk documenteren wie wat wanneer heeft gedaan. En daarmee de genocide-ontkenning zo moeilijk mogelijk maken.

Maar ik wist niet of ik dit de makers durfde voorleggen. Tegenover twee Joodse Israëliërs de politiek van Israël in Gaza vergelijken met de Jodenvervolgung door de nazi's – gaat dat te ver? Is het ongepast? Vergelijken is niet hetzelfde als gelijkstellen – maar zo wordt het wel vaak opgevat. Abraham en Szor (de twee Joodse leden van het Joods-Palestijnse regiekwartet van Oscar-winnaar *No Other Land*, 2024) zijn zeer kritisch op de Israëlische politiek en riskeren daarmee veel. Maar misschien zou een nazi-vergelijking ze toch te ver gaan. En het interview geen goed doen.

Ik had net besloten dat ik de vraag waarschijnlijk niet zou stellen, toen NAZA in Tel Aviv, de stad waar de documentaire is opgenomen, de Cinematheque in beeld bracht. Daar hing, goed zichtbaar, een aankondiging van een retrospectief van Claude Lanzmann. Bam. De makers doen het zelf. Sterker nog, dat shot zegt: hier, recht onder je neus, kun je gaan zien hoe een genocide werkt. En toch gaat het door.

Even later zegt een van de vierentwintig militaire inlichtingsofficieren en IDF-soldaten die Abraham, gefilmd door Szor, 's nachts interviewt op de daken van Tel Aviv, dat hij nog steeds denkt dat nazi's slechte mensen zijn, maar zich inmiddels afvraagt: “Wat maakt dat mij dan?”

SHOAH

Dus ja, daarna durfde ik de vraag wel te stellen: voelen de twee regisseurs zich verbonden met *Shoah*? “Hoe Lanzmann in zijn interviews blijft aandringen: ‘Beschrijf stap voor stap hoe het ging’ – dat was ook de belangrijkste vraag van onze film”, bevestigt Abraham. “Er kwamen andere vragen bij, zoals over de psychologie van het doden, maar de fundamentele vraag aan de officieren en soldaten was: ‘Beschrijf zo gedetailleerd mogelijk wat je gedaan hebt.’”

“Een andere overeenkomst is,” vervolgt Abraham, “dat we de waarheid proberen te achterhalen via gesprekken voor de camera. Waarbij het niet vreemd is dat soldaten, op een moment waarop Israëls eigen handelen door de VN en mensenrechtenorganisaties een genocide wordt genoemd, ook over de Holocaust beginnen. Niet dat die twee dingen hetzelfde zijn, dat denk ik niet, maar er zijn vergelijkbare patronen in alle genocides. Eén daarvan is de ontmenselijking van complete groepen. In een tijd waarin mensen vaak naar de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust verwijzen als rechtvaardiging om juist *niet* op te treden tegen Israëls oorlog in Gaza, vonden wij het belangrijk om de tegenovergestelde conclusie te trekken.”

De eufemistische militaire term ‘NAZA’ betekent zoveel als ‘nevenschade’. De standaard NAZA voor de oorlog in Gaza, blijkt uit gesprekken in de film, was op zeker moment twintig. Dat wil zeggen: een gemiddeld risico van twintig burgerdoden is acceptabel voor het uitschakelen van één doelwit. Vijfhonderd NAZA is ook voorgekomen, zegt één geïnterviewde. Hoeveel doelen zijn er? “Duizenden.” Duizenden keren twintig of meer burgerdoden – dan ga je langzaam richting de complete bevolking van Gaza, legt Abraham de geïnterviewde voor. Die antwoordt: “Ik weet niet goed wat ik met dat gegeven aan moet.”

Zoals Abraham nu zegt: “Burgerdoden in Gaza worden geframed als ongelukken zoals die nu eenmaal in elke oorlog voorkomen. Maar het doden van burgers zit ingebakken in het systeem. De selectie van doelwitten is erop gebaseerd, omdat ze mensen bombarderen als ze thuis zijn bij hun familie. En grondtroepen weten heel goed dat ze keer op keer ongewapende burgers doden, met honderden of duizenden tegelijk. Dat is wat de film aantoon. Burgerdoden zijn geen bijproduct van de oorlog tegen Hamas. Deze oorlog is gericht tegen burgers, tegen de bevolking van Gaza. Of, zoals mensenrechtenorganisaties het noemen: een genocide.”

LUISTEREN

Denken ze dat Israëliërs die niet naar Palestina luisteren wel naar mede-Israëliërs luisteren als die vertellen welke misdaden ze begaan? Dat ze, met andere woorden, met NAZA mensen bereiken die ze niet konden bereiken met *No Other Land*?

Abraham: “We hopen het, maar met een bezwaard hart. Omdat het verkeerd is dat mensen wel naar Israëliërs luisteren en niet naar de Palestijnen in Gaza. In een rechtvaardige wereld zouden we deze film niet hoeven maken, want Palestijnen hebben zelf alles al gedocumenteerd. Maar omdat de ontkenning van misdaden en de ontmenselijking van Palestijnen doorgaan, hebben we het toch gedaan. Om het voor mensen moeilijker te maken te ontkennen wat er gebeurt. Maar we weten niet of dat gaat lukken.”

‘In een rechtvaardige wereld zouden we deze film niet hoeven maken, want Palestijnen hebben zelf alles al gedocumenteerd’

Szor: “We hopen natuurlijk dat we de film in Israël kunnen vertonen. En misschien dat inderdaad, omdat het soldaten zijn, die Hebreeuws spreken, het makkelijker is – helaas, zoals Yuval zegt – voor Israëliërs om naar ze te luisteren.”

Je zou denken dat alle geïnterviewden in NAZA meewerken omdat ze ook tegen deze oorlog zijn. Voor sommigen klopt dat – een enkeling noemt het onverbloemd een genocide. Maar anderen lijken eerder gemotiveerd vanuit een soort beroepstrots. Inclusief, schokkend genoeg, Israëliërs die zichzelf “links” noemen.

Szor: “Eén reden dat we de film opnamen in Tel Aviv is omdat veel officieren behoren tot de Israëlische progressieve elite. Die steunen deze extreemrechtse regering niet en beschrijven zichzelf als links. Maar desondanks zijn ze, zoals we laten zien, onderdeel van het moorden. Ze handelen dan misschien niet uit haat, maar toch doen ze mee aan dit ontmenselijkende systeem – vaak vanachter een beeldscherm. Het is belangrijk dat de Israëlische maatschappij dit onder ogen gaat zien.”

NU

Het is waar dat een heleboel Israëliërs geen fan zijn van Netanyahu. Maar ze verzetten zich vooral tegen zijn binnenlandse beleid. De groep die strijdt tegen de oorlog in Gaza is veel kleiner, zoals ook de filmmakers benadrukken. Wat ook verklaart waarom alle geïnterviewden geanonimiseerd zijn en traceerbare details over oorlogshandelingen zijn weggelaten. Begrijpelijk, maar het maakt het tegenstanders wel gemakkelijker om te beweren dat het allemaal onbewezen en oncontroleerbare beweringen zijn.

Wat dus ook is wat de Israëlische regering direct deed. Waarna ze hun pijlen vooral op de boodschappers richtten. Terwijl de regisseurs van NAZA (waarvan de producenten hoogwaardige journalistiek en cinema vertegenwoordigen, van *The Guardian* tot Jonathan ‘*The Zone of Interest*’ Glazer) op het festival van Venetië de Speciale Juryprijs in ontvangst mochten nemen, verklaarde de Israëlische minister van Cultuur Zohar dat “de zelfhaat van de makers, die bereid zijn hun vaderland te schaden louter voor applaus van internationale antisemieten, onvoorstelbaar is en landsverraad betekent”. Vervolgens betichtte stafchef Zamir hen van “bloedlaster” en noemde Nationale Veiligheidsminister Ben-Gvir hen “vrienden” van Hamas. Er kwam internationale steun van filmmakers en journalisten, en een steunverklaring ondertekend door Israëlische filmmakers zoals Ari Folman en Nadav Lapid. Maar dat maakte geen indruk op Netanyahu, die belooft de wet aan te passen, speciaal voor deze twee regisseurs, zodat hij hun nationaliteit kan afnemen. De onvolprezen *Haaretz* kopte: “Israëliërs verenigen zich tegen een nieuwe vijand: NAZA, een film die niemand heeft gezien.” En ook: “Dankzij de NAZA-hysterie heeft Israël het eindelijk over Gaza.”

Toen *Shoah* voor het eerst vertoond werd, was er naast lof ook weerstand. Maar de tijd heeft Lanzmann gelijk gegeven. Dat zal met NAZA ook gebeuren. Het grootste verschil tussen de twee documentaires zit ergens anders. *Shoah* werd voor het eerst uitgezonden veertig jaar na de gebeurtenissen. NAZA gaat over een genocide die nu bezig is. ■

ISRAËL VAN HEEL DICHTBIJ

Hoog boven nachtelijk Tel Aviv beschrijven Israëliërs in dienst van het militaire inlichtingenkorps de methoden waarmee de IDF luchtaanvallen plant in Gaza – inclusief de gecalculeerde en geaccepteerde ‘nevenschade’.

Door ROOSJE VAN DER KAMP

Geen van de vernietigende feiten over de Israëlische genocide op Palestijnen in NAZA is nieuw. Desondanks mogen we het belang van de documentaire van filmmakers Yuval Abraham en Rachel Szor niet onderschatten. Dat heeft onder meer te maken met wie de informatie naar buiten brengt: de Israëlische Abraham en Szor leggen getuigenissen van Israëlische soldaten vast. De Israëlische minister van Cultuur heeft al verklaard dat de twee makers hun paspoort moet worden ontnomen.

In tegenstelling tot hoe hij door sommige critici werd bestempeld, is NAZA een film en geen journalistieke reportage. Het belang ervan heeft te maken met het onwankelbare vermogen van Abraham en Szor om het kwaad recht in de ogen te kijken. Het belang om getuige te zijn van de gruweldaden vanuit het perspectief van de daders.

NAZA sluit aan bij de *journalism plus*-methode van Laura Poitras, die als creatief adviseur aan de film heeft meegewerkt. Deze methode draait om

het idee dat film niet louter als een medium moet worden gezien om nieuwsfeiten te documenteren. De relatie tussen film en nieuws is volgens Poitras aanvullend. “Hier kom ik steeds weer op terug: wat je met beelden kunt uitdrukken en hoe beelden iets over de wereld kunnen overbrengen wat woorden niet kunnen”, lichtte ze toe in haar Master Talk tijdens IDFA in 2022.

In NAZA is het onderscheid tussen beeld en taal niet eenvoudig: alles draait immers om de woorden van IDF-soldaten, die het AI-systeem onthullen dat ten grondslag ligt aan het opzettelijke en systematische doden van burgers in Gaza. Toch zijn het de stiltes die blijven. De aarzeling voordat de soldaten iets zeggen, de pauze vóór een vraag, alle vragen die onbeantwoord blijven. Het feit dat de film het tempo bepaalt heeft daarbij een duidelijk voordeel. In een tekst kun je stukken overslaan of vluchtig lezen. Dit zijn tachtig minuten onontkoombare horror.

Met zijn minimalistische beeldtaal ontleent NAZA zijn impact niet aan beelden van de genocide, maar

eerder aan de afwezigheid daarvan. De documentaire bestaat vrijwel volledig uit interviews met 24 geanonimiseerde IDF-soldaten, allemaal onderdeel van de gerespecteerde inlichtingendienst. Op de daken, tegen de achtergrond van de glinsterende skyline van Tel Aviv – zo’n zestig kilometer verwijderd van het verwoeste noorden van Gaza – onthullen zij wat verborgen blijft binnen de Israëlische samenleving. Hun gezichten, gehuld in de schaduwen van torenhoge gebouwen, weerspiegelen een duisternis die ten grondslag ligt aan de Israëlische natie, een open geheim dat eveneens in de schaduwkant van het dagelijks leven verborgen blijft.

Pas in de laatste minuten tonen de filmmakers beelden van de militaire operatie: een gezin bedolven onder het puin van een gebombardeerd gebouw, een man die zijn kinderen tevergeefs roept. Dit is het geweld dat bijna volledig uit de film is weggepoetst, in de institutionele taal van de soldaten die de oorlogsmisdaden vergoelijkt. In hun toon, die varieert van schuld-bewust tot rationeel, maar toch vooral koel en zakelijk is. In het woord NAZA, een acroniem van de Hebreeuwse term *nezek agavi*, ‘nevenschade’, die gebruikt wordt om de burgerslachtoffers van geplande luchtaanvallen te duiden.

Er is al veel gezegd over de vraag of de oorlogsmisdaden van Israël in Gaza een genocide of een etnische zuivering zijn. Hoe dan ook, NAZA laat zien dat er sprake is van zuivering – niet in Gaza, maar in Israël. Hoe meer de Israëliërs doden, verbranden, bombarderen en schieten, hoe harder ze hun samenleving van reflectie op datzelfde geweld moeten zuiveren.

Beelden van ongeschonden flatgebouwen waar televisies het staatsnieuws uitzenden, vormen niet alleen een contrast met de verwoesting van Gaza, waarvan de beelden zich in ons hoofd afspelen, maar zijn ervan afhankelijk. Het zijn de bombardementen die ervoor zorgen dat Israëliërs in hun schone, glanzende, helder verlichte appartementen een luxe leven kunnen leiden. ■

NAZA VERENIGD KONINKRIJK, 2026 | REGIE YUVAL ABRAHAM, RACHEL SZOR | 80 MINUTEN | DISTRIBUTIE CHERRY PICKERS | NU TE ZIEN

GROTESKE FARCE

Tom Cruise mag los als Digger Rockwell, een oliebaron die minstens zo glibberig is als het goedje waarmee hij zijn rijkdom heeft vergaard. Wat doet hij als zijn bedrijf een catastrofe veroorzaakt die half Europa onder water zal zetten?

Door JOOST BROEREN-HUITENGA

“Satire, farce, drama, tragedie – wat maakt het allemaal uit,” zegt iemand tegen het einde van *Digger*. En inderdaad: als we toch al dansen op de vulkaan die klimaatcatastrofe heet, wat Alejandro Iñárritu's film overtuigend betoogt, wat is dan nog het verschil tussen tragedie en komedie?

Direct vanaf het openingsshot benadrukt Iñárritu de theatraliteit van zijn achtste speelfilm. Er wordt letterlijk een doek opgehaald – alleen komt er geen bühne tevoorschijn, maar blijkt het het slaapkamergordijn van de steenrijke Digger Rockwell. Het onthult zijn uitzicht op een schilderachtige hof van Eden, een niet door mensen aangehaakt landschap van een onwaarschijnlijke schoonheid.

Digger is rijk genoeg dat artsen en andere wonderdoeners zijn geliefde kat al 38 jaar in leven weten te houden, en machtig genoeg dat zijn werknemers geen vragen stellen als hij hen in zijn pyjama ontvangt. En er komen vandaag flink wat werknemers langs, want er gaat iets mis op een van Diggers boorinstallaties op Groenland. Goed mis. Catastrofaal mis. Er-stevent-een-ijsberg-zo-groot-als-een-metropool-op-het-Europese-vasteland-af mis.

En dus moet de schade worden beperkt. Niet door het tij te keren – die tsunami is al onafwendbaar – maar door het “narratief” bij te sturen. Eerst bij de Amerikaanse president, met wie Digger uiteraard op zeer vertrouwelijke voet staat. En uiteindelijk tot in het

Europees Parlement in crisismodus aan toe, in een bevroren, ruim tien minuten lange monoloog waarin hij al zijn zonden opbiecht en in één moeite door bij zijn toehoorders – en daarmee ook de filmkijker – in de schoenen schuift. De in één onafgebroken shot gefilmde scène is een tour de force van Iñárritu, zijn vaste cinematograaf Emmanuel Lubezki en vooral ook hoofdrolspeler Tom Cruise.

PROPAGANDAMACHINE

Want ja, dit is héél erg een Iñárritu-film, een regisseur die het grote gebaar nooit schuwt. Maar het is net zo goed héél erg een Tom Cruise-vehikel. De megaster is ook een van de producenten van *Digger*, zoals hij dat was voor al zijn films sinds zijn wonderbaarlijke wederopstanding post-corona. Het project lijkt tot in de puntjes gekalibreerd om hem eindelijk een acteer-Oscar op te leveren, die hij ondanks vier nominaties nooit gewonnen heeft.

In de promotie voor de film wordt luid verkondigd dat het in eerste instantie elke dag zes uur kostte om Cruise in de protheses voor Diggers kalende, uitgebluste uiterlijk te hijsen, en dat hij vervolgens het proces zodanig stroomlijnde en het team net zo lang

drilde tot het binnen een uur kon. Bewonderenswaardig filmvakmanschap, natuurlijk. Maar er zit ook ironie in het feit dat al die tijd en moeite nodig was simpelweg om de 64-jarige Cruise er zo oud uit te laten zien als hij in werkelijkheid is.

Zo zijn er meer manieren waarop de rol Cruise met een vette knipoog op het lijf geschreven lijkt. Digger is een personificatie van de olie-industrie die al decennia willens en wetens de aarde sloopt en het volk daarover zand in de ogen strooit. En Cruise zelf is, met zijn schier eindeloze reeks stunts en heldendaden in allerhande gemotoriseerde voertuigen, een niet onaanzienlijk onderdeel van die propagandamachine. Op dit moment heeft hij in de pijplijn: een vervolg op zijn autorace-klassieker *Days of Thunder*, en een daadwerkelijk in de ruimte gedraaide speelfilm in samenwerking met SpaceX. Fikken met die kerosine!

GELAAGD

Die meta-laag past uitstekend in een film die sowieso meerdere verhaallagen opstapelt en de vertelling herhaaldelijk op scherp zet, op manieren waarvan de makers graag willen dat we die hier niet prijsgeven. Laten we het erop houden dat theatraliteit een sleutelwoord is.

In die tien minuten durende centrale speech betoogt Digger overtuigend dat we, al ons gepruttel over groene alternatieven ten spijt, als mensheid helemaal niet van de olie af *willen*. We willen, in Diggers woorden, “de vrijheid om ons te blijven wentelen in het comfort van niet-duurzame leugens”.

Maar de echte sleutelzin van *Digger* zit in een minder opvallende scène eerder in de film, tussen Digger en de door John Goodman clownesk gespeelde Amerikaanse president. “Paniek,” zo houdt Digger hem voor, “is in ons voordeel. Als je wegvlocht uit een brandend huis, ben je er niet mee bezig wie de broodrooster aan heeft laten staan.”

Komedie is tragedie plus tijd, zo zegt men. *Digger* verpakt de klimaattragedie die zich nu al decennia in slowmotion voltrekt als groteske farce. Of we daar over twintig jaar nog steeds om kunnen lachen, ligt er wellicht aan of we nu eindelijk eens op zoek gaan naar die broodrooster. ■

DIGGER VERENIGDE STATEN, 2026 | REGIE ALEJANDRO G. IÑÁRRITU | MET TOM CRUISE, AHMED, JOHN GOODMAN, SANDRA HÜLLER | 129 MINUTEN | DISTRIBUTIE WARNER BROS. | NU TE ZIEN

DIGGER

JAVIER BARDEM VICTORIA LUENGO
FROM THE DIRECTOR OF LAS BESTIAS RODRIGO SOROGOYEN WRITTEN BY ISABEL PEÑA AND RODRIGO SOROGOYEN

★★★★★
TIME OUT

*'Superbly acted and
dramatically compelling'*
SCREEN INTERNATIONAL

★★★★★
THE GUARDIAN

FESTIVAL DE CANNES
2026 OFFICIAL SELECTION
COMPETITION

THE BELOVED

(EL SER QUERIDO)

VANAF 15 OKTOBER IN DE BIOSCOOP

www.cherrypickers.nl

[/cherrypickersfilm](https://www.instagram.com/cherrypickersfilm)

ODE AAN DE UNDERDOG

Coyote vs. Acme legde een lange weg af naar de bioscopen. Een weg die met al zijn valkuilen en hobbels niet had misstaan in deze Looney Tunes-film.

Door DAN HASSLER-FOREST

Soms weerspiegelt de productiegeschiedenis de inhoud van een film op zo'n treffende manier dat ze onlosmakelijk met elkaar verbonden raken. Zoals Werner Herzogs obsessieve miserie om een schip in het midden van de jungle over een berg te tillen de perceptie van zijn film *Fitzcarraldo* heeft gevormd, zal *Coyote vs. Acme* altijd worden geassocieerd met het juridische drama dat de release van deze fantastische rechtbank-komedie jarenlang vertraagde.

De film leek een inkopper voor mediaconglomeraat Warner Bros. Discovery: een mid-budgetkomedie waarin de geliefde Looney Tunes-personages het scherm delen met echte acteurs, à la *Who Framed Roger Rabbit* (1988). Het vernuftige script gaf het geliefde duo Road Runner en Wile E. Coyote voor het eerst hoofdrollen in een speelfilm, met als insteek dat de grootste pechvogel aller tijden een proces aanspant tegen het bedrijf

Acme. Zoals we allemaal weten, verkoopt dat bedrijf hem al jaren producten die niet goed blijken te werken. En geheel conform de tijdsgeest is nu het moment daar om Big Tech voor de rechter te slepen.

De productie liep gesmeerd: opnames vonden plaats in 2022, gevolgd door het afwerken van alle complexe animatie en visuele effecten voor een geplande release in 2023. Maar toen de film voltooid was, liet de directie weten de film liever niet uit te brengen. *Coyote vs. Acme* zou de boeken ingaan als een belastingafschrijving voor dat fiscale jaar, en voorgoed op de plank blijven liggen.

Het was niet de eerste keer dat dit gebeurde: vlak daarvoor had dezelfde studio ook al de release van superheldenfilm *Batgirl* geannuleerd. Publiek en pers reageerden vol ongeloof: leven we nu in een wereld waar zelfs grote studiofilms op de schroothoop worden gegooid zonder dat iemand ze te zien

krijgt, alleen omdat de boekhouders hebben berekend dat de jaarcijfers dan minder risico lopen?

De filmmakers lieten het er niet bij zitten. De regisseur, schrijvers, producenten en cast van *Coyote vs. Acme* spraken publiekelijk hun afschuw uit over de onbegrijpelijke boekhoudkundige trucs die bepaalden dat hun werk nooit door een publiek gezien zou worden. Hun verhaal raakte een snaar bij een publiek dat al jaren ziet hoe de Hollywood-film steeds meer verwordt tot een product dat vooral de belangen van aandeelhouders moet dienen.

Datzelfde Hollywood is juist vanaf het begin gespecialiseerd geweest in verhalen over de underdog: de schijnbaar kansloze gewone man die het opneemt tegen een schijnbaar onoverwinnelijke overmacht. Film is immers niet een medium voor de elite: het is verhaalkunst voor werkende mensen zonder macht, geld of invloed. Het idee dat iedereen het kan maken als je maar durf, talent en doorzettingsvermogen hebt, is dan ook een van de meest fundamentele mythes in de Amerikaanse filmcultuur, van Charlie Chaplin tot Rocky Balboa.

En er bestaat geen grotere underdog dan Wile E. Coyote, de even expressieve

als zwijgzame prairiewolf die zijn jacht op Road Runner nooit opgeeft, hoe vaak hij ook het onderspit delft. We leven met hem mee omdat hij zo eindeloos creatief is in het bedenken van de meest onwaarschijnlijke methodes om zijn tegenstander te vangen, en omdat hij zijn onmogelijke taak – als een slapstick-Sisyphus – nooit op zal geven.

De kenmerkende humor van de klassieke tekenfilms is met overduidelijke passie en toewijding in de film verwerkt. Waar Looney Tunes-films als *Space Jam* (1996) voelden als wat krampachtige poging om Warners jaarcijfers te spekken, is *Coyote vs. Acme* een ontwapenend eerbetoon aan de unieke kwaliteiten van deze iconische tekenfilmfiguren.

De traditioneel geanimeerde Wile E. Coyote toont zich binnen dit verrassend doortimmerde rechtbankdrama een veelzijdige protagonist, die een heel scala aan emoties blijkt te kunnen opwekken. Naarmate de pech zich met gepaste onvermijdelijkheid blijft opbouwen, zullen veel kijkers, net als ik, tegen wil en dank een traantje weg moeten pinken.

Die ontoerling wordt deels gevoed door de liefde voor het medium die in elk shot terugziet, en deels door het anti-autoritaire sentiment dat *Coyote vs. Acme* zo'n vlijmscherpe thematische lading geeft. Coyote's strijd tegen Acme blijkt immers een griezelig nauwkeurige reflectie van de strijd die de makers moesten voeren om hun film voor een publiek te krijgen – wat op zijn beurt weer een reflectie is van de spanning die we dagelijks voelen in een wereld die steeds meer gedomineerd wordt door de overmacht van algoritmes, AI en een steeds kleiner groepje mediaconglomeraten.

Het voelt daarom toch als een overwinning dat een groot publiek nu alsnog de kans krijgt om dit kleine wonder mee te maken in de filmtheaters, waar deze meesterlijke publieksfilm met een kritisch randje zonder meer thuishoort. ■

COYOTE VS. ACME VERENIGDE STATEN, 2026 | REGIE DAVE GREEN | MET WILL FORTE, LANA CONDOR, JOHN CENA | 103 MINUTEN | DISTRIBUTIE 18K | TE ZIEN VANAF 28 OKTOBER

‘Deze ontmoeting heeft iets van een wonder’

Ryūsuke Hamaguchi's met fluwelen hand geregisseerde *All of a Sudden* toont een diepe, wezenlijke ontmoeting tussen twee vrouwen, de een Japans, de ander Frans. En daarmee ook tussen twee talen. “Je concentreren op elkaars lichaam, roept ook reacties op in jezelf.”

Door KEES DRIESSEN

Twee maanden voor het begin van de opnames van Ryūsuke Hamaguchi's *All of a Sudden* (*Soudain*) sprak Virginie Efira nog geen woord Japans en haar tegen-speler Tao Okamoto nog geen woord Frans. En toch moesten ze samen acteren, met elkaar spreken – ze moesten samen de film dragen.

Als we aannemen dat ze allebei behoorlijk Engels kunnen, was dat dan een optie geweest? Elkaar ontmoeten op ‘neutraal’ (zij het uiteindelijk Brits-imperialistisch) terrein? Nee. Onmogelijk. Want dat zou het hart uit de film gehaald hebben.

KETTINGREACTIE

Taal is in *All of a Sudden* niet alleen iets wat je zegt, maar iets wat je belichaamt. Communiceren doe je met je hele lijf, de woorden worden gedragen door je ademhaling, je houding, je beweging. Om dat ten volle te doen, om jezelf zo volledig mogelijk uit te drukken, heb je je moerstaal nodig.

En dus gingen Efira en Tao (die haar voornaam als mononiem gebruikt) twee maanden stampen en spreken hun personages afwisselend Japans en Frans, wat in de film wordt verklaard doordat ze allebei ooit in het land van de ander hebben gestudeerd. Het betekent dat ze in hun gesprekken altijd kunnen terugval-len op hun moedertaal. Dat gebeurt vooral bij per-

soonlijke zaken – Efira's Marie-Lou is een verpleeg-huisdirecteur die vecht voor het invoeren van een nieuw, menselijker beleid en Tao's Mari is een thea-termaker die lijdt aan ongeneeslijke kanker.

In Cannes, waar zijn film in première ging, wijst Hamaguchi erop dat hij ook in *Drive My Car* (2021) al meertalige personages had. “Als je genoeg voorbereidingstijd hebt, is het een fijne manier van werken, die ook voor een acteur goed kan uitpakken. Want die kunnen zich dan in hun moedertaal op de rol storten en zich tegelijkertijd met volle aandacht richten op elkaars lichaam en lichaamstaal. En wanneer je je heel, héél erg aandachtig concentreert op elkaars lichaam, roept dat ook reacties op in jezelf. Er ontstaat een soort kettingreactie. Dat is gemakkelijk gezegd, maar het betekende wel dat Virginie Japans moest leren en Tao Frans. En voor de geloofwaardigheid van hun scènes moesten ze daarin ook nog tamelijk vloeiend klinken.”

Een andere overeenkomst met *Drive My Car* is dat er een toneelstuk in de film zit. Ditmaal een Japans stuk over psychiatrische instellingen, dat wordt opgevoerd in Frankrijk. De Japanse acteur legt het publiek uit waarom hij, hoewel hij het Frans beheerst, het stuk toch in het Japans speelt: omdat je alleen in je moedertaal echt kunt acteren. Het is ook een precieze,

zeer talige opvoering. Maar tegelijk mag zijn sterk autistische kleinzoon, die niet spreekt, er gewoon doorheen lopen. Ook die communiceert. Ook die belichaamt. En de suggestie is natuurlijk: die breekt iets open van onze sociale omgangsvormen, die ons helpen maar ook gevangenhouden – net als zorg-instellingen.

“Ik heb dat stuk zelf geschreven, op basis van het boek *Psychonautica* van medisch antropoloog Takeshi Matsushima, waarin het veel gaat over Franco Basaglia, iemand die zeer kritisch was op psychiatrische instellingen in Italië. Dat was voor mij een schokkende gedachte, want in de Japanse context lijkt het afschaffen daarvan zo goed als onmogelijk. Maar ook Basaglia zelf wist dat het bijna onmogelijk was, en toch lukte het hem. Dat gegeven ontroerde me enorm.”

INSTINCT

Een ander boek lag ten grondslag aan de film als geheel: een briefwisseling tussen Makiko Miyano, een filosoof met ongeneeslijke borstkanker, en antropoloog Maho Isono, in het Engels gepubliceerd als *When Life Suddenly Takes a Turn: Twenty Letters Between a Philosopher Living with Terminal Cancer and a Medical Anthropologist*. “Als briefwisseling

tussen twee academici is veel van de discussie tamelijk abstract en niet erg visueel. En toch heeft de ontmoeting van de twee vrouwen in het boek me enorm aangegrepen. Maar ik moest hard nadenken hoe ik dit visueel kon bewerken tot een film.”

De sleutel is hier, voor Hamaguchi, om niet de tekst te verfilmen, maar de betekenis. En dat kost tijd. “Ik herlees het boek zo vaak, totdat het voelt alsof het deel van mijn lichaam geworden is. En dan pas ga ik bedenken in welke vorm ik het zal gieten. Waarbij ik op mijn instinct vertrouw, want ik geloof dat het lichaam, als het al deze dingen in zich heeft opgenomen, weet waarnaar het op zoek is. Daar vertrouw ik op als ik schrijf en ook als ik regisseer: ik denk dat we veel begrijpen van de toestand van een acteur via hun lichaam en hun stem. En zelfs wanneer ik dialogen schrijf, vertrouw ik op mijn lichaam, want ik denk dat ik fysiek moet zijn bij het schrijven, als ik wil dat die dialogen ook een lichamelijk effect hebben op de acteurs.”

Wat onderstreept dat het bij Hamaguchi nooit alleen om de woorden zelf gaat. Maar altijd om wat die met zich meedragen. Het mooie is, dat Hamaguchi daar komt, niet door woorden terzijde te schuiven, maar juist door ze met extreme precisie toe te passen. Daardoor zie je (voel je, weet je) steeds duidelijker wat woorden überhaupt zijn: uitingen van het zelf, die nooit los te zien zijn van het lichaam, de situatie – en de ander.

LOTSSELINGE ONTMOETING

De grootste ingreep ten opzichte van het bronmateriaal is het deels verplaatsen van het verhaal naar Frankrijk. In *All of a Sudden* is het gesprek tussen Marie-Lou en Mari niet alleen meer een gesprek tussen twee beroepen en twee levensfasen, maar ook tussen twee landen, culturen – en talen.

“Doordat ze in de film allebei in hun eigen taal kunnen spreken,” vertelt Hamaguchi in het Japans, aldus de tolk, “ontstaat er een bijzondere situatie. Ik heb de indruk dat naar een taal luisteren die niet je eigen is, gemakkelijker is dan ermee spreken. Zoals dat jij me nu net een vraag hebt gesteld in het Engels, terwijl ik antwoord in het Japans.” Een inderdaad altijd weer fascinerende situatie, die echter wel alleen maar functioneert omdat er een tolk bij zit. Wat meestal niet het geval is, wanneer je plotseling iemand ontmoet.

En juist dat maakt volgens Hamaguchi de ontmoeting van Marie-Lou en Mari zo bijzonder: “Dat twee mensen die elkaar tegenkomen in hun twee moedertalen met elkaar kunnen spreken, maakt voor mij de situatie enigszins magisch. Deze ontmoeting heeft iets van een wonder. Zo voelt het voor de personages, en zo zou het dus ook voor de acteurs moeten voelen. En via hen ervaart misschien ook het publiek dat elke uitwisseling tussen hen iets van een klein wonder heeft. Wat hopelijk helpt om geloofwaardig te maken dat zelfs in de korte tijd die we met ze doorbrengen, Marie-Lou en Mari zo’n diepe band ontwikkelen dat ze de dood tegemoet kunnen treden op de manier waarop ze dat uiteindelijk doen.”

Het leverde Efraïm en Tao een gedeelde acteerprijs op in Cannes. Of beter gezegd: een gezamenlijke. Want hoe deze twee vrouwen, Marie en Mari, die vanaf het eerste moment een connectie ervaren, stap voor stap dichterbij elkaar komen en meer en meer één worden, wat de een helpt te sterven en de ander te leven – dat is uiteindelijk waar de film over gaat. De kracht van een echte, volledige ontmoeting. ■

‘Ik herlees het boek zo vaak, totdat het voelt alsof het deel van mijn lichaam geworden is’

ALL OF A SUDDEN

Recensie All of a Sudden

DE VOETEN VAN EEN VERZORGER

Een uitgeputte directeur van een verzorgingstehuis en een terminaal zieke theaterregisseur raken bevriend. In dit tedere gedachte-experiment onderzoekt Ryūsuke Hamaguchi de beperkingen van het kapitalistische systeem.

Door ROOSJE VAN DER KAMP

Er komt nauwelijks een close-up in voor, en toch voelt de nieuwe film van Ryūsuke Hamaguchi buitengewoon intiem aan. *All of a Sudden* (*Soudain*) is losjes gebaseerd op een briefwisseling tussen filosoof Makiko Miyano en medisch antropoloog Maho Isono. Nu heten ze Mari en Marie-Lou.

De Franse Marie-Lou ontmoet de Japanse Mari wanneer zij een autistische jongen helpt om te schuilen voor een regenbui. Mari nodigt haar vervolgens uit om diezelfde avond haar toneelstuk te bekijken. Hun eerste echte gesprek vindt pas na een uur speeltijd plaats, wanneer *All of a Sudden* al in volle gang is.

In lange gesprekken over de toestand van de wereld brengt de film de tederheid tot uitdrukking die de twee vrouwen bij hun ontmoeting meteen voor elkaar voelen. Het belang van taal – de film schakelt tussen het Frans en het Japans – onderstreept dat *All of a Sudden* een intellectuele onderneming is. Halverwege legt Mari, voortbouwend op het werk van marxistische wetenschappers zoals David Harvey, op een whiteboard uit hoe het kapitalisme afhankelijk is van wat we ‘de natuur’ noemen.

In zijn film vervaagt Hamaguchi de tegenstellingen die ten grondslag liggen aan het kapitalisme, die maken dat we alle rotzooi afschuiven op de armen, de zieken, het milieu en het mondiale Zuiden (en vrouwen, want die passen in dezelfde categorie van onuitputtelijke, gratis arbeid). In haar verzorgingstehuis zet Marie-Lou zich in voor de toepassing van ‘humanitude’, een methode waarbinnen de waardigheid en menselijkheid van patiënten met de ziekte van Alzheimer centraal staan. Mari regisseert een toneelstuk over de afschaffing van psychiatrische ziekenhuizen.

Zowel Marie-Lou als Mari probeert de grenzen tussen ‘binnen’ en ‘buiten’, ‘patiënt’ en ‘verzorger’ te doorbreken. En dus masseert Mari, die terminaal ziek is, de voeten van de uitgeputte verzorger Marie-Lou. Behendig legt ze haar vingers op de pijnpunten. Net zoals we onze voeten verwaarlozen die ons lichaam dragen, leunt het systeem op een groep mensen die steeds over het hoofd wordt gezien.

All of a Sudden gaat over momenten waarop er geen weg meer terug is. Waarop een ziekte zich zo ver heeft verspreid dat het onvermijdelijk is dat ze je het leven zal kosten. Maar ook momenten waarop twee paar ogen elkaar ontmoeten en je weet: deze persoon zal belangrijk voor me zijn.

Klimaatverandering lijkt nu ‘ineens’ onomkeerbaar, ook al is het al decennia aan de gang. Hoe zit het met het tegenovergestelde? Bestaat er iets waardoor positieve verandering onvermijdelijk wordt? Hamaguchi vraagt ons om na te denken over onmogelijkheden. Die zijn pas mogelijk als ze mogelijk zijn geworden. ■

ALL OF A SUDDEN (SOUDAIN) JAPAN / FRANKRIJK/DUISSLAND/BELGIË, 2026 | REGIE RYŪSUKE HAMAGUCHI | MET VIRGINIE EFRAÏM, TAO OKAMOTO | 196 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 29 OKTOBER

OVER DE DANSER KAFKA

Wie door de bril van Franz Kafka naar de wereld wil kijken, doet er goed aan Agnieszka Hollands hybride portret van de schrijver te zien en de woorden van David Foster Wallace serieus te nemen: lees Kafka ook als komedie.

Door RONALD ROVERS

Eén op tien miljoen. Voor elke pagina die Franz Kafka in z'n leven schreef, zijn tien miljoen pagina's óver hem en z'n werk geschreven. Dat zegt iemand van het Kafka Museum in Praag in een van de flarden realiteit die opduiken in Agnieszka Hollands *Franz*. Dat lijkt wat veel, maar wie heeft tijd om het na te lopen. In de serie *Kafka* die de ARD samen met Oostenrijkse partners in 2024 produceerde – die het trouwens over de hele linie aflegt tegen Hollands film omdat men voor de zoveelste keer de kolossale fout maakte dicht bij 'de gebeurtenissen' uit 'het leven' van 'de schrijver' te willen blijven – noemt iemand dat Kafka maar een paar honderd pagina's heeft geschreven. Het zijn er iets meer. *Franz Kafka Verzameld werk*, uitgegeven bij Querido, telt 1.072 pagina's. Maar dat is een feit en dus slechts gedeeltelijk relevant bij deze schrijver.

In het korte essay 'Een paar opmerkingen over Kafka's grappigheid waaruit waarschijnlijk niet genoeg is verwijderd' schrijft David Foster Wallace dat het lastig is om kinderen uit onze cultuur Kafka's humor te leren omdat "ze getraind zijn om humor als vermaak

Kafka's humor is geen galgenhumor. Het is een totaalhumor. Een existentiële humor die ongetwijfeld ergens grenst aan verwondering

te zien en vermaak als geruststelling” “Je kunt ze vragen om Kafka's verhalen als een soort deur te zien. Om zich voor te stellen dat ze op die deur toelopen en er keihard op rammen, steeds harder, rammen en rammen, niet alleen om binnengelaten te willen worden, maar binnengelaten te moeten worden. We weten niet wat het is maar we voelen het, die totale wanhoop om binnen te treden, rammend en slaand en trappend. Dat dan eindelijk die deur opengaat... maar naar buiten opengaat. We waren al die tijd al binnen. *Das ist komisch.*”

De humor van Kafka wordt vaker gezien. In 2019 schrijft Xandra Schutte in *De Groene Amsterdammer* over Kafka's *Brief aan mijn vader*: “In het relaas toont Kafka zich de zoon die gedoemd is zoon te blijven, en nooit een man zal worden. Maar is de aanklacht niet veel dubbelzinniger? Of zelfs spottend bedoeld?” Het antwoord, om kort te gaan, is ja.

TOTAALHUMOR

Kafka's humor is geen galgenhumor voor het laatste moment. Geen lachen om incidenten. Het is een taalhumor. Een existentiële humor die ongetwijfeld ergens grenst aan verwondering. Daarom werkt Kafka's afstandelijke observeren en stilte in *Franz* veel beter dan het pathetische midden in het gesprek met andere schrijvers willen zitten in de serie *Kafka*. Ondanks de aanwezigheid van acteur Lars Eidinger die als godenzoon Rainer Maria Rilke een paar scènes met zijn aanwezigheid komt zegenen. Het is een serie die ons met kostuums en historisch accurate parafernalia Kafka's leven binnen wil halen. Maar Kafka's leven stond natuurlijk los van de tijd waarin hij leefde (en sowieso is het elke keer weer een historische vergissing om een tijd voornamelijk tot leven te brengen met spulletjes). Dansende Franz zweefde boven z'n tijd en sindsdien boven alle tijden. Franz Kafka zag als een filosofische Houdini met z'n laserogen alle ketenen die ons vasthouden. Maar in plaats van zich los proberen te wrikken, wat futiel is, probeerde hij de grap ervan te vertellen.

Een film over Kafka's leven kan dus nooit een chronologisch geordende beschrijving zijn. Als Kafka ergens hysterisch om zou moeten lachen, dan zou het hierom zijn geweest; elke poging om de boel keurig te ordenen is bij voorbaat belachelijk. Agnieszka Holland weet het. Haar film weet het. Haar keuze om de Duits-Israëliëse acteur Idan Weiss te casten als de volwassen Kafka, is fantastisch. Weiss is getraind als acteur maar ook als danser. In twee, drie scènes staat Holland toe dat Franz danst. Heel even, ongenaakbaar

en ongezien door andere personages. Bewegingen die een abstracte reflectie zijn van wat zich in dat hoofd voltrekt. Of verstopt. Een paar bewegingen, maar genoeg om ons te laten weten hoe Kafka zich mis-schiet heeft gevoeld. Of ze die scènes al had bedacht en daarom een acteur castte die kan dansen of dat ze de acteur zag – aan z'n bovenlichaam zie je meteen dat hij ook een danser is – en geïnspireerd raakte, doet er niet toe. Het is een indrukwekkende creatieve beslissing om die scènes in de film te stoppen.

VISGRAATMOTIEF

Nog een historische vergissing die Agnieszka Holland niet maakt. Ze weerstond de verleiding om het kafka-eske uit Kafka's verhalen te verweven met het leven van de schrijver. Anders dan Steven Soderbergh die, waarschijnlijk nog dronken van het succes van *Sex, Lies and Videotape* (1989), Jeremy Irons in *Kafka* (1991) door een Kwaadaardig Kafkaësk Labyrint stuurt zonder ook maar ergens de grap van in te zien. Terwijl Kafka helemaal geen last had van de verstikkende bureaucratie waar zijn personages zich mee geconfronteerd zagen. Wel van de alledaagse obstakels waar Jan en alleman mee te kampen hebben. Een grote vader met kleine ideeën. Een gebrek aan lef om vol voor het schrijverschap te gaan. Eerlijk gezegd, allerlei films over Kafka en die verhalen gezien hebben, krijg je vooral de indruk dat Franz z'n eigen bureaucratisch obstakel was. Hij klooid aan met een vrijgevochten vrouw terwijl hij het lef niet had om een einde te maken aan z'n eerste lange relatie. Hij nam z'n schrijverschap nooit serieus en vroeg Max Brod kort voor zijn overlijden in 1924 op 41-jarige leeftijd aan tuberculose om al zijn werk te vernietigen. Wat Brod niet deed, gelukkig, want Kafka's humor over de krankzinnige beproevingen waar we als mensen soms mee te maken hebben, is een godsgeschenk.

Het is de finesse van Agnieszka Holland en Idan Weiss die *Franz* uittilt boven alle andere pogingen om dichter bij Franz Kafka te komen. Stel je deze scène voor die ergens in het begin van de film zit. Interieur: een grote kamer. Parketvloer met visgraatmotief. Franz, zus Ottla, moeder Julie en vader Hermann aanwezig. Wanneer Hermann eist dat Franz de volgende dag in de winkel beneden werkt en niet naar de eerste presentatie van z'n verhalen gaat, en zij gedrieën vervolgens de kamer verlaten, blijft Franz eerst stokstijf staan. Dan loopt hij een stukje de ene kant op, dan de andere. Hij beweegt alsof hij niet weet welke houding hij aan moet nemen maar vindt dan houvast in het visgraatmotief op de vloer en plaatst z'n voeten volgens de lijnen die daar staan uitgetekend. Magnifiek. Misschien kent u dat, de lijnen op de vloer volgen als je het even niet weet. Structuur vinden als je wankelt. Het voltrekt zich in tien, vijftien seconden. Dat Agnieszka Holland en Idan Weiss de scherpte hadden om die scène zo op te lossen, laat het denken achter de film zien. ■

FRANZ TSJECHIË/DUISSLAND/POLEN, 2025 | REGIE AGNIESZKA HOLLAND | MET IDAN WEISS, JENOVEFA BOKOVA, MARIA SCHRADER | 127 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER

Column

MARTIJN BLEKENDAAL

De maker van o.a. *The Invisible Ones* en *De man die achter de horizon keek* schrijft maandelijks over de oneindige mogelijkheden van de jeugddocumentaire

ACHTER EEN METERSHOGE MUUR

Daar zitten ze dan, aan de rand van de weg, omringd door een overmacht aan soldaten. Twee zwarte jongetjes van een jaar of elf, twaalf, schat ik. “Zuid-Afrika”, klinkt de stem van regisseur Trudy van Keulen, die eerder dit jaar op 87-jarige leeftijd overleed. “Een land vol geweld. Waar de afgelopen twee jaar achtduizend zwarte kinderen in de gevangenis zijn gezet.” De film vertelt een ontluisterend verhaal over wanhoop, geweld, armoede en racisme, vanuit de beleevingswereld van kinderen. De diepe contrasten in de film zeggen niet alleen iets over de Zuid-Afrikaanse realiteit, maar maken ook Van Keulens dringende noodzaak om dit verhaal te vertellen tastbaar.

Zuid-Afrika: één land, twee werelden werd op een zondagochtend in 1987 uitgezonden in de kinderprogrammering van de VPRO. Zou dat nog steeds kunnen? Kinderen met een jeugddocumentaire zo nietsontziend confronteren? Ik betwijfel het. De keiharde realiteit waar kinderen soms in moeten opgroeien verdwijnt langzaam uit zicht, verborgen achter een metershoge muur van... Ja, van wat eigenlijk? Desinteresse? Paternalisme? Angst? Kijkcijferambities? Geef je kinderen wat ze *willen* zien of wat ze zouden *moeten* zien?

Het eerste regelt TikTok. Het tweede is een publieke taak, zou ik zeggen.

In 2020 hield de jeugddocumentaireserie *Mensjesrechten* op te bestaan, ruim tien jaar lang een vast venster op kinderen wereldwijd en hun rechten. Ik kan me nog goed de aflevering herinneren over de dertienjarige Yazan: *Ik ben niet bang voor de soldaten* (Rinske Bosch, 2015). Hij woont met zijn ouders en zusje in een Palestijns vluchtelingenkamp nabij Bethlehem. Zijn oudere broer zit al tijden achter de tralies, omdat hij stenen heeft gegooid tijdens een demonstratie. Yazan zelf heeft ook het gevoel in een gevangenis te leven. Hij voetbalt dagelijks op straat, trapt lol met zijn vriend Ahmad, en krijgt bezoek van tante Rania en neef Mo'ath. Maar hij draagt ook het litteken van een rubberen kogel in zijn been. En hij zou zo graag naar Jaffa en Jeruzalem gaan, en de zee bij Tiberias.

Die wereld is alleen bereikbaar met zijn verbeelding. Dus tekent hij een reispas waarmee hij voorbij de metershoge muur van de Israëlische soldaten kan. Dat, zegt Yazan, is “mijn vorm van verzet”.

Trudy van Keulen vertelde ooit in een interview dat het haar precies daar om ging: kinderen laten zien “hoe gewone kinderen in soms buitengewone situaties het hoofd boven water weten te houden”.

Omdat kinderen niet alleen het recht hebben om te zien, maar ook om gezien te worden. Waar ook ter wereld.

ZUID-AFRIKA: ÉÉN LAND, TWEE WERELDEN IS TE ZIEN IN DE SCHATKAMER VAN BEELD & GELUID. DE AFLEVERINGEN VAN MENSJESRECHTEN ZIJN TERUG TE ZIEN OP ZAPDOC

Berlinale
76e Internationale
Filmfestspiele
Berlin
GOUDEN BEER

NA
DAS LEHRERZIMMER

ÖZGÜ NAMAL TANSU BİÇER

YELLOW LETTERS

EEN FILM VAN İLKER ÇATAK

'A STIRRING AND
SURPRISING POLITICAL
DRAMA' VARIETY

VANAF 8 OKTOBER IN DE BIOSCOOP

cinéart www.cineart.nl [f /cineartnederland](https://www.facebook.com/cineartnederland) [y /cineartnl](https://www.youtube.com/c/cineartnl) [i /cineart_nl](https://www.instagram.com/cineart_nl) [in /cineartnederland](https://www.linkedin.com/company/cineartnederland) [tiktok /cineart_nl](https://www.tiktok.com/@cineart_nl) [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...) [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...) [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

BESTE SCENARIO
BESTE ACTEUR
GROTE PRIJS
PUBLIEKSPRIJS
BESTE ACTEUR

José Ramón Sorola

Nagore Aranburu

MASPALOMAS

een film van

ALTOR ARREGI & JOSE MARI GOENAGA

'Een ontroerende film
die de kijker doet nadenken
over wat 'in de kast zitten'
werkelijk betekent'

FILMFIX

VANAF 29 OKTOBER IN DE BIOSCOOP

cinéart www.cineart.nl [f /cineartnederland](https://www.facebook.com/cineartnederland) [y /cineartnl](https://www.youtube.com/c/cineartnl) [i /cineart_nl](https://www.instagram.com/cineart_nl) [in /cineartnederland](https://www.linkedin.com/company/cineartnederland) [tiktok /cineart_nl](https://www.tiktok.com/@cineart_nl) [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...) [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...) [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Michael Bay in de polder

Wat valt er te ontdekken in de Nederlandse film wanneer we ons blikveld wat breder trekken? In deze eerste editie van een nieuwe rubriek: creatief producent, scenarist en acteur Sinan Eroglu, drijvende kracht achter *Bledders* en *Polis*, waarmee hij de actiekomedie een Turks-Nederlandse draai geeft.

door ALEX MAZEREEUW

Zijn idolen zijn Dwayne Johnson, Kevin Hart en Will Smith. Hij ziet ze als slimme mannen die entertainment maken voor een groot publiek. Die richting wil hij ook op, maar in Nederland vinden ze het al gauw gek als je zoiets zegt. Al op de toneelschool merkte Sinan Eroglu dat veel klassieke verhalen hem niet zo pakken, vertelde hij afgelopen zomer in *de Volkskrant*. Het mag best wat grappiger, spannender. Brutaal, maar dan met klasse.

Het succes van *De Tatta's*, waarin Eroglu een grote rol speelt als garagehouder Volkan, zet hem in 2022 prominenter op de radar. Hij krijgt de ruimte om hoofdrollen te combineren met zijn eigen creatieve visie. In 2024 is hij niet alleen hoofdrolspeler maar ook coregisseur en coscenarist van de actiekomedie *Scotoe*, over twee rechercheurs die verzeild raken in een drugscomplot.

Een jaar later schrijft Eroglu mee aan de komische actiefilm *Mr. & Mrs. Aslan*, waarin hij opnieuw een hoofdrol vertolkt. Dat doet hij ook in het begin dit jaar verschenen *Bledders*, waarin twee diamantdieven undercover gaan op een privéschool, en in het recente *Polis*, ook een actiekomedie. Eroglu treedt op als creatief producent én speelt politieagent Kaan, die samen met collega Yavuz (rapper Murda) voor een uitleveringsklus naar Duitsland wordt gestuurd.

Het is niet moeilijk om te zien waar Eroglu zijn inspiratie vandaan haalt, als zelfverklaard fan van de *Bad Boys*-films. Het maakt hem in zekere zin de vaandeldrager van de puberale Nederlandse actiekomedie. Waarmee niet gezegd is dat Eroglu niet veelzijdig is. Hij speelde ook Jezus in *The Passion*,

stond in het theater met Turks-Nederlandse vertalingen van Jacques Brel en was zelfs even profvoetballer. Maar met zijn puberkomedies lijkt hij zijn eigen hoek te hebben gevonden.

Eroglu werkt daarbij vaak samen met de jonge scenarist Zeynep Dülger, die *Bledders*, *Mr. & Mrs. Aslan* en *Polis* schreef. Nieuw is dit genre niet, ook niet in Nederland: denk aan de actiekomedies van Dick Maas, maar ook aan *Vet hard* (Tim Oliehoek, 2005), de *New Kids*-films (Steffen Haars & Flip van der Kuil, 2010-11) en de *Bon Bini*-films van Jandino Asporaat.

INTELLIGENTE SLAPSTICK

Films als *Polis* profileren zich vooral met het feit dat de makers uit een andere hoek komen, namelijk de Turks-Nederlandse gemeenschap. Dat geeft ze een net andere komische inslag. Scenarist Dülger in *Het Parool*: “Intelligente slapstick, noem ik het vaak. De grootsheid van die humor, dat wordt in Nederland niet echt gemaakt. Dat willen we erin brengen, maar dan met een Turks-Nederlandse touch.” Ook Eroglu stelde in interviews dat hij er trots op is dat hij als creatief producent meer verwijzingen naar de Turkse taal en cultuur in zijn films kan verwerken.

Het blijkt te werken, want de films trekken vaak een groot, overwegend jong publiek. Die blijken de grappen over döner, anale seks en je moeder in een film als *Polis* wel te waarderen. Toen *Bledders* in première ging, uitten zowel hoofdrolspeler Nesim El Ahmadi als producent Thomas Wolff hun onvrede over het feit dat “een aantal traditionele media” besloot om niet te

MR. & MRS. ASLAN

POLIS

BLEDDERS

Voor Eroglu mag het best wat grappiger, spannender. Brutaal, maar met klasse

komen. De kritiek van El Ahmadi richtte zich vooral op televisieprogramma's als *RTL Boulevard* en *Shownieuws*, die de film volgens Wolff “niet bij hun doelgroep vonden passen”.

Maar ook in geschreven media, inclusief *Filmkrant*, worden deze films vaker niet dan wel besproken. Gebeurt dat wel, dan blijkt dat de waterscheiding tussen publiek en critici bij dit soort succesvolle, Nederlandse bioscoopfilms vaak groot is. Neem de drie *De Tatta's*-films, die in *de Volkskrant* drie keer op rij één ster kregen. Dus: neem je een film serieuzer door deze keer op keer af te fakkelen, of door die niet te recenseren?

SPEELGOEDPISTOLEN

In het beste geval is dit type actiekomedie een soort ‘Michael Bay in de polder’. Als het tegenzit, onttaardt zo'n film in een voorspelbare schreeuwkanonnade, waarin het beperkte budget elke ambitie om clichés te overstijgen duidelijk in de weg heeft gezeten. Met een paar speelgoedpistolen, wat creatieve beledigingen en een inwisselbaar plotje heb je nog geen volwaardige speelfilm. Maar toch: een film op de inhoud beoordelen, is waarschijnlijk beter dan die bij voorbaat negeren. Films serieus nemen doe je juist ook door er wél aandacht aan te besteden. Ook als dat resulteert in een vernietigende recensie.

Het zal Eroglu een zorg zijn. Vijf sterren zijn natuurlijk leuk, maar hij doet het naar eigen zeggen toch vooral “voor de box office”. In *de Volkskrant*: “Ik maak nu eenmaal entertainment. Natuurlijk heb ik het liefst dat een krant iets moois schrijft over mijn films. Maar als ze dat niet doen, kan ik dat best een plekje geven.” ■

Interview İlker Çatak

Yellow Letters

FOTO JOHANNES DUNCKER

ILKER ÇATAK

‘Theater is altijd al een politieke zaak geweest’

Er worden geen namen genoemd van Turkse politici of partijen in *Yellow Letters*. Toch is het kristalhelder dat het Turkse theaterkoppel in dit scenario wordt genuilekorfd door de eigen overheid. İlker Çatak filmde zijn actuele drama in een als Turkije voorgesteld Duitsland. “We stuurden onze film ook in ballingschap.”

Door MARICKE NIEUWDORP

De ene avond viert het succesvolle theaterkoppel Derya en Aziz nog de première van een toneelstuk dat hij schreef en waarin zij de ster was. Ze zijn uitgelopen, trots en ze voelen zich thuis binnen de culturele elite van Ankara. Maar in de daaropvolgende dagen luiden de komst van zogenaamde ‘gele brieven’ van overheidswege een heel ander tijdperk in, waarin ze te maken krijgen met ontslag, uitsluiting, verbanning en mogelijke vervolging. In het nieuwe, actuele drama van de Duitse regisseur İlker Çatak, die eerder een Oscar-nominatie ontving voor *Das Lehrerzimmer* (2023), komt een gelukkig huwelijk onder hoogspanning te staan vanwege grimmige staatscensuur. Çatak: “Ik wilde nú deze film maken, over de onmogelijkheid om samen te komen, en onder zulke omstandigheden je idealen hoog te houden en het hoofd boven water.”

“Wist je dat er een heel levendig theatercircuit is in Turkije? Alleen al in Istanboel zijn er meer dan tweehonderd theaters”, vertelt İlker Çatak vlak voor de première van *Yellow Letters* (*Gelbe Briefe*) tijdens het filmfestival van Berlijn, waar de film de Gouden Beer zou winnen. Hij schreef het script, over een huwelijkscrisis die ontstaat door druk van buitenaf, samen met zijn vrouw Ayda Meryem Çatak en met Enis Köstegen, een coscenarist die vanuit Turkije werkte. Die laatste wees hem in een vroeg stadium op die zogenaamde ‘gele briefjes’ die theatermakers kregen om hen te censureren: “Mensen werden ‘officieel’ ontslagen om idiote redenen, bijvoorbeeld omdat ze backstage een sigaret hadden opgestoken.” Çatak vond deze wereld ook vanwege andere redenen interessant als achtergrond: “Theater is een kunstvorm die misschien ouderwets aandoet in het digitale tijdperk. Maar het is een van de weinige plekken waarin je direct contact hebt met je publiek. En is dat niet juist weer heel progressief? Daarnaast spreekt theater, misschien wel meer dan film, tot de verbeelding. Het is economisch minder lucratief dan andere vormen van kunst, en theater is altijd al een politieke zaak geweest. Je moet het dus echt willen, toneelspeler zijn.”

BALLINGSCHAP

In *Yellow Letters* wijken Derya en Aziz na het ontvangen van die dreigende overheidsbrieven samen met hun tienerdochter uit naar het flatje van zijn moeder in Istanboel. Hun verschil in levenshouding – ergens hardop kritiek op hebben of in stilte denken – drijft een wig in hun relatie. Çatak: “Ergens in het script bekritiseert een vrouw een toneelschrijver: ‘Je schrijft over feminisme, maar je leeft het niet!’ Dat vind ik een accurate quote die ons allemaal aangaat. Als maker willen we graag een bepaald soort mens zijn. Via onze kunst kunnen we dat misschien bereiken, maar het echte leven blijft daar toch vaak bij achter.” Dat noemt Çatak menselijk en herkenbaar en daarom een belangrijk thema in zijn film. “Zelfs als je ervan overtuigd bent dat je met het maken van kunst de wereld kan veranderen, weet je diep vanbinnen dat dat een leugen is. Op dat moment heb je soms een geweldige partner nodig die je weer even herinnert aan de kracht van kunst.”

Hoewel *Yellow Letters* zich afspeelt in Turkije, is de film in z’n geheel opgenomen in Duitsland, met Berlijn als Ankara en Hamburg als Istanboel. Die keus was tweeledig. Allereerst omdat het niet makkelijk is om in Turkije een film te maken die kritiek bevat op Turkije, maar ook omdat Çatak weliswaar Turkse wortels heeft, maar in Berlijn geboren werd en nog altijd in Duitsland woont. “Ik voelde me aanvankelijk een toerist in mijn eigen verhaal. Ik vond dat een Turkse collega als Emin Alper zo’n scenario moest

DE WERELD REDDEN

Via de huwelijks crisis van twee theatermakers die door het Turkse regime onder vuur worden genomen, bevraagt İlker Çatak's *Yellow Letters* de rol van kunst in tijden van repressie.

Door JOOST BROEREN-HUITENGA

Zou Wim Wenders zich nog eens achter de oren hebben gekrabbd bij het kijken naar *Yellow Letters* (*Gelbe Briefe*)? Als juryvoorzitter stelde hij bij de openingspersconferentie van de afgelopen Berlinale dat “films het tegenovergestelde van politiek zijn”. Maar aan het eind van de rit gaf ‘zijn’ jury de Gouden Beer aan deze zeer politieke film van İlker Çatak.

Het is een film die zich expliciet afvraagt wat de positie van de kunsten is onder een autoritair regime. Inclusief een scène waarin de hoofdpersonen hartstochtelijk betogen dat theater de wereld kan redden.

Die hoofdpersonen zijn het stel Aziz en Derya, zij acteur en hij theaterschrijver en academicus. Nadat ze met een kritisch toneelstuk het zittende regime tegen de haren in hebben gestreken, worden ze allebei tegelijk ontslagen. In één klap vervliegt hun vrij zorgeloze leven binnen de culturele elite van het land. Terwijl hun tienerdochter Ezgi kind van de rekening dreigt te worden, zet de crisis ook hun relatie op het spel. Hoeveel zijn ze bereid te riskeren voor hun morele gelijk?

Çatak's indrukwekkende debuut *Das Lehrerzimmer* (2023) was een snelkookpan waarin het persoonlijke en het politieke compleet verweven waren. Deze opvolger is dat opnieuw, op grotere schaal en met meer filmische ambitie.

Yellow Letters speelt zich af tegen de achtergrond van de massale ontslagen van ambtenaren, academici en cultuur-

werkers die in Turkije plaatsvonden na grootschalige protesten en een mislukte machtsgreep in 2016. Het zou op dit moment vrijwel onmogelijk zijn om de film te draaien in Erdogan's Turkije. Daar is elke verwijzing naar de protesten van 2016 uit den boze.

Çatak, zelf geboren in Berlijn als zoon van Turkse migranten, draaide *Yellow Letters* dan ook niet in Turkije, maar in Berlijn en Hamburg. Hij doet geen enkele poging om dat te verhullen. Integendeel: hij benadrukt het. Nadat in de openingstitels hoofdrolspelers Özgü Namal en Tansu Biçer worden geïntroduceerd, komt in beeld: “Berlijn als Ankara”, en wat later in de film volgt “Hamburg als Istanboel”.

Het is niet zomaar een gimmick, maar benadrukt de bredere relevantie van het verhaal. Als Aziz uiteindelijk voor het gerecht verschijnt, plaatst Çatak de scène nadrukkelijk in de Berlijnse rechtbank, door in te zoomen op de Duitse teksten over volk en gerechtigheid boven het hoofd van de rechter – en door Aziz vertwijfeld te laten kijken naar een monument dat voor de deur staat, waar manshoog het jaartal 1933 te zien is. *Yellow Letters* is geen film over Turkije in 2016, maar een waarschuwing tegen de autoritaire wind die vandaag over de hele wereld waait. ■

YELLOW LETTERS (GELBE BRIEFEN)

DUITSLAND/FRANKRIJK/TURKIJE, 2026 | REGIE İLKER ÇATAK | MET ÖZGÜ NAMAL, TANSU BIÇER | 127 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER

verfilmen – alleen al omdat hij in een soortgelijke situatie zat als mijn personages.” Maar toen kwam coscenarist Köstegen met het thema van ballingschap, waar Çatak gelijk enthousiast over was: “Er leven zoveel Turken in ballingschap in Duitsland, waarom sturen we onze film zelf niet in ballingschap? Vanaf dat moment wist ik dat ik als maker werkelijk bij kon dragen aan dit verhaal. Daarbij, er zijn in het verleden dingen in Duitsland gebeurd die – als we niet uitkijken – opnieuw kunnen gebeuren. Waar dan ook, trouwens.”

BRUG

Dat het drama in z'n geheel in Duitsland opgenomen werd, betekende overigens niet dat Çatak probeerde om Turkije daar na te bootsen. “Nee, ik wilde het vinden. Er is een enorme Turkse gemeenschap in Duitsland die vijf procent van de totale bevolking uitmaakt. Er is al Turkije in Duitsland, dus al die plekken waren best makkelijk om te selecteren. We kozen specifiek voor Hamburg als locatie voor Istanboel, omdat het gevoel van de rivier de Elbe hetzelfde is als bij de Bosporus. Er zijn zeemeeuwen, pontjes – het is een *vibe* die helemaal overeenkomt. Berlijn is net als Ankara een hoofdstad en het politieke hart van het land.” Çatak kreeg, zo vertelt hij, steeds meer schik in het zoeken naar locaties. “Ik bezocht met twee Duitse, vrouwelijke locatiescouts een moskee en ze waren er zo gastvrij! Dat is iets wat je anders mis-

‘Ik voelde me aanvankelijk een toerist in mijn eigen verhaal’

schien niet meemaakt als Duitse vrouw in je eigen buurt. Die locaties zoeken bleek een mooie manier om culturen bijeen te brengen.” Ook de keuzes voor shots en kadrering om een alternatief Turkije te scheppen, vond hij een fijne puzzel: “Sommige beelden die we uiteindelijk filmde kun je niet van Turkije onderscheiden, maar in andere shots is Duitstalige belettering te zien. Die hebben we gewoon in beeld gelaten, om zo het soort vervreemding te creëren bij het publiek die de personages ook ervaren.”

De acteurs, er zijn zo'n zestig spelers die een spre-

kende rol hebben, hebben vrijwel allemaal Turkse wortels, maar leven in Duitsland of elders in Europa. “Zij konden op deze manier acteren in hun moedertaal en hoefden eens niet ‘de buitenlander’ te spelen; rollen die ze maar al te vaak krijgen toebedeeld. Ik wilde met deze productie een brug slaan tussen Turkse en Europese kunstenaars en artiesten. Deze set werd zo een samenkomen van getalenteerde mensen uit Duitsland, Zwitserland, Frankrijk, België – allen verbonden door een specifieke taal en levensverhalen die zich kenmerken door migratie en levens opbouwen buiten je moederland.”

In *Yellow Letters* proberen Çatak's personages politiek geëngageerd te blijven onder onmogelijke omstandigheden. Maar ze moeten ook geld verdienen om te overleven en onder de radar van corrupte overheden blijven. Zeker omdat dit stel een tienerdochter heeft en ze daar verantwoordelijkheid voor dragen. Çatak: “Deze film is ook een reflectie op hoe lastig het is om te laveren tussen dat engagement en alle praktische uitdagingen die bij het dagelijks leven horen. Ik krijg die vraag vaak gesteld: moeten kunstenaars niet politiek zijn? Kijk, ik zal niemand veroordelen omdat hij een romantische komedie maakt, maar ik zou wel willen dat mensen meer politieke films maken over de lastige onderwerpen van onze tijd. Uiteindelijk moet iedereen dat voor zichzelf beslissen: we hebben niet allemaal hetzelfde geweten, of dingen die we nodig hebben in het leven.” ■

LEIDEN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

11 DAYS OF EMERGING, INDEPENDENT AND EXTRAORDINARY FILMS

8 OCT ♦ 18 OCT 2026

LIFF.NL

Heterofatalisme in Venetië

Afgelopen, maar niet voorbij

Op de 83e editie van het filmfestival van Venetië doemde de vraag op: wat is er nog over van het liefdesverhaal?

Door ROOSJE VAN DER KAMP

Slavoj Žižek vroeg me wat ik zou doen als een jongen me leuk zou vinden, maar mijn tatoeages niet mooi zou vinden.

“Ik val niet op jongens”, antwoordde ik. Ik dacht dat dit een correctie en antwoord in één zou zijn. Misschien: vrouwen houden van tatoeages. Of: vrouwen zouden me nooit dwingen om te veranderen. Misschien ben ik nu essentialistisch.

Een van de controverses op het filmfestival van Venetië dit jaar ging over *The Basics of Philosophy*, waarin homoseksualiteit in verband zou worden gebracht met pedofilie. Dat zijn film verkeerd begrepen werd, benadrukte Paul Schrader, inmiddels tachtig, in een interview. Hij vertelde dat hij een mooi kind ziet en in de verleiding wordt gebracht. “Oké, gedachte blokkeren.”

Ik knikte (zo voer je een interview) maar ik dacht alleen maar: *what the fuck*. Tijdens de persvertoning die avond, met mijn blauwe badge (pers, tijdschrift) om mijn nek, vroeg een man naast me of ik student was. Ik stelde mezelf voor als criticus. Pas toen schudde hij me de hand.

Het is een serieus festival, dus er is geen ruimte voor vrouwen. Ik chargeer. Er was één film van een vrouw in competitie. Twee als je coregisseurschap meetelt. Alle andere films die door vrouwen waren ingezonden, waren rotzooi, zei de festivaldirecteur. Andere films in competitie waren ook rotzooi, maar dat maakt niet uit. Rotzooi van mannen is anders dan rotzooi van vrouwen. Dat weten we allemaal.

Dan de vrouwen op het scherm. In Stéphane Brizé's *Un bon petit soldat*

werkt de vrouw. Ze werkt zo hard dat ze haar zoon kwijtraakt. De ex-man kijkt toe. Ze zijn in der minne gescheiden; hij is eigenlijk een heilige.

In de winnende film *Kvinde ukendt* is liefde na de Tweede Wereldoorlog slechts een middel om te overleven. Marie is dienstbode. Haar rijke werkgever zal met haar trouwen, zolang ze zich gedraagt zoals het hoort.

Ik vroeg me af hoe het zat met de liefde in Lee Chang-dongs *Ganeunghan sarang*, of het überhaupt wel liefde is wat de ontslagen arbeider en zijn vrouw voor elkaar voelen. Of dat het gewoon een berustend samenzijn is.

In Florian Zellers *Bunker*, dat meer een beeld schetst van een uiteenvallend huwelijk dan van de bunker die een architect van middelbare leeftijd in opdracht van een miljardair bouwt, is de relatie van man en vrouw gereduceerd tot wantrouwende blikken en hoofden die de andere kant op zijn gedraaid in bed. Om me heen lachten mensen uit herkenning. Misschien ben ik toch een student – in spirituele zin dan, dacht ik. Naïef, groen, gelovend in verlossing door de ander.

Ik herkende mezelf enigszins in Léa Domenachs musical *Peau d'homme*, althans in de idylle van de liefde. Een vrouw trekt de huid van een man aan om haar toekomstige echtgenoot te ontmoeten, maar ontdekt dat hij een “invert” (homo) is. Zij blijft een vrouw, ze trouwen nog steeds. Ze zorgen voor

elkaar, en ze werpen ook de Kerk en het patriarchaat omver.

Dan was er Nicolas Parisers *Un peu avant minuit*, een film van onze tijd over onze tijd, waarin een man terugblijkt op de relaties en affaires van zo'n 25 jaar geleden, toen hij nog redacteur was bij een klein cultuurmagazine. Zijn mannelijkheid is een valse belofte, liefde is dood, zelfs in zijn herinneringen is zijn jeugdelijke passie ongepast.

Lopend door Parijs zoekt hij naar antwoorden, maar vindt er geen; zijn behoefte iets af te sluiten irriteert de oude vlammen die hij opzoekt. “Ben je nu vrijgezel?”, vragen ze hem. “Nee, ja, nou ja”, luidt zijn antwoord. Zijn relatie is afgelopen, maar nog niet voorbij.

In *Un peu avant minuit* komen vrouwen voor, maar ze zijn niet echt. Ze praten en handelen, ze spelen een prominente rol, maar het is net als die freudiaanse splitsing: een Superego om alles in toom te houden. De man, Léo, is het Ego en het Id in één. Hij moet nog wat in het gareel worden gebracht, maar hij is de man, hij is de film, het draait allemaal om hem. Maar zijn tijd is op. Hij maakt plaats, móét plaatsmaken. Voor wat? Wat komt er na hem?

Het socialistische congres is leeg, de Parijse politie rukt al uit, de monumenten achter hem zijn beklad met “ACAB”. Zijn negentienjarige dochter houdt een spandoek vast en kijkt in de camera.

Het is bijna middernacht. Nog heel even. ■

‘Talent en verhalen hebben we, nu nog marktaandeel’

De wittebroodsweken van Iwana Chronis als nieuwe directeur van het Nederlands Filmfonds zijn voorbij. *Filmkrant* ondervroeg haar over subsidieafhankelijkheid, de genderbalans op filmsets, sociale veiligheid en de systeemfout in de Nederlandse filmfinanciering.

Door EDO DIJKSTERHUIS

Jaarlijks minstens twee Nederlandse films die een half miljoen tot een miljoen bezoekers trekken. Dat is een van de ambities die Iwana Chronis heeft geformuleerd sinds haar aantreden als directeur van het Nederlands Filmfonds op 1 mei jongstleden. “Kwalitatieve publieksfilms van het kaliber *Voor de meisjes*”, preciseert ze. Maar die film van Mike van Diem wist, ondanks juichende recensies en een vliegende start vorig jaar op het Nederlands Film Festival, ‘slechts’ 324.000 bezoekers te trekken, niet eens genoeg voor een Platina Film. Wat Chronis onverteerbaar vindt. En waar ze wat aan gaat doen.

“We werken aan een gezamenlijk initiatief om toptitels een extra duw in de rug te geven en dit soort films zichtbaarder te maken voor het Nederlandse publiek. Daarin willen we nauw samenwerken met alle partijen in de keten. Niemand kan het alleen. Het te lage marktaandeel van de Nederlandse film is een gedeeld probleem. Het raakt het werk van ons allemaal – hoe we financieren, ontwikkelen, produceren en vertonen. Laten we het dan ook een gedeelde verantwoordelijkheid maken. Na het Nederlands Film Festival organiseren we een rondetafelgesprek om *out of the box* na te denken hoe we dat gaan doen. Met distributeurs, bioscopen en filmtheaters, producenten, regisseurs, scenaristen en andere partijen.”

Dat klinkt strijdbaar. Maar zijn ze er ook, die Nederlandse publieksfilms met kwaliteit en hitpotentie?

“Jazeker. Het niveau van de Nederlandse film stijgt al jaren. Een nieuwe generatie filmmakers heeft de blik naar buiten gericht, is meer bezig met het publiek en wil met andere budgetten werken. Het talent en de verhalen zijn er, de ambities zijn groot. Zie bijvoorbeeld Victoria Warmerdam, die met haar korte film *I’m Not a Robot* een Oscar won en nu bezig is haar speelfilmdebuut te financieren. Nina Gantz van *Wander to Wonder* werkt aan haar eerste lange animatiefilm. In *Alaska* draaide onlangs op het filmfestival van Toronto. Ook *Truly Naked* en *A Family* doen het internationaal goed.”

Waar komt die grotere ambitie vandaan? “Het is een combinatie van factoren. De markt is competitiever geworden: vorig jaar werden er 542 films uitgebracht in Nederland. Om in dat aanbod op te vallen, moet je meer doen. Maar het heeft ook deels te maken met ons beleid, de verdikking van de financiering. We geven meer geld aan minder films.”

Maar die mantra werd tien jaar geleden al uitgesproken door uw voorganger Doreen Bonenkamp. “Klopt. Maar wij hebben het nog verder aangescherpt. We zijn in een paar jaar tijd van dertig naar 25 speelfilms gegaan waarvan we de realisering ondersteunen. En nu is dat nog maar twintig – waarvan vijf jeugdfilms en minimaal één lange animatiefilm. Plus tien documentaires. Door het geld minder dun uit te smeren kunnen de films die wij ondersteunen een hogere *production value* waarmaken, hoeven ze niet te beknibben op draaidagen en krijgen cast en crew eerlijk betaald.”

Botst dit ‘meer geld voor minder titels’-beleid niet met de verbreding van het filmveld? Met allerlei nieuwe regelingen heeft het Filmfonds zelf expliciet erkend dat autodidacten, genrefilmers en makers met cultureel diverse achtergronden ook financiële ondersteuning verdienen. “Wij hebben inderdaad flink ingezet op talentverbreding. Maar dat hoeft niet perse in tegenstelling te zijn met onze selectiviteit in het

ondersteunen van speelfilms, documentaires en animatie. Met korte films, series, mid-length en andere vormen kunnen makers hun handschrift vinden en vliegreuen maken. Bewezen talent maakt kans om door te stromen.”

Levert dat niet een hele hoop gefrustreerde filmmakers op, die niet verder komen dan een paar korte films? “Het gaat om een gezonde verhouding tussen ontwikkeling en realisatie. Er is het afgelopen decennium heel veel ontwikkeld en er zitten nog veel films in de pijplijn waarvan maar een fractie daadwerkelijk kan worden gemaakt. We proberen die trechter iets minder knellend te maken, onder andere door pitch-panels waarmee de verwachtingen en doelen van filmmakers realistischer worden afgestemd. Als je het grafisch zou uitdrukken dan ziet de aanvoeroute er nu uit als een bolle vaas en we willen naar een mooie piramide. Maar filmprojecten duren vaak lang en we hebben nog te maken met projecten van jaren geleden. De frustratie zal dus nog even blijven.”

Wordt die niet ook nog versterkt doordat er steeds minder geld is voor film? De bezuinigingen op de publieke omroep zullen doorklinken in de filmbudgetten en het aantal loketten waar producenten kunnen aankloppen voor ondersteuning is alleen maar gekrompen. “We hebben een systeemprobleem. De druk op publieke middelen is enorm gestegen en private partijen zijn minder geneigd te investeren. Het ontbreekt aan een gezond ondernemersklimaat omdat de risico’s groot zijn in een markt waar geldt: *the winner takes all*. Een paar films trekt het merendeel van het publiek, en de middenlaag is bijna helemaal weggefallen. Dat is een internationaal probleem, en je kunt je afvragen wat wij daar als fonds alleen aan kunnen doen.”

Wat is er nodig om die private investeringen op gang te trekken? “De afhankelijkheid van het Filmfonds is nu te groot. Er mist structureel een schakel in het financieringslandschap: private financiering. Een fiscale prikkel kan helpen om private investeringen aan te trekken. Door zo’n fiscaal voordeel voor investeerders krijg je grotere productiebudgetten, kan talent beter doorbreken, is er meer continuïteit in het werkaanbod en wordt *fair pay* beter gewaarborgd. Het maakt ons land ook aantrekkelijker voor internationale producties. Nu zijn we niet concurrerend genoeg, zeker niet ten opzichte van andere landen die wel zo’n regeling hebben, en lopen we internationale projecten mis.”

Voert u een lobby in Den Haag? “Er worden gesprekken gevoerd. Zo’n regeling kost de staat natuurlijk geld en dat ligt gevoelig bij sommige partijen. Maar iedere euro die je via een fiscale maatregel uitgeeft, komt in veelvoud terug als investering van private partijen. Het effect moet ook zijn dat wij minder belangrijk worden in de financieringsmix en ons meer kunnen richten op onze rol als Rijkscultuurfonds.”

Hoe definieert u die rol? Er wordt soms gesuggereerd dat het fonds zich te veel bezighoudt met publieksbereik en commercie. Filmmaker en producent Digna Sinke stelde vorig jaar in een interview voor om 4 procent van het filmbudget te reserveren voor vrij experiment. “Tussen commercie en vrij experiment zit een hele wereld. We hebben verschillende regelingen voor projecten die grensverleggend zijn in film-

taal, vertelvorm of productionele benadering. In het Caleidoscoop-programma zijn alle schotten weggehaald, alles kan binnen een bepaald budget en wij financieren 85 procent zodat de maker snel en gefocust aan de slag kan. De zoektocht naar geld gaat zo niet ten koste van de eigenzinnigheid. Binnen deze regeling is onder andere *Toutes directions*, de slotfilm van het Nederlands Film Festival, gemaakt.

“Daarnaast hebben we regelingen voor onderzoek en experiment, waar we veel aanvragen voor krijgen. En samen met het Mondriaan Fonds hebben we De Verbeelding, die een film kan opleveren maar ook een installatie. Bij elkaar opgeteld zouden we die 4 procent zomaar eens kunnen halen.”

We hebben het nu vooral gehad over de financieel precaire situatie van de Nederlandse filmindustrie, maar hoe zit het met de sociale veiligheid waar de laatste jaren zoveel over te doen is? “We horen natuurlijk alleen wat er niet goed gaat, maar ik hoop dat de risico’s op grensoverschrijdend gedrag inmiddels kleiner zijn. Er moet echter meer worden gedaan om de vertrouwensbasis te versterken, ook binnen de driehoek van regisseur, scenarist en producent. In andere landen werken die vaak langdurig samen, in Nederland verandert de samenstelling van het team voortdurend en dat kan voor gebrek aan vertrouwen en machtsongelijkheid zorgen. Binnen onze talentontwikkelingsregeling TalentScope werken we daarom sinds een paar jaar met een psycholoog die met de makersteams aan de slag gaat om het onderlinge vertrouwen te vergroten. Welke verwachtingen hebben ze van elkaar? Welke film hebben ze voor ogen?”

Misschien heeft die onveiligheid ook iets te maken met genderongelijkheid. Doet het Filmfonds daar iets aan? “Met name bij commerciële producties is de genderbalans slecht en dat is een hardnekkig probleem. In ons beleidsplan hebben we vastgelegd dat voor eind 2026 bij minimaal de helft van de projecten die wij ondersteunen tweederde van de makersdriehoek moet bestaan uit vrouwen. Halen we die doelstelling niet, dan overwegen we quota in te stellen. Die gelden in eerste instantie voor de ontwikkelfase maar moeten vanaf 2028 ook gelden voor realisering.”

Een ander urgent onderwerp waar u als Filmfonds-directeur in toenemende mate mee te maken zult krijgen is AI. In Hollywood zijn duizenden professionals al hun baan kwijt en de eerste AI-acteur, Tilly Norwood, luidt de doods-klok voor acteurs van vlees en bloed. Welke positie neemt het Filmfonds in ten opzichte van deze nieuwe technologie? “Wij kunnen de opkomst van AI niet tegenhouden maar wel van makers vragen de technologie bewust in te zetten en op de hoogte te zijn van de risico’s. We hebben in samenwerking met andere Rijkscultuurfondsen richtlijnen opgesteld. De menselijke creatie blijft centraal. Daarom vragen wij makers om transparant te zijn of ze AI hebben gebruikt, hoe, en hoe het hun project versterkt. Wijzelf gebruiken nooit AI in het beoordelen van aanvragen.

“AI gaat onherroepelijk impact hebben op alle fasen van de filmproductieketen, van ontwikkeling en financiering tot scripts en marketing. Maar het meest verontrustende effect zit bij de publieksbenadering. Algoritmen schotelen alleen nog voor wat kijkers eerder al eens hebben gewaardeerd. Daardoor ontleren ze iets tot zich te nemen waar ze niet om hebben gevraagd. Dat is een doemscenario waar we met filmeducatie iets aan moeten doen.” ■

Column

DAN HASSLER-FOREST

Als de Indiana Jones van de filmwetenschappen zoekt Dan Hassler-Forest naar verborgen betekenissen en geheime kamers van de filmgeschiedenis

ZOMBIE IP

Zombies gaan nooit dood. Levende doden zijn lichamen die zich hardnekkig blijven voortbewegen, hoeveel lichaamsdelen ze onderweg ook verliezen. De mythe komt direct voort uit het slavernijverleden. In het koloniale Haïti was de *zombi* de ultieme nachtmerrie, waarbij zelfs de dood geen ontsnapping bood aan het eindeloze werk op de plantage. Na je dood moest je zielloze lichaam gewoon blijven doorwerken.

In 1968 gaf horrorklassieker *Night of the Living Dead* nieuwe betekenis aan de zombie. In het hedendaagse Amerika werd de levende dode hét symbool voor een samenleving in verval. Deze moderne zombie was geen vervloekte arbeider, hij was de belichaming van een cynische cultuur waarin de sociale cohesie is weggevaagd. In deze onveilige wereld blijken de hoofdpersonen niet eens meer in staat om voor één nacht samen de gelederen te sluiten.

Daarna werd de zombie een plooibaar symbool voor allerlei vormen van maatschappijkritiek. Verpakt in onsmakelijke *splatter*-effecten gaven zombiefilms scherpe commentaren op de doorgeslagen consumptiemaatschappij, het militair-industriële complex, nihilistische jeugdcultuur, conformisme, mediaverslaving. Maar het bleef een *underground*-fenomeen: subversief, low-budget, anti-autoritair, tegendraads.

In het nieuwe millennium drong de zombie eindelijk door tot de mainstream. *28 Days Later* (2002) bood een grimmige reflectie op de wereld na 9/11, waarin het gevoel van veiligheid in steden als Londen en New York van de ene dag op de andere was weggefallen. In de jaren daarna domineerde de zombie opeens de populaire cultuur, van kijkcijferkanon *The Walking Dead* (2010-2022) tot “zom-koms” als *Shaun of the Dead* (2004), *Zombieland* (2009), en “zom-romkom” *Warm Bodies* (2013).

Door deze verzadiging kennen we de zombie te goed. Als de levende dode alles kan zijn, betekent hij niks meer. De zombie is een trope, een meme, een grap. Erger nog: de zombie heeft zich verplaatst van maatschappijkritiek naar franchise-fenomeen.

De enige zombies die we nu nog tegenkomen, zijn onderdeel van gevestigde merknamen. Zo zagen we afgelopen jaar twee nieuwe *28 Years Later*-films en bracht *Weapons*-regisseur Zach Cregger vorige maand de *Resident Evil*-franchise opnieuw tot leven. Ze doen dat met passie en verve: deze *reboots* zijn geen flauwe aftreksels, maar strakke genrefilms die op ingenieuze manier voortbouwen op hun eigen geschiedenis.

Maar bovenal illustreren ze de belangrijkste betekenis die de zombie in ons mediavereenlandschap inneemt: “zombie IP” is een steeds gangbaardere term voor intellectueel eigendom dat stil is komen te liggen en dus opnieuw tot leven gewekt moet worden. Verhalen mogen namelijk niet meer eindigen. Ze mogen alleen tijdelijk van het toneel verdwijnen. Het brengt ons terug naar de oermythe van de koloniale zombie: ook na je dood moet je terug blijven keren om geld te verdienen. Nu niet meer voor de plantage-eigenaar, maar voor het mediaconglomeraat.

4-8 NOVEMBER

NOORDELIJK FILM FESTIVAL

Een uitgebreide filmexpeditie door een breed Noord-Europa voor filmkijkers & filmmakers; films uit kleine taalgebieden, Scandinavische cinema, live-muziek en een divers programma voor en met makers!

IMAGINE

FANTASTIC
FILM
FESTIVAL

29 October – 8 November

imaginefilmfestival.nl

TV ALS OPENBARE SCHANDPAAL

In het roemruchte tv-programma *To Catch a Predator* ontmaskerde presentator Chris Hansen mannen die met minderjarigen probeerden af te spreken. Tot het faliekant misging. In Lance Oppenheims *Primetime* wordt Hansen gespeeld door Robert Pattinson.

Door HUGO EMMERZAEL

“Ga daar maar zitten.” Zodra Chris Hansen die woorden uitspreekt, weten de aanvankelijk nietsvermoedende genodigden van zijn televisieshow dat het met ze gedaan is. Die gasten bleken in *To Catch a Predator* (2004-2007) potentiële daders van pedoseksuele misdrijven, nadat ze eerst in de val waren gelokt via online chatrooms. Eenmaal op locatie, wat in feite een gehuurd huis was vol verborgen camera's, werd duidelijk dat ze niet met minderjarigen hadden gechat maar met hackers van burgerwachtgroep Perverted-Justice. Vervolgens verscheen Hansen in beeld voor een kruisverhoor dat eindigde met de arrestatie door een politieteam.

Hansen maakte carrière met het uitzenden van typische *shock content*, zoals reportages over de vliegtuigkapingen op 9/11 en het Columbine-bloedbad. Maar de grootste indruk op het Amerikaanse publiek maakten zijn ‘ontmaskeringen’ in *To Catch a Predator*. Na de opkomst van *Big Brother* en andere reality-tv begreep Hansen dat hij televisie kon gebruiken als de schandpaal van de 21ste eeuw.

Uiteindelijk ging *To Catch a Predator* aan zijn eigen succes ten onder. Een chaotische opname in Texas leidde tot de zelfdoding van de vermeende pedofiel Bill Conratt, waarna de ethiek van dit soort televisieformats plotse-ling scherp werd bevraagd. De geschiedenis vormde de aanleiding tot een *South Park*-parodie, talloze internet-memes en serieuzer werk als David Osits documentaire *Predators* (2025). Lance Oppenheim maakt met *Primetime* een prikkelende adaptatie: een verfilming van Luke Dittrichs artikel voor *Esquire*, dat dit fatale incident reconstrueert en in een bredere cultu-rele context zet.

NACHTMERRIE

Robert Pattinson, die *Primetime* mee produceerde, vertolkt Hansen als een sociopathische opportunist. Zijn onstilbare honger naar roem dicteert de rusteloze vorm van de film. Extreme close-ups, een intens kleurenpalet en een wervelende montage vangen de hysterische energie van het moment. Oppenheim liet soms tien camera's tegelijk draaien om de logistiek van een televisiestudio na te bootsen. *Primetime* is een fascinerende ontleding van een op hol geslagen mediacultuur in het relatief korte tijdsbestek tussen 9/11 en de komst van de iPhone. Het was het

laatste moment in de moderne geschiedenis dat tv het meest invloedrijke massamedium was.

De dertigjarige Oppenheim maakte eerder licht-absurdistische documentaires over een senioren-gemeenschap in Florida (*Some Kind of Heaven*, 2020) en de machtsstrijd achter de schermen van een renaissancefestival in Texas (*Ren Faire*, 2024). Net als *Primetime* zijn het ambitieuze films die de illusie van maakbaarheid die we kennen als de Amerikaanse droom laten zien als een groteske nachtmerrie.

In al die films verliest Oppenheim de menselijke maat een beetje uit het oog. Zo lijkt hij in *Primetime* vooral geïnteresseerd in het recreëren van het medialandschap en minder in de personages of hun drijfveren. Zelfs wanneer Bill Conratt in *Primetime* voor de camera de trekker overhaalt (wat in werkelijkheid niet live werd uitgezonden), maakt dat moment nauwelijks indruk op de kijker.

Toch doet Oppenheim hier iets bijzonders. Er zijn weinig regisseurs die zo acut voelbaar maken hoe groot de bloeddorst van Amerikaanse massamedia toen was. *Primetime* kun je bekijken als een griezelige voorbode van het medialandschap van nu, waarin pedojagers hun achtervolgingen livestreamen, true-crimepodcasts steeds sensationeler worden en reality-tv in plaats is gekomen van reflectie. Oppenheim laat Hansen zien als een architect van verdorven massavermaak, waarvan het aanbod desondanks eerder groter dan kleiner is geworden. ■

PRIMETIME VERENIGDE STATEN, 2026 | REGIE LANCE OPPENHEIM | MET ROBERT PATTINSON, MERRITT WEVER, SKYLER GISONDO | 110 MINUTEN | DISTRIBUTIE THE SEARCHERS | TE ZIEN VANAF 29 OKTOBER

‘Ik wilde een blik werpen op de coulissen van de oorlog’

In zijn Eerste Wereldoorlog-drama *Coward* toont Lukas Dhont hoe oorlog in de vroege twintigste eeuw een paradoxale vorm van vrijheid bracht. “Het trof mij dat deze jongens zo’n spel aangingen met identiteit, met het uitdrukken van vrouwelijkheid.”

Door DEVI SMITS

“Als er nu één filmgenre is dat mij totaal niet aanspreekt, dan is het wel de oorlogsfilm”, zegt de Vlaamse filmmaker Lukas Dhont. “Fantastische uitzonderingen daargelaten natuurlijk, denk aan Jean Renoirs *La grande illusion*. Maar in oorlogsfilms is er toch zelden ruimte voor personages, bijna altijd mannen, om zich uit te drukken. Het gaat over actie. Over steeds maar doorgaan. Over vernielen. En natuurlijk over de spectaculaire verbeelding van dat vernielen.”

Met zijn nieuwe film heeft de gevierde regisseur van de veelbesproken drama's *Girl* (2018) en *Close* (2022) dan ook een atypische oorlogsfilm gemaakt. Eerste Wereldoorlog-drama *Coward* is een zachte, zelfs tedere film. Dhont vermijdt de actie van het slagveld grotendeels (zonder de wreedheid van geweld te schuwen overigens) en kijkt voorbij de loopgraven. “Ik las ooit dat voor iedere soldaat aan het front, acht mannen achter het front nodig waren”, vertelt Dhont. “Jongens die het nieuwe materiaal aanslepen, de dode lichamen weer wegslepen. Ineens zag ik die hele logistieke molen voor me. De rompslomp, het gedoe. Ik wilde een blik werpen op de coulissen van de oorlog. De oorlog als een industrie tonen.”

In *Coward* bezien we de Belgische oorlogsinspanning in de Eerste Wereldoorlog door de ogen van de introverte Pierre. Achter het front ontmoet hij de charismatische Francis, net als Pierre militair, maar voor even vrijgesteld van de gevechten om theaterrevues te organiseren voor soldaten die uitrusten van de loopgraven. De twee zijn vanaf het eerste moment tot elkaar aange trokken (hoofdrolspelers Emmanuel Macchia en Valentin Campagne werden voor hun zinderende spel in Cannes bekroond met de prijs voor beste acteur) en beginnen een verhouding; weliswaar geheim, maar toch ook volstrekt vanzelfsprekend. De morele codes van hun tijd blijken hier, op de overhoopgeschoten velden van West-Vlaanderen, voor even opgeschort.

Dhont vond zijn inspiratie voor *Coward* in oude foto's, gemaakt door soldaten die achter de loopgraven verbleven. “Ik ontdekte via die foto's het fenomeen van theater en spektakel achter het front”, zegt Dhont. “Op sommige van die foto's hadden mannen jurken aan en juwelen om. Zelf gemaakt van zandzakken en lege kogelhulzen. Het beeld van die mannen, die op de momenten dat ze aan het wachten waren, met het geweld op enkele kilometers nabij, een manier zochten om de moraal erin te houden – om te blijven leven in die donkerste dagen door samen iets te creëren, dat trof mij heel hard.”

“En ook dat deze jongens in een wereld die vaak heel viriel wordt voorgesteld, zo'n spel aangingen met identiteit, met het uitdrukken van vrouwelijkheid”, voegt Dhont toe. Het heeft iets paradoxaals: juist in deze hypermasculiene omgeving ontstond door de afwezigheid van vrouwen een vacuüm waar ambivalentie en speelsheid ten opzichte van genderrollen toegestaan, zelfs aangemoedigd werd. Een ontroerend voorbeeld daarvan kwam Dhont tegen in een van de vele dagboeken die hij ter research las, waarin een soldaat beschrijft hoe hij en zijn kameraden een van hen tot ‘moeder’ doopten, zodat deze de rest vervolgens een nachtkus kon komen geven voor het slapengaan. “Ik lees daar zo'n tederheid in, zo'n kwetsbaarheid. En dat in 1917.”

De Eerste Wereldoorlog was een wrede, maar ook emancipatoire periode, vertelt Dhont. “Voor vrouwen omdat ze het werk van de afwezige mannen overnamen. Voor mannen omdat ze tijdelijk buiten de burgerlijke maatschappij werden geplaatst en niet meer hoefden te voldoen aan de daarbij behorende verwachtingen.

De oorlog biedt Pierre en Francis een kans op saamenzijn die ze buiten de oorlog niet hebben.”

In een tijd dat het publieke debat draait om zorgen over de mannosfeer en het woord ‘mannelijkheid’ vrijwel altijd vergezeld wordt door het adjectief ‘giftige’, toont Dhont – net als in *Close* – beelden van een ander soort mannelijkheid – zachter, intiemer. Daarmee daagt Dhont het hedendaagse discours over mannelijkheid uit. “Om met Elmer in *Zomergasten* te spreken: ik denk dat het moeilijk is om nu man te zijn. We zijn er tegenwoordig gelukkig klaar voor om patriarchale mannelijkheid scherp onder de loep te nemen en ons te confronteren met het feit dat er echt wel een probleem is. Maar ik denk dat die confrontatie niet vaak genoeg gepaard gaat met de verbeelding van een andere weg.”

Zachte mannelijkheid is er altijd geweest, ook honderd jaar geleden al, maar is in onze collectieve verbeelding nooit aan de oppervlakte gekomen of als zodanig herkend. “Dat is de vraag, en de frustratie, die aan de basis lag van deze film. Waarom hebben we die beelden – beelden die hoopvol zijn, en expressief en emotioneel – nog zo weinig gezien?”

De omkering van genderrollen zien we in *Coward* al in een vroege scène, waarin Pierre Francis voor het eerst ziet optreden. Francis voert een act op waarin hij een zwangere vrouw speelt die aan het bevallen is. “Pers! Pers!”, joelen de soldaten om hem heen. Om uiteindelijk een stuk metaal ter wereld te brengen. Hier is de subversie van gender nog duidelijk komisch bedoeld, maar in de loop van de oorlog wordt die steeds serieuzer. Francis en zijn theatergenoten vervullen een behoefte aan zachtheid die aan het front node wordt gemist en die in volstrekte oprechtheid door mannen wordt opgevoerd en ontvangen.

Voor de theaterscènes baseerde Dhont zich op dagboeken en liedteksten die hij onder andere in het Imperial War Museum in Londen ontdekte. Dhont smeedde deze teksten om tot strak uitgevoerde set-pieces, waarvoor hij samenwerkte met choreograaf Nora Monsecour (van wie het levensverhaal de inspiratie vormde voor Dhonts debuutfilm *Girl*). “We kennen elkaar al lang, we hebben veel meegemaakt samen. Het was heel leuk om nu in de dansen van die tijd te duiken: de wals, de cancan. Maar ook om te onderzoeken hoe beweging sierlijk kan zijn, of juist hard en militair. Dat was een grote speeltuin.”

Dhont putte ook inspiratie uit het werk van de Vlaamse schilder James Ensor, die in zijn werk theatraleiteit en het macabere verenigt. Met name in een nachtmerrieachtige scène waarin Francis met zijn acteurs een theatrale parade over een ziekenboeg vol stervende mannen houdt, is de geest van Ensor te herkennen.

Wat best schokkend was om te constateren, vertelt Dhont, was dat die theaterteksten natuurlijk ook een propagandadoel dienden. “In de schoonheid die gecreëerd werd, is tegelijkertijd een hele gewelddadige boodschap verpakt. Dat de Duitsers beesten waren, ratten die dood moesten. Muziek en theater waren net zo hard instrumenten van dehumanisering.”

Tegelijkertijd herkende Dhont in het fronttheater de functie van fictie als toevluchtsoord. Iets wat hij terugziet in deze tijd. “We leven in een wereld waarin geweld opnieuw heel aanwezig is en ik zie mensen grijpen naar fictie. Mensen hebben nood aan verdwijnen in andere werelden, in andere realiteiten. Ik zie rondom mij overal mensen die in een scherm verdwenen zijn. Dat die mannen in de Eerste Wereldoorlog dat op hun manier ook deden, een andere wereld creëerden – om ergens anders te zijn, iemand anders te zijn – dat kwam op mij heel modern over.” ■

Recensie Coward

COWARD

SOLDATEN IN JURKEN

In *Coward* zien we in de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog twee uiteenlopende varianten van mannelijkheid: een klassieke frontsoldaat en een flamboyante revuespeler. Wat als deze twee elkaar vinden?

Door ALEXANDER ZWART

Een collectie foto's: een man op een houten kist maakt zich op, terwijl een soldaat naast hem zijn pruik met vlechten vasthoudt. Mannen in plooiende gewaden met pompeuze kragen en wit geschminkte gezichten voor een tentzeil, ergens in Frankrijk. Vier mannen met lippenstift en oogschaduw, allemaal in jurk, ieder met een met strik versierde oorlogshelm in de hand.

Regisseur Lukas Dhont, die in zijn films (*Girl*, 2018; *Close*, 2022) queer identiteit onderzoekt, voelde zich door de stereotiepe mannelijkheid van het genre nooit echt thuis bij oorlogsfilms, tot hij nuance vond in archiefphoto's uit de Eerste Wereldoorlog zoals hierboven omschreven. Wat hebben die beelden met oorlog te maken? Alle afgebeelde mannen zijn soldaten die met variétéacts het moreel van hun vechtende collega's en leidinggevendenden hoog probeerden te houden. Geweld, wapens, modder, lichamen en dood maakten in die acts plaats voor spel en dans, voor rokken van zandzakken en sieraden van oude munitie.

Met *Coward* brengt Dhont die twee uitersten samen. De ingetogen boerenzoon Pierre staat voor de klassieke mannelijkheid van de soldaat zoals we die kennen, vechtend aan de frontlinie. Daartegenover staat de uitgesproken, flamboyante Francis, buiten de oorlog kleermaker, die de rol van idealistische voorman van de theatergroep naar zich toe heeft getrokken.

Net als in zijn eerdere films toont Dhont (die ook mede het scenario schreef) zich met *Coward* bovenal een sentimentele filmer, met oog voor mooie beelden, een neiging tot grote gebaren en veel aandacht voor niet-professionele acteurs buiten de traditionele casting om, zoals de op een landbouwuniversiteit gecastte Emmanuel Macchia, die overtuigt als Pierre.

Met de politieke en historische werkelijkheid van de Eerste Wereldoorlog heeft de film weinig te maken. De oorlog is hier vooral een tijdsvacuüm waarin ontwrichting en tijdelijke spelregels ruimte bieden aan de underdog. Daar, buiten de alledaagse werkelijkheid, kan de liefde tussen Pierre en Francis groeien.

Opvallend genoeg houdt Dhont zich daarbij meer in dan voorheen. Terwijl Macchia haast woordeloos voelbaar maakt hoe Pierre's bewondering voor Francis versmelt met fascinatie en verlangen, liggen de grote gebaren bij zijn tegenspeler Valentin Campagne. Als Francis vult hij zijn rol met charisma en uitbundigheid. Hij maakt van de meest theatrale man in beeld ook een overtuigende show-soldaat, maar met een houdbaarheid die niet langer is dan de oorlog zelf. ■

COWARD BELGIË/FRANKRIJK/NEDERLAND, 2026
| REGIE LUKAS DHONT | MET EMMANUEL MACCHIA,
VALENTIN CAMPAGNE | 127 MINUTEN | DISTRIBUTIE LUMIÈRE | TE ZIEN VANAF 22 OKTOBER

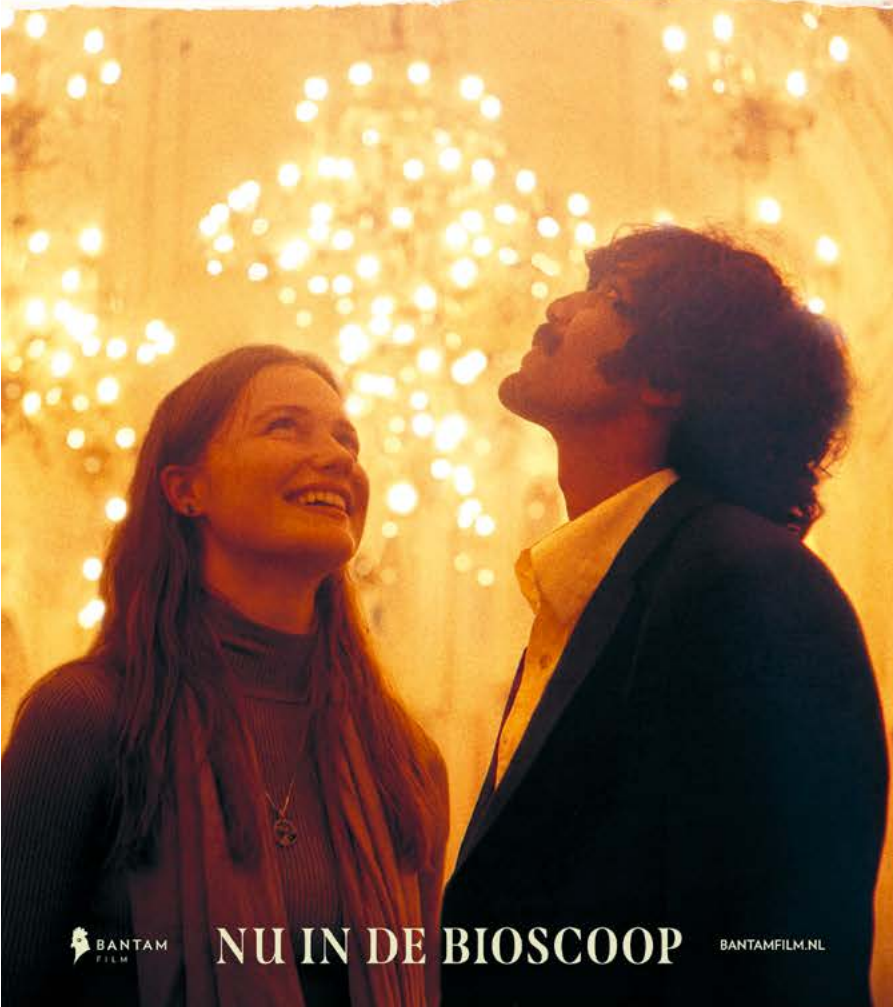

★★★★

“ONTROEREND, MEESLEPEND EN VREUGDEVOL
PRECIES HET SOORT FILM DAT WE NU KUNNEN GEBRUIKEN”

VPRO CINEMA

THE
CYCLE OF LOVE
प्रेम का चक्र

BANTAM
FILM

NU IN DE BIOSCOOP

BANTAMFILM.NL

NOÉE ABITA MATTEO SIMONI PASCALE BUSSIÈRES OLIVIER GOURMET

CAP FAREWELL

A FILM BY VANJA D'ALCANTARA

1 OKTOBER IN DE BIOSCOOP
& OP PICL

www.volyafilms.com

OPGRAVING VAN EEN VERGETEN DICTATOR

Alfredo Stroessner heerste maar liefst 35 jaar lang over Paraguay. Met enkel archiefbeelden creëert Juanjo Pereira een razend actueel betoog tegen apathie.

Door MARISKA GRAVELAND

Wat zijn daders voor mensen? Voor haar imposante boek *Angstaanjagend normaal: Over oorlogsmisdadigers, genocideplegers en terroristen* verdiepte Alette Smeulers zich jarenlang in die vraag. Verrassend is het misschien niet maar het blijken vaak gewone mensen die collectieve misdaden plegen. Mensen die zichzelf niet als dader maar als slachtoffer zien in de strijd tegen het echte kwaad. Die neiging om je eigen wandaden goed te praten, is maar al te menselijk. Het geweten moet gesust worden.

In haar boek trekt Smeulers parallelen met nu en wijst op het gevaar van apathie. Velen denken nog steeds: ach, het zal wel goedkomen, we zijn de kwaadsten niet. De documentaire *Under the Flags, the Sun*, volledig opgebouwd uit zeldzaam archiefmateriaal,

legt zulke expliciete verbanden niet, maar voelt even actueel als Smeulers' boek. Met zijn film haalt Juanjo Pereira de langstduurende dictatuur in Zuid-Amerika uit de vergetelheid: die van Alfredo Stroessner, van 1954-1989 aan de macht in Paraguay.

OMKERING

Als er een handboek dictatuur zou bestaan, dan volgde Stroessner dat - nauwgezet: het dehumaniseren van iedereen die hem in de weg stond, het rationaliseren en rechtvaardigen van marteling en moord, het wijzigen van de grondwet zodat hij elke vijf jaar weer tot president kon worden uitgeroepen. Tegenstanders bestempelde hij als haatzaaiers en als bedreiging voor democratie en vrijheid, een omkering en projectie van de eigen wandaden die ons

inmiddels maar al te bekend voorkomt. De weinige archiefbeelden die Juanjo Pereira bij elkaar kon sprokkelen, hebben geen commentaar nodig: een poster met daarop: "Stroessner vertegenwoordigt een wil, een volk, een hoop" doet gelijk denken aan onze tijd en de behoefte aan een sterke leider die de 'volkswil' uitvoert. De aantrekkingskracht daarvan leek lange tijd verdwenen, door een generatie die de Tweede Wereldoorlog nog als ijkpunt had. Die tijd lijkt voorbij.

BUFFER

Mooie woorden moeten extreme daden verhullen of op zijn minst verzachten voor de massa, zo laat *Under the Flags, the Sun* zien. Stroessners propaganda-leus "Vrede en vooruitgang" staat in schril contrast met de feiten. Onder de vlag van Operatie Condor, waarin zes door de VS gesteunde Zuid-Amerikaanse junta's samenspannen, werd een genocide uitgevoerd op de inheemse Aché-gemeenschap en werden tienduizenden andere Paraguayanen vermoord en honderdduizenden gevangengezet en gemarteld. De 'archieven van terreur' die in de jaren negentig in Asunción zijn gevonden, bevatten bewijs dat de misdaden werden gepleegd onder het wakend oog van de CIA. Stroessner regeerde met steun van het Witte Huis omdat het land een buffer moest vormen tegen het communisme.

Stroessner, zelf van Duitse afkomst, ontving gevluchte nazi's met open armen. Die ontmoetten elkaar in Hotel Tirol, waar Stroessner kind aan huis was. De meest beruchte was Auschwitz-arts Josef Mengele, die in 1959 gewoon staatsburger van Paraguay mocht worden, om uitlevering te voorkomen. Het rechtse beleid van Stroessners Colorado-partij maakte van Paraguay jarenlang een toevluchtsoord voor rijke en beruchte figuren. Ook nu nog trekt het land allerlei mensen die het liefst zonder wetten en regels willen leven, zoals te zien was in de geweldige tv-serie *Wakker in Paraguay*.

STENEN HOOFD

Stroessners ondergang werd van zeer nabij georkestreerd: generaal Andrés Rodríguez, nota bene aangetrouwde familie, pleegde uiteindelijk een coup. Stroessners standbeeld eindigde tussen het schroot in de gemeentelijke werkplaatsen van Asunción. De arbeiders daar legden het stenen hoofd op een oude autoband als een soort kussen – een absurdistisch beeld dat Pereira ook heeft opgeduikeld. Stroessner zelf bracht zijn laatste jaren door op een landgoed even buiten Brasilia en overleed in 2006 zonder dat het ooit tot een rechtszaak kwam. De Colorado-partij is nog steeds aan de macht.

Des te belangrijker dat *Under the Flags, the Sun* is gemaakt. Niet alleen om de historische kennis over Paraguay te vergroten: het is een film voor onze tijd. Een groot deel van het materiaal komt van buitenlandse nieuwsmedia. Andere beelden zijn opgenomen door anonieme camerapersoonen, die vast een groot risico liepen – persbreidel staat ook voorin het handboek voor autocraten.

De beelden worden extra onheilspellend doordat Pereira ze soms achterstevoren of in slow motion afspeelt en *glitches* en insectengezoem heeft toegevoegd. Zijn film is niet zo filosofisch en persoonlijk als de onovertroffen documentaires van de onlangs overleden Patricio Guzmán over de dictatuur van Augusto Pinochet in Chili, maar Pereira weet de 'vergeten dictator' van Paraguay wel weer akelig actueel te maken. ■

UNDER THE FLAGS, THE SUN PARAGUAY/ARGENTINIË/VERENIGDE STATEN/FRANKRIJK/DUITSLAND, 2025 | REGIE JUANJO PEREIRA | 90 MINUTEN | DISTRIBUTIE PERISCOOP | TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER, OOK VIA PICL.NL

Downtown

NOOIT GOED DOORVERTELD

Downtown is de eerste grote Nederlandse film over de aids crisis. Michiel van Erp en Frank Houtappels maken het zwijgen van een generatie expliciet een thema.

"We hebben dat hele verhaal nooit goed doorverteld", verzucht een van de personages in *Downtown*. 'Dat hele verhaal' is de aids crisis van de jaren tachtig en negentig. Drie vrienden van destijds komen jaren later, tijdens de coronapandemie, weer samen. Het verdriet van toen, de angst, de verloren vrienden: ze hebben het er nooit meer echt over gehad.

Nooit goed doorverteld, die uitspraak kun je breder trekken naar de gehele Nederlandse cultuur. *Downtown* is bijna 45 jaar nadat de eerste mensen in Nederland aan aids overleden, de eerste grote speelfilm van eigen bodem die deze tijd tematiseert. Nu de twintigers van toen zestigers zijn, zien we een opleving van aidsfictie. In het buitenland is die al langer gaande en ook Nederland trekt een been bij: afgelopen zomer verscheen de documentaire *Mijn broer* van Koert Davidse over zijn jonggestorven broer. Deze maand is ook Sander Burgers *Youri*, dat het levensverhaal van concertpianist Youri Egorov vertelt, in de filmtheaters te zien.

Downtown speelt zich grotendeels af in het Amsterdam van 1986. Wervelend middelpunt is nachtclub Downtown, uitgbaat door Ronnie (Daniel Cornelissen). Hier leert hij Lennart (Sebastián Mrkvicka) en later Bas (Thor Braun) kennen. Het drietal raakt bevriend, gaat al dan niet amoreus met elkaar in de weer. Maar bovenal zijn ze jong en nemen ze het ervan terwijl ze hun plek in de

wereld zoeken. Tot het aids virus opduikt en de eerste mensen om hen heen ziek worden.

Tot zover het geïkte narratief van de aids crisis zoals we dat uit met name de Verenigde Staten kennen. Maar dan doen scenarist Frank Houtappels en regisseur Michiel van Erp iets opmerkelijks. Ze springen goeddeels over de te verwachten aids-iconografie van ziekenhuisbedden en begrafenissen heen, naar het (bijna-)heden, naar 2021. Waar in andere aidsfilms het drama zich vroeg of laat als vanzelf aandient in de vorm van stervende personages, daar gooit *Downtown* de kaarten gelijk op tafel: onze hoofdpersonages (nu gespeeld door Yorick van Wageningen, Hans Kesting en Roeland Fernhout) hebben het allemaal overleefd. Daarover geen *suspense*. Waar het wel om gaat: hoe de aids crisis niemand ongeschonden heeft gelaten. Enorme gaten heeft geslagen in wie deze mannen zijn geworden, in hun onderlinge relaties.

Tegelijk zit er ongelooflijk veel plezier in de film. Met schwing wekt Van Erp het gay-uitgaansleven van Amsterdam in de jaren tachtig – waar je opmerkelijk lang van het virus kon weggijken – tot leven. Het levert een uniek portret op van een bruisende subcultuur onder hoogspanning. Een waardevolle poging om het verhaal door te vertellen.

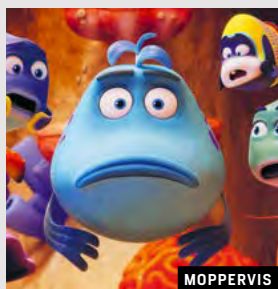
DEVI SMITS

DOWNTOWN NEDERLAND, 2026 | REGIE MICHEL VAN ERP | MET YORICK VAN WAGENINGEN, HANS KESTING, DANIEL CORNELISSEN | 98 MINUTEN | DISTRIBUTIE WW ENTERTAINMENT | NU TE ZIEN

DOWNTOWN

Kort

MOPPERVIS

MOPPERVIS

Ricard Cussó | Met de herfstvakantie in aantocht wordt filmaand oktober traditiegetrouw gedomineerd door nieuwe kinderfilms. Te beginnen met deze animatiefilm over titelheld Moppervis, een niet al te vrolijke snuiter die in afzondering leeft in een oud scheepswrak. Zijn rust wordt verstoord als het hyperactieve zeedraakje Pip voor de deur staat en hij vervolgens ook nog zijn huis kwijtraakt.

TE ZIEN VANAF 7 OKTOBER

MONSTER MIA

Verena Fels | Animatiefilm over buitenstaander Mia, die als enige van haar leeftijdsgenootjes nog in monsters gelooft. En verdomd, ze belandt op een geheime monsterschool, waarna ze haar mensenvrienden ervan probeert te overtuigen dat zij zelf óók een monster is.

TE ZIEN VANAF 7 OKTOBER

SHAUN HET SCHAAP: HET BEEST VAN DE BOERDERIJ **Steve Cox, Matthew Walker** | Derde bioscoopfilm over het

YOURI

Youri

DE DENKER EN DE ARTIEST

De vriendschap tussen journalist Jan Brokken en componist Youri Egorov in de jaren tachtig wordt teder verbeeld in deze liefdesverklaring aan de kunsten.

De woning van pianist Youri Egorov (1954-1988) aan de Amsterdamse Brouwersgracht, ergens in de jaren tachtig, is in *Youri* vormgegeven als een rudimentaire maar romantische ruimte. Op de bovenverdieping zijn planken geplaatst met plek voor boeken en lp's. Twee katten zitten genoeglijk op een bank. In de lichte repetitieruimte is een Steinway-vleugel pontificaal in het midden geplaatst. Wanneer Egorov niet op tournee is, klinken hier partijen van Schumann, Schubert en Mozart.

Meer heeft Egorov niet nodig, is misschien de eerste indruk, maar in deze verfilming van *In het huis van de dichter* (2008) van Jan Brokken lijkt die sobere ruimte ook symbool te staan voor Egorovs eenzaamheid aan de top. Egorov groeit op in de Sovjet-Unie en maakt snel furore op conservatoria in Kazan en Moskou. Als een kennis zijn homoseksualiteit dreigt te openbaren, vlucht hij naar Europa. Hij vestigt zich in Amsterdam, waar hij in 1982 bevriend raakt met Brokken, die dan nog werkzaam is als journalist van de *Haagse Post*.

De openingsscène van *Youri* toont hun eerste ontmoeting. Tijdens een opvoering van Egorov in het Concertgebouw zien we de artiest in het licht; zijn bewonderaar in het donker. Als Brokken na de voorstelling Egorov opzoekt om hem uit te nodigen voor

een interview, zwellen Egorovs pianopartijen en nog eens aan, alsof de pianist een zaadje in Brokkens hoofd heeft geplant. Ook verderop in de film klinken Egorovs wisselend vurige en subtiele pianopartijen onder sleutelmomenten in Brokkens leven.

Egorov en Brokken maken gaandeweg steeds meer deel uit van elkaars leven. In de hectiek van de homoscène en tegen de achtergrond van de aids crisis vindt Egorov in de journalist een baken van rust; Brokken vindt in de pianist een inspirator, die hem gidst naar zijn romandebuut *De provincie* (1984). De personages worden gespeeld door Joes Brauers (*Hardcore Never Dies*, 2023) en de Georgische acteur Levan Gelbakhiani. De film kan leunen op het tedere spel van de twee. Brauers als de ietwat preutse, uit een puriteins gezin afkomstige denker, Gelbakhiani als de getraumatiseerde artiest die is blijven dromen van een toekomst in de Sovjet-Unie.

De twee vinden elkaar in een liefde voor (het maken van) kunst. Egorov suggereert in de film dat het leven als kunstenaar eigenlijk pas begint als je een glimp hebt opgevangen van Tolstoj, Dostoevski of Poesjkin. Geef hem eens ongelijk.

OMAR LARABI

YOURI NEDERLAND, 2026 | REGIE SANDER BURGER | MET JOES BRAUERS, LEVAN GELBAKHIANI | 110 MINUTEN | DISTRIBUTIE GUSTO | TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

SHAUN HET SCHAAP: HET BEEST VAN DE BOERDERIJ

beroemde schape. Ook in dit deel gaat traditiegetrouw van alles mis, onder meer omdat Shaun een wetenschappelijk experiment uit de hand laat lopen.

TE ZIEN VANAF 7 OKTOBER

VERHALEN UIT DE MAGISCHE TUIN

David Súpup, Patrik Pašš, Leon Vidmar, Jean-Claude Roze | De oma van Tom, Suzanne en Derek kon in haar vertellingen de mooiste fantasiewerelden tot leven wekken. Nu oma er niet meer

is, wil Suzanne haar rol in deze stopmotionfilm overnemen, waarmee de kinderen in

wonderlijke nieuwe werelden belanden. TE ZIEN VANAF 7 OKTOBER

Imago

EEN BOOMHUT IN GEORGIË

Wanneer filmmaker Déni Oumar Pitsaev een stuk grond in Georgië erft, reist hij af naar een land dat nooit helemaal het zijne was en dat misschien ook wel nooit kan worden.

Een stuk onontgonnen land in de grensstreek van Georgië. Déni Oumar Pitsaev loopt er wat onwennig rond. Het is van hem, maar kan het ook echt van hem gaan voelen? Veel voor de oorlog gevluchte Tsjetsjenen, waaronder familie van Pitsaev, vestigden zich in deze streek. Pitsaev vluchtte naar Frankrijk, waar hij grotendeels opgroeide en nog altijd woont. Wanneer hij dit stuk land erft, overweegt hij er een huis te bouwen. Een echte terugkeer is het niet. Daarvoor moet hij achter de bergen zijn, waar Tsjetsjenië ligt. Geografisch dichtbij, maar toch onbereikbaar ver weg.

In *Imago*, dat in 2025 in Cannes de prijs voor beste documentaire won, legt Pitsaev zijn verblijf in Georgië vast. De (her)ontmoeting met een cultuur, vrienden en familie die hij lang geleden achterliet en waarvan hij nu moet besluiten of ze weer de zijne zouden kunnen worden. Iets wat hij aftast via gesprekken over onder meer religie – die, zoals vaak, ook een verankering is van patriarchale structuren. Er heerst hier een onmiskenbare machocultuur, waarin mannen littekens koesteren (“liefst van een mes”), wapens dragen en als vanzelfsprekend de kansen van vrouwen inperken.

Déni is niet zo’n man. Hij is een man die schrikt als iets verderop een paard hinnikt. Die als hij voor het eerst een pistool afvuurt,

aan een vriend vraagt om zijn oren dicht te houden. Hij lijkt meer op zijn gemak bij de vrouwen van de streek, die ook de eersten zijn aan wie hij zijn ontwerp toont. Ze reageren positief. In tegenstelling tot de mannen, die hem meewarig aankijken en opmerken dat “een echte Tsjetsjeen” niet in zo’n huis zou wonen.

Dat huis is een futuristische variant op de boomhut waar hij als achtjarige jongen van droomde. “Je wil wegkruipen in een onbegrijpelijke plek”, zegt zijn vader wanneer hij de plannen onder ogen krijgt. “Ik wil alleen mezelf zijn”, antwoordt Déni. Die relatie tussen vader en zoon wordt gaandeweg het focuspunt. Lang was die vader buiten beeld en Déni worstelt met de vraag waarom zijn vader hem zo makkelijk achterliet.

Zo meandert de film tussen veel elementen die elkaar raken in een idee van mannelijkheid. Maar Pitsaev blijft iets te veel hangen in de notie dat hij in die machowereld niet thuishoort, met het zoveelste shot waarin hij besluiteloos om zich heen staart of onhandig een frambozenstruik opzij duwt. Voor een portret van de streek en de mensen is *Imago* te veel een egodocument, maar voor een film die echt in het persoonlijke wroet, waaiert hij weer net te veel uit.

ELISE VAN DAM

IMAGO FRANKRIJK/BELGIË/GEORGIË, 2025 | REGIE DÉNI OUMAR PITSAEV | 109 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMA DELICATESSEN | TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER, OOK VIA PICL.NL

IMAGO

YUGLY

Jérémie Degruson | Naast chagrijnige vissen, onhandige schapen en monsters is er óók

DE TATTA'S: DAAN

nog deze animatiefilm, over de leukste hond ter wereld. Niet bepaald een fijne titel om te dragen, maar gelukkig is Yugly ook de schattigste hond ter wereld, die ook nog eens wil meedoen aan de Beste Hond Show. We wensen hem veel succes. TE ZIEN VANAF 7 OKTOBER

DE TATTA'S: DAAN

Jamel Aattache, Lars Zijm | Deze vierde film in de *De Tatta's*-franchise richt zich vooral op de avonturen van zoon Daan (Sem van der Horst) en opa Richard

(John Buijsman). Daan probeert indruk te maken op zijn crush, maar dat blijkt zo makkelijk nog niet. TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER

NT LIVE 2026 – THE MISANTHROPE

Indhu Rubasingham | Theaterregistratie van een herinterpretatie van Molières zwarte komedie. Sandra Oh uit *Killing Eve* speelt de titelrol, als briljante schrijver die een obsessie heeft met de waarheid. TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER

THE WEIGHT

The Weight

HET GESLEEP VAN NOESTE MANNEN

In smokkelthriller *The Weight* speelt Ethan Hawke een zwijgzame held die een lading goud door de wildernis moet slepen. De film doet ouderwets aan, op de aangenaamste manier denkbaar.

Zo maken ze ze zelden nog, is het gevoel dat blijft hangen na het zien van *The Weight*, een uiterst bevredigende jarendertig-thriller waarin Ethan Hawke de Clint Eastwood in zichzelf mag loslaten. We kennen Hawke als energieke acteur die de laatste jaren allerlei uitzinnige, welbespraakte personages speelde (van *The Lowdown* tot *Blue Moon*), maar hier is Hawke vrijwel de hele film een zwijgzame overlever.

Hij moet ook wel, want praten is linke business. Dat blijkt wel in de openingsminuten, als de door Hawke gespeelde weduwnaar Murphy het aan de stok krijgt met provocerende politieagenten. Het is de tijd van de Grote Depressie en dus is het in de Verenigde Staten ieder voor zich: het recht is bijzaak. Zijn dochter wordt uit huis geplaatst en zelf wordt Murphy naar een werkkamp gestuurd. Waar de dagen vooral bestaan uit het verwijderen van loodzware stenen om wegen begaanbaar te maken. Opzichter Clancy (Russell Crowe) heeft geen tijd voor gezeik, maar vindt in Murphy een verrassende gelijke, die veel meer van de wereld (en auto's) snapt dan de verder toch wat simpele boeven.

Na het gewonnen vertrouwen doet hij Murphy een voorstel: in ruil voor strafvermindering moet hij samen met andere

gevangen een lading goud door de wildernis van Oregon sjuuwen. Dat is nodig, omdat president Roosevelt de goudvoorraad wil confisqueren. Maar die tocht komt met de nodige gevaren: de wildernis heeft schijt aan de mens en natuurlijk zijn er ook kapers op de kust.

Laat het maar aan een noeste Hawke over om die tocht zo meeslepend mogelijk te maken, waarbij zijn gelaat veel meer vertelt dan zijn spaarzame woorden. *The Weight* is haast aangenaam ouderwets, met duidelijke *good guys* en *bad guys* en een simpele plot. Murphy ontpopt zich tot zwijgzame leider, die zich constant genoodzaakt ziet te reageren op de destructieve daden van opportunisten. Murphy wil ondertussen maar één ding: terug naar zijn dochter.

De vergelijking met een film als *Sorcerer* (1977) dringt zich op, als overlevingsthriller met dubieuze figuren in de wildernis, al lijkt het goud net wat minder gevaarlijk dan dynamiet. Maar een beproeving blijft het, om op grote hoogte over wiebelige bruggetjes te lopen of te vluchten door woeste rivieren. Houd debuterend regisseur Padraic McKinley in de gaten: hij blaast een ouderwets aandoende film met succes en energie nieuw leven in.

ALEX MAZEREEUW

THE WEIGHT VERENIGDE STATEN/DUITSLAND, 2026 | REGIE PADRAIC MCKINLEY | MET ETHAN HAWKE, RUSSELL CROWE, JULIA JONES | 113 MINUTEN | DISTRIBUTIE THE SEARCHERS | TE ZIEN VANAF 22 OKTOBER

SHALL WE DANCE?

SHALL WE DANCE?

Masayuki Suô | Ter ere van de dertigste verjaardag wordt deze Japanse ballroomklassieker opnieuw uitgebracht in de bioscopen. In een recensie uit 2011 schreef Edo Dijksterhuis: “Het is Suô’s grootste verdienste dat hij maatschappijkritische noten op een zeer natuurlijke en terloopse manier in zijn film heeft weten te verwerken. Suô houdt met deze eigentijdse zedenschets de kijkers een spiegel voor zonder hen belachelijk te maken.” TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER

The Uprising

EN DE BOER, HIJ STOPTE MET PLOEGEN

Beweeglijk episch-historisch drama over de Engelse boerenopstand van 1381 die aan hedendaagse volkswoede refereert.

“Het is tijd voor ons allemaal om nederigheid te proeven”, zegt de jonge koning Richard II tegen zijn entourage, gevolgd door een slok wijn uit een gouden beker. Vanuit de Tower of Londen kan hij horen hoe de rebellen van het platteland het regeringscentrum zijn binnengetrokken. Het is een van de subtielere, dubbelzinnige vondsten die scenarist/regisseur Paul Greengrass verwerkte in zijn nogal bombastische, episch-historische drama *The Uprising*, over de Engelse boerenopstand van 1381.

Centrale figuur is de door Andrew Garfield gespeelde fictieve boer Ploughman (“Ik ben wat ik doe”), die kort nadat hij zijn gezin is verloren aan de pest, te maken krijgt met

disproportionele belastingen. Die worden uit naam van de koning met geweld geïnd. Hij stopt met ploegen, grijpt naar zijn sikkel en vecht terug. Tegen wil en dank ontpopt de timide Ploughman zich tot een van de leiders van de opstand, naast twee historische figuren: de radicaal egalitaire priester John Ball (Jamie Bell) en veteraan Wat Tyler (Cosmo Jarvis). En dan is er nog een fanatieke jonge vrouw als *love interest*. Allemaal hebben ze zo hun bezwaren tegen het onrechtvaardige systeem en ideeën over hoe het anders moet. Ploughman: “We werken gedwongen boven wat lichaam en ziel kunnen dragen.” Er wordt verlangd naar vrijheid en gehoopt op een wonder.

De maatschappelijk geëngageerde Britse filmmaker Paul Greengrass (*Bloody Sunday*, 2002; *United 93*, 2006) trekt in zijn boeiende verfilming van de opstand parallellen met de eigentijdse, wereldwijde volkswoede tegen de zittende elite, die zich onder meer uitte in de bestorming van het Capitool en de nog altijd actuele boerenprotesten. Zo horen we een raadsman van de koning spreken over ‘deplorables’; de laetdunkende term waarmee presidentskandidaat Hilary Clinton de achterban van Trump wegzette.

Net als nu werden destijds de armsten steeds zwaarder belast terwijl de rijksten werden ontzien. Paradoxaal genoeg wordt de koning, net als Trump, aanbeden als een verlosser.

Greengrass geeft zijn vurige vertelling een tikje pompeus vorm, maar met oog voor de complexe dynamiek en onbeteugelde krachten die bij een volksoptocht vrijkomen. Onderweg naar Londen wordt er saamhorig gezongen, gevolgd door chaos (Greengrass’ kenmerkende beweeglijke camera), wraak op de elite en geweld tegen buitenlanders. Uit opstand, manipulatie, verraad en deceptie ontstaat uiteindelijk de tijdloze mythe over de rebelse outlaw Robin Hood. De koning mag dan uit een gouden beker drinken, volgens Greengrass zal hij nooit meer rustig kunnen slapen.

KARIN WOLFS

THE UPRISING VERENIGD KONINKRIJK/ DUITSLAND/VERENIGDE STATEN, 2026 | REGIE PAUL GREENGRASS | MET ANDREW GARFIELD, JAMIE BELL, STEPHEN DILLANE | 127 MINUTEN | DISTRIBUTIE THE SEARCHERS | TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER

Maspalomas

ZON, SEKS, VERPLEEGHUIS

Na een beroerte in een darkroom belandt Vicente in een verpleeghuis en terug in de kast. *Maspalomas* schetst in de achteruitkijkspiegel een knap portret van een man die zichzelf niet mocht zijn.

Het begint nog zo zonnig. In Maspalomas, Gran Canaria, bekend om zijn levendige homoscene, is de zeventiger Vicente neergestreken om een flirtueuze inhaalslag te maken. Broodnodig, zo meent hij zelf, nadat hij de eerste vijftig jaar van zijn leven zijn homoseksualiteit verborgen hield en de vijfentwintig daaropvolgende jaren bij dezelfde partner is geweest. Onbevangen en gekleed in kleurige overhemden ontdekt Vicente nu de wereld van cruiseduinen en darkrooms – wat leidt tot seksscènes die met een verfrissende recht-voor-z’n-raapheid worden geserveerd. Tamelijk radicaal, als je bedenkt hoe weinig we de erotische verlangens van ouderen verbeeld zien.

Tot het een keer te veel wordt in een van die darkrooms en Vicente een beroerte krijgt. Filmmakers Jose Mari Goenaga en Aitor Arregi maken op dat moment een har-

de knip van het uitgaansleven in Maspalomas naar een rolstoel in een verpleeghuis in Baskenland. Een knip tussen beweeglijkheid en stilstand, tussen buiten en binnen, tussen lichamelijke klem komen te zitten in je eigen gedachtewereld.

En ook tussen jezelf zijn en terug de kast in gaan, om die wat moeizame metafoor maar eens te gebruiken. Vicente voelt zich (zoals helaas veel lgbtqia+ ouderen in zorginstellingen) genooddacht om zijn homoseksualiteit verborgen te houden. De transformatie die José Ramón Soroiz als Vicente ondergaat is verbluffend: van vrolijke pensionado naar norse zorgbehoevende die zeker tien jaar ouder lijkt. Hier in dit tehuis moet Vicente zich verhouden tot zijn medebewoners, die niets weten van het leven dat hij een paar weken terug nog leidde, en een dochter van wie hij vervreemd is geraakt.

Het is een gewaagde keuze om een weinig aibaar hoofdpersonage te creëren (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de hoofdperson in Maryam Touzani’s *Calle Málaga* eerder dit jaar, die eveneens gaat over de seksualiteit van ouderen en een verstoorde

ouder-kindrelatie). Vicente is gefrustreerd en in zichzelf gekeerd. Ook een homoseksuele zorgverlener weet het ijs aanvankelijk (juist) niet te breken.

Maar omdat we weten waar deze frustratie vandaan komt, en Vicente zich langzaam openstelt, schuilt er een aangrijpende kwetsbaarheid in dit personage. Stukje bij beetje schetst *Maspalomas* in de achteruitkijkspiegel een portret van een man die zichzelf niet kon zijn – en daarmee, impliciet, van een tijd en samenleving die hem dat niet toestond.

Het enige waar je vraagtekens bij kunt zetten is of deze redelijk onsentimentele film niet op een al te positieve noot eindigt. Want hoeveel toekomst is er normaal gesproken nog, eenmaal in een verpleeghuis?

DEVI SMITS

MASPALOMAS SPANJE, 2025 | REGIE AITOR ARREGI, JOSE MARI GOENAGA | MET JOSÉ RAMÓN SOROIZ, JULIAN HACKENBERG, ZORION EGUILEOR | 115 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN OP PICL.NL EN VANAF 29 OKTOBER

THE SOCIAL RECKONING

Aaron Sorkin | De sequel waarvan we (nog) niet wisten dat we ‘m nodig hadden. Toch zag Sorkin genoeg dramatische potentieel om een vervolg te maken op het door hem geschreven *The Social Network* van David Fincher. Grote boosdoener is opnieuw Facebook, en dan met name de gebeurtenissen die leidden tot een spraakmakende publicatie van *The Wall Street Journal*. Sorkin doet ditmaal ook de regie, terwijl Jeremy Strong Jesse Eisenberg vervangt als

Mark Zuckerberg. Een recensie verschijnt rond de release op filmkrant.nl.
TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER

WEN ER MAAR AAN

Albert-Jan van Rees | Verfilming van de gelijknamige bestseller van actrice Maïke

Meijer over de menopauze. Meijer neemt zelf de hoofdrol voor haar rekening, als actrice M., die in de overgang zit en zichzelf daardoor helemaal opnieuw moet uitvinden.
TE ZIEN VANAF 8 OKTOBER.

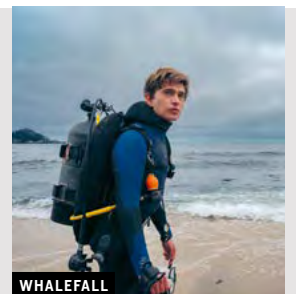
WHALEFALL

Brian Duffield | Een van de meer opvallende films van dit najaar, deze thriller over een duiker die vast komt te zitten in de buik van een walvis. Terwijl hij slechts één uur aan zuurstof heeft, denkt hij terug aan de overlevingslessen van zijn

overleden vader (Josh Brolin). Austin Abrams, onlangs nog een geweldig stuntelige protagonist in zombiefilm *Resident Evil*, neemt de hoofdrol voor zijn rekening. Een recensie verschijnt rond de release op filmkrant.nl.
TE ZIEN VANAF 14 OKTOBER

SACRIFICE

Romain Gavras | Gijzelingsthriller met een sterrencast. Het hele gebeuren vindt plaats tijdens een decadent benefietgala. Joan (Anya Taylor-Joy) en haar familieleden nemen alle

gasten in gijzeling. Drie gasten dreigen geofferd te worden in een duister ritueel. Ook grote rollen voor Chris Evans, Vincent Cassel en Charli xcx.
TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

Wicker

EEN RIETEN MAN VOOR ELKE VROUW

Een alleenstaande vissersvrouw besluit zichzelf een man van riet cadeau te doen in deze mooi verzorgde, maar uiteindelijk tamme fabel.

De filmgeschiedenis kent heel wat merkwaardige romances. Tussen een vrouw en een amfibisch wezen, tussen een man en een besturingssysteem met de stem van Scarlett Johansson. Maar een vrouw en een rieten man(d), die hadden we nog niet. Waarbij opgemerkt moet worden dat die rieten mand de gelaatstrekken en het gebeeldhouwde lichaam heeft van Alexander Skarsgård. Inclusief houten erectie.

Gebaseerd op het korte verhaal *The Wicker Husband* van Ursula Wills-Jones uit 2008 vertelt de film een fabel over de onaan-trekkelijke, stinkende Vissersvrouw (alle personages worden aangeduid met hun beroep). In een dorp dat aaneenhangt van rituelen en bijgeloof. Het vreemdste ritueel is toch wel het huwelijk. Dat contract tussen man en vrouw dat hier fysieke vorm krijgt in een halsband die de vrouw wordt omgedaan met de woorden dat ze vanaf nu haar 'levens-lange plicht' moet vervullen.

Zat van al die bekrompenheid stapt de Vissersvrouw (Olivia Colman) af op de Mandenmaker (Peter Dinklage) en verzoekt hem een echtgenoot voor haar te maken. Een echtgenoot van riet. Het is een gegeven en een wereld die regisseurs Eleanor Wilson en Alex Huston Fischer (die eerder het leuke

Save Yourself! over een invasie van agressieve pluizenbollen maakten) met duidelijk plezier leven inblazen. Ook de vormgeving en vooral het geluidsontwerp van de Rieten Man, met zijn constant gekraak van buigend hout, is sterk.

Maar het verhaal dat zich ontvouwt, ligt teleurstellend voor de hand. De andere vrouwen in het dorp die jaloers worden, de geruchten die verspreid worden over de Rieten Man en een wig drijven tussen hem en de Vissersvrouw; het is allemaal best voorspelbaar. Ook thematisch blijft *Wicker* net te veel aan het oppervlak. Dat de buitenkant niet alles zegt over de binnenkant. Dat vrouwen ook bevredigd willen worden. Overigens is het fijn dat de film de seks niet uit de weg gaat, maar dat die scènes volledig op komisch effect spelen, is op zijn eigen manier dan toch weer preuts.

Wat mist is iets van de ernst waarmee bijvoorbeeld *The Shape of Water* (2017) en *Her* (2013) die ongewone romances benaderden. Of de geweldige novelle *Bear* van Marian Engel, die bloedserieus vertelt over een relatie tussen een vrouw en een beer. In de eerste scènes tussen de Vissersvrouw en de Rieten Man lijkt er bij haar iets van twijfel zichtbaar, maar het volgende moment ligt ze vredig in zijn armen splinters uit zijn borstkas te plukken. Op de ontwikkeling van hun liefdesverhaal, de binnenwerken van hun relatie, wordt jammer genoeg te weinig ingegaan. Ondanks de spannende premisse stelt de film uiteindelijk toch teleur.

ELISE VAN DAM

WICKER VERENIGD KONINKRIJK/VERENIGDE STATEN/AUSTRALIË/HONGARIJE, 2026 | REGIE ALEX HUSTON FISCHER, ELEANOR WILSON | MET OLIVIA COLMAN, ALEXANDER SKARSGÅRD, PETER DINKLAGE | 106 MINUTEN | DISTRIBUTIE WW ENTERTAINMENT | TE ZIEN VANAF 22 OKTOBER

WICKER

SIGNALEN VAN BOVEN

Uriël Matahelumual | Documentaire over chef-kok Chesron Nanuru, die in Breda restaurant Senang Makan heeft geopend om de Molukse keuken te eren. Nanuru gaat met vaste gasten in gesprek over gerechten en roots. TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

STREET FIGHTER

Kitao Sakurai | Nieuwe adaptatie van de populaire videogame. In 1993 worden twee vervreemde Street Fighters opnieuw gerekruteerd

voor het World Warrior Tournament. U raadt het: veel gevechten, *roundhouse kicks* en uiteraard ook wat corruptie achter de schermen. TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

CLAYFACE

James Watkins | Horrorfilm van superheldenstudio DC die werd geschreven door genre-meester Mike Flanagan (*The Haunting of Hill House*). Matt Hagen werkte zich in Gotham op van straatschoffie tot beroemd acteur, maar raakt door toedoen van een

TEGENWOORDIG HEET IEDEREEN SORRY

Tegenwoordig heet iedereen Sorry ONZEKER IN OPSTAND

Een ontroerende coming-of-age over een meisje dat zich ongezien voelt. Tot er iets onverwachts gebeurt.

De dertienjarige Bianca zal niet de enige tiener zijn die zich afvraagt of ze wel meetelt. Haar jongere broertje heeft een hartprobleem en kan geweldig gillen om aandacht, die hij volop krijgt van hun moeder. Het maakt dat Bianca laveert tussen opstandigheid en verwarring. Als ze hoort dat ze 'onhandelbaar' is doet dat pijn. "Ik ben niet onhandelbaar", stottert ze in onhandig protest.

Deze verfilming van het gelijknamige boek van Bart Moeyaert, die deze maand op Cinekid te zien is en direct daarna een reguliere bioscooproulatie krijgt, is zeker niet alleen voor kinderen. Filmmaker Frederike Migom (*Binti*, 2019) levert een sterke combinatie van een realistisch coming-of-age-verhaal met fantasierijke accenten en een laconieke humoristische toets.

Dat een dwarse tiener als Bianca ook nog te maken heeft met gescheiden ouders – tot ergernis van Bianca heeft vader een nieuwe vriendin – lijkt op het eerste gezicht een wat stereotiepe genreformule, en ook de ont-knoping is wat makkelijk. Gelukkig vergeet je dat al snel als je ziet hoe inlevend het is uitgewerkt.

Alles speelt zich af gedurende één zinderend hete dag waarop zelfs het asfalt scheurt. Dat past op een terloopse manier bij de broeiende gevoelens van boosheid, verdriet en onzekerheid waar Bianca mee worstelt.

En dan is er plots dat moment waarop Bianca tot haar verbijstering haar favoriete soap-acteur Billie King in de huiskamer aantreft. Een gezochte wending? Veel minder dan het lijkt. Het is mooi om te zien hoe die tv-ster zich heel geloofwaardig ontpopt als een vriendin waar Bianca veel aan heeft.

Wat eveneens goed werkt zijn de kleurrijke, extra levendige, en soms zelfs gedanst momenten die Bianca's verbeelding weer spiegelen. Met dan onvermijdelijk weer de harde overgang naar de werkelijkheid. Meer dan om de dramatische ontwikkelingen, draait *Tegenwoordig heet iedereen Sorry* om het invoelbaar maken van de binnenwereld van een tiener. Dat zie je ook als Bianca zich terugtrekt in haar geheime hoekje in de tuin waar ze eventjes vrij kan zijn.

De collages die Bianca maakt, tonen dat ze een creatieve fantasie heeft, maar ze heeft moeite met haar verhouding tot anderen. Zonder woorden weet Lisa Vanhemelrijck dat uit te drukken in scènes waarin je ziet hoe Bianca op het punt staat haar hart te luchten, maar niet weet hoe ze dat moet doen. Dan is het belangrijk dat er iemand opduikt die je echt ziet. Die je leert om anders te kijken, moed te vatten en een nieuwe stap te zetten.

LEO BANKERSEN

TEGENWOORDIG HEET IEDEREEN SORRY

BELGIË/NEDERLAND/DUITSLAND, 2026 | REGIE FREDRIKE MIGOM | MET LISA VANHEMELRIJCK, LAURENCE ROTHHOFF | 93 MINUTEN | DISTRIBUTIE PARADISO | TE ZIEN OP CINEKID EN VANAF 15 OKTOBER

bendeleader ernstig verminkt. Net wat je niet wil als acteur. Een experimenteel behandeltraject moet een einde maken aan zijn beproeving. De gevolgen zijn bloederig. TE ZIEN VANAF 22 OKTOBER

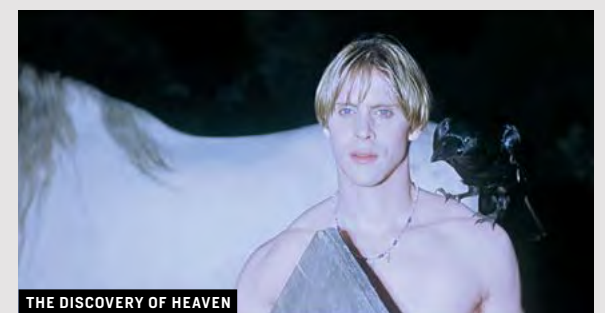
THE DISCOVERY OF HEAVEN

Jeroen Krabbé | Een kwart eeuw geleden tekende Jeroen Krabbé voor een ambitieuze, zeer goed bezochte verfilming van Harry Mulisch' onverfilmbaar geachte magnum opus. Uit de recensie van Dana Linssen in *Filmkrant* #227:

"De filosofie van *The Discovery of Heaven* is flinterdun geworden. Dat komt, misschien niet helemaal onbedoeld, ten

gunste van de grootse humanistische ondertoon van het verhaal."

TE ZIEN VANAF 22 OKTOBER

THE DISCOVERY OF HEAVEN

Erupcja

WACHTEN TOT DE RELATIE BARST

De sterrenstatus van Charli xcx is iets te groot voor Pete Ohs' piepkleine speelfilm, waarin een liefdesrelatie tijdens een stedentrip in Warschau tekenen van slijtage begint te vertonen.

Charli xcx is misschien wel 's werelds bekendste cinefiel. Waar ze kan, zet het popidool haar roem in om de internationale cinema onder de aandacht te brengen. Martin Scorsese is te zien op de hoes van haar nieuwe album *Music, Fashion, Film*; tijdens haar Coachella-optreden kondigde ze de 'Joachim Trier Summer' aan en met de mockumentary *The Moment* (2025) nam ze afscheid van de limoengroene 'brat summer'. De laatste jaren verscheen Charlotte Aitchison (haar echte naam) steeds vaker voor de camera, onder meer in films van Daniel Goldhaber (*Faces of Death*), Gregg Araki (*I Want Your Sex*) en Cathy Yan (*The Gallerist*).

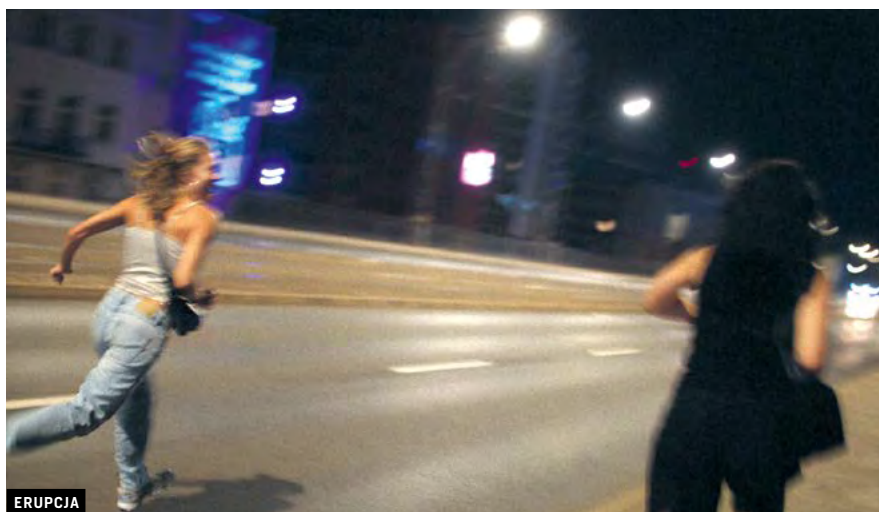
In het grotendeels geïmproviseerde *Erupcja*, met een extreem laag budget en binnen een week gedraaid in Warschau, speelt ze Bethany, die tijdens een stedentrip haar aar- dige maar ook best saaie vriendje Rob volledig buitenspel zet. Hun omzwervingen door de Poolse hoofdstad nemen de vorm aan van een mozaïekfilm – of een "gedichtje voor Warschau", zoals Charli xcx het op Letterboxd omschreef.

De Amerikaanse indie-regisseur Ohs experimenteerde eerder met horror, komedie en sciencefiction. *Erupcja* noemt hij zelf een ode aan de stad waar hij sinds eind 2023 woont, maar kun je ook zien als zijn versie van de *foreign film*: zomerse drama's waarin mensen flaneren, dineren en converseren. Terwijl een vulkaanuitbarsting elders het stel dwingt nog wat langer door de stad te slenteren, voel je dat er ook tussen Bethany en Rob iets op springen staat. De eruptie in de titel verwijst ook naar de gevoelens die Bethany voor iemand anders koestert.

Genoeg bouwstenen voor een melodrama, maar improviserend komen de acteurs zelden tot explosieve scènes. Die paar keer dat dat wel gebeurt, maken helaas vooral voelbaar hoezeer de rest van de film emotioneel aan de oppervlakte blijft. *Erupcja* blijkt vooral een veilige testomgeving voor de acteeraambities van Charli xcx. Het blijft wachten op een rol waarmee ze echt kan laten zien waartoe ze in staat is.

HUGO EMMERZAEI

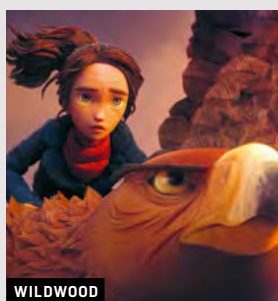
ERUPCJA VERENIGDE STATEN/POLEN, 2025 | REGIE PETE OHS | MET CHARLI XCX, LENA GÓRA, WILL MADDEN | 71 MINUTEN | DISTRIBUTIE PINK MOON | TE ZIEN VANAF 22 OKTOBER

ERUPCJA

WILDWOOD

Travis Knight | Nieuw stopmotionavontuur van animatiestudio Laika

WILDWOOD

(*Coraline*). Dit fantasie-verhaal over liefde, verlies en verwondering draait om 'de Onbegaanbare Wildernis', een verborgen woud vol pratende dieren, bandieten en andere mythische figuren. De mens is niet welkom, tot er een baby wordt ontvoerd door een stel kraaien. Aan haar oudere zus de taak om hem terug te vinden.

TE ZIEN VANAF 22 OKTOBER

KLARA AND THE SUN

Taika Waititi | Een verfilming van een bestseller van

Nobelprijs-winnaar Kazuo Ishiguro zou normaal gesproken leiden tot veel enthousiasme. Alleen blijkt de regie in handen van Taika Waititi en die wil nog wel eens vreselijk misschieten, bleek met *Jojo Rabbit* en *Next Goal Wins*. De stijlen van Ishiguro en Waititi lijken op het oog onverenigbaar, maar misschien weet de Nieuw-Zeelandse regisseur ons te verrassen. De hoofdrollen zijn voor Jenna Ortega en Amy Adams.

TE ZIEN VANAF 29 OKTOBER

ANDIAMO A BERE L'ULTIMA

Andiamo a bere l'ultima

KWAJONGENS OP LEEFTIJD

Na de première vorig jaar in Cannes kreeg deze roadmovie vervolgens in eigen land maar liefst acht Donatello Awards, de Italiaanse filmprijzen. Niet slecht voor een film die soms alle kanten op stuitert.

Een vermakelijke gimmick in deze melancholisch-komische zwerftocht met twee uitgerangeerde sjoemelaars is dat ze na ieder laatste drankje toch weer met een ondeugende blik besluiten een volgende bar te zoeken. Typend voor de laconieke humor is het moment waarop ze ontdekken dat ze zich bezatten met 0.0-bier.

Andiamo a bere l'ultima gaat niet over verslaving, maar eerder over een manier om je met een soort brutaliteit door het leven te slaan. Ontwakend uit een roes merkt een van het duo op: "Ik ben het even kwijt, maar we hadden iets ongelofelijks ontdekt over het leven." Om dan, met weer nieuwe borrels op, achter het stuur te gaan zitten en vol gas te geven bij een politiecontrole.

De tegelijkertijd vermoeid en olijk ogende vijftigers Dorian en Carlobianchi sloegen ooit een geweldige slag met een lucratieve zwendel. Die opbrengst hebben ze inmiddels verbrast, en ze hebben nu hun hoop gevestigd op de terugkeer van hun toenmalige maat Genio, die een deel van de buit nog ergens verborgen moet hebben. Intussen stuiten ze op de verlegen en heimelijk verliefde architectuurstudent Giulio die niet drinkt of danst, maar zich, aanvankelijk tegenstribbelend, toch door hen op sleeptouw laat nemen.

Volgens regisseur Francesco Sossai begon

het als een grap. Een verzameling afgeluisterde gesprekken was het ruwe materiaal waarmee hij en coscenarist Adriano Candi-ago aan de slag gingen. Inderdaad proef je veel maakplezier in de collage van belevenissen. Maar het zijn vooral de vaak close gefilmde acteurs die de film innemend maken. Hun koppen stralen uit dat hun personages al veel achter de kiezen hebben.

Samen met hun nieuwe makker Giulio nemen ze je mee in een soort flow waarin uitbundige muzikale clubsessies, een brutaal staaltje bedrog en een flirt met een graaf afwisselen met rustiger momenten en sobere maar treffende locatiebeelden.

De uitwerking van de personages gaat niet heel ver, maar af en toe is er een hint, en soms breekt even een pijnlijke gedachte door dat schild van joligheid. Je voelt met ze mee en het is mooi om bijna terloops te zien hoe die kwajongens op leeftijd en de zelfverzekender wordende Giulio iets voor elkaar betekenen. Charme zit ook in het feit dat iedereen er iets anders in kan zien. Van je niet meer thuis voelen in een veranderde wereld tot de grilligheid van het leven of het pakken van het moment. "Er komt nooit een andere keer", leert Giulio van het tweetal.

LEO BANKERSEN

ANDIAMO A BERE L'ULTIMA (LE CITTÀ DI PIANURA) ITALIË/DUISSLAND, 2025 | REGIE FRANCESCO SOSSAI | MET FILIPPO SCOTTI, SERGIO ROMANO, PIERPAOLO CAPOVILLA | 100 MINUTEN | DISTRIBUTIE IMAGINE | TE ZIEN VANAF 29 OKTOBER, OOK VIA PICL.NL

OTHER MOMMY

Rob Savage | Oscar-winnaar Jessica Chastain mag zich uitleven in een dubbelrol, in deze naargeestige horrorfilm waarin een monster het op een de achtjarige Bela heeft voorzien. Wat het geheel complex maakt, is dat het monster de verschijning kan aannemen van haar moeder (Chastain). Regisseur Savage maakte eerder de uitstekende Zoom-horrorfilm *Host* (2020) en het wat minder geslaagde *The Boogeyman* (2023).

TE ZIEN VANAF 29 OKTOBER

THE TEXAS CHAIN SAW MASSACRE

Tobe Hooper | Nu Leatherface al vijftig jaar jongeren aan stukken zaagt in een van de beste horrorfilms van de afgelopen eeuw, is het tijd voor een jubileumrelease. Voor wie het niet meer scherp op het netvlies heeft: een arme groep jongeren belt aan bij het verkeerde huis, want kannibalen en kettingzagen. Onvergetelijk, al was het maar door het vrijwel onafgebroken gegil in de finale.

TE ZIEN VANAF 29 OKTOBER

KLARA AND THE SUN

ALEX MAZEREËUW

Sense and Sensibility

WACHTEN EN SMACHTEN

Ruim drie decennia na de gelauwerde versie van regisseur Ang Lee en scenarist en acteur Emma Thompson, komt regisseur Georgia Oakley met een nieuwe adaptatie van Jane Austens *Sense and Sensibility*. Op het hoe valt weinig af te dingen, maar de vraag is: waarom?

Er valt weinig af te dingen op Georgia Oakley's versie van het beroemde Jane Austen-verhaal over de in (relatieve) armoede gevallen Britse, geheel uit vrouwen bestaande familie Ashwood, van wie twee zussen elk verlangen naar een (alweer relatief) onbereikbare liefde. De film is prachtig geschoten op 35mm, het production design is onberispelijk, er wordt goed, soms zelfs briljant (Daisy Edgar-Jones als Elinor) geacteerd (en ook heerlijk geschmierd door Fiona Shaw als mevrouw Jennings) en er valt, net als in Austens roman, ook af en toe te glimlachen.

Oakley (*Blue Jean*, 2022) koos voor een minder glamoureuze benadering van het leven van jonge vrouwen in een oerconserveratieve samenleving, waar ze worden geacht niet meer te doen dan wachten tot het iemand behaagt hen uit handen van hun familie te nemen. Wachten en smachten is dan ook wat er veel wordt gedaan, maar zussen Elinor (de verstandige) en Marianne (de gevoelige) zijn elkaars tegenpolen in de manier waarop ze hun lot dragen. Elinor is voortdurend bezig haar gevoelens voor Edward Ferrars (die om eerzame redenen verloofd is met iemand anders) te onderdrukken, terwijl Marianne, die haar zinnen heeft gezet op rokkenjager Willoughby (die om minder eerzame redenen verloofd is met iemand

anders) het ene drama na het andere schopt.

Anders dan Ang Lee laat Oakley de meisjes zichzelf zijn, met losse, onverzorgde haren, gekreukelde hemden met vlekken en zonder make-up. Er is veel ruimte voor de verstandhouding tussen beide zussen, weidse shots van het zachte, troostende of hardvochtige, door elementen geteisterde landschap, weelderige landhuizen en natuurlijk het grote bal, met ongetwijfeld spe-

ciaal voor de film gechoreografeerde, tamelijk ingewikkelde, soms hilarische en altijd mooi in beeld gebrachte dansen. Een prettig achteloos gebracht queer element in de film is de rol van Eliot Sumner als Mr. Palmer.

Oakley zei in een interview met *The New Yorker* dat ze een meer realistische versie van het verhaal wilde brengen en hoopt dat ook jongere generaties de schoonheid van Austens werk gaan zien. In die opzet is ze geslaagd. Maar toch knaagt er iets. Want natuurlijk is liefde, tussen geliefden en familie, een universeel thema. En Jane Austen was haar tijd vooruit in de achttiende eeuw, met haar aandacht voor de gedachten en gevoelens van vrouwen en haar sociale com-

mentaar. Toch voelt het in deze tijd, waarin verworven rechten voor welke gemarginaliseerde groep dan ook enorm onder druk staan, als een stap terug om lijdende en rechteloze vrouwen op het scherm te brengen. Maar misschien is het oneerlijk om van krachtige, vrouwelijke filmmakers te verwachten altijd op de barricaden te staan.

NICOLE SANTÉ

SENSE AND SENSIBILITY VERENIGD KONINKRIJK/VERENIGDE STATEN, 2026 | REGIE GEORGIA OAKLEY | MET DAISY EDGAR-JONES, ESMÉ CREED-MILES | 132 MINUTEN | DISTRIBUTIE UNIVERSAL | TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

SENSE AND SENSIBILITY

Brand New Landscape

EEN STAD, LEVENS, LOSGEZONGEN

BRAND NEW LANDSCAPE

In *Brand New Landscape* verkent Yuiga Danzuka Tokio als een psychogeografie van verlies.

In sommige opzichten is het autobiografische *Brand New Landscape* (*Miwarashi sedai*), net als een deel van de recensies over de film, te vaag en daarom – de recensies meer dan de film – laf. Zowel filmmakers als recensenten kunnen hele brede penseelstreken gebruiken om niet precies te hoeven laten zien en om niet precies te hoeven zeggen wat ze in gedachten hebben. Al valt te begrijpen dat dit debuut van de jongste regisseur ooit in de Quinzaine-competitie in Cannes – hij is 26 – niet te hard wordt aangepakt: de film herbergt tegenzeggelijk een nieuw talent. Alleen blijft de maker te veel op afstand van de echt grootse film die erin verstopt zit.

Dit is een lied over een plant, zong Doe Maar. *Brand New Landscape* is een lied over een stad. Tokio, in dit geval. Een mooie stad. Een grote. Een sterke. Ja, een nuttige stad. Nou ja, dat is de hele vraag. Het vernuft van Yuiga Danzuka is dat hij grote, onbeantwoorde vragen over een stad afzet tegen grote onbeantwoorde vragen over een gezin, over de levens van de vader, de moeder, de dochter, de zoon. Wat een fantastisch idee voor een film is. In de beelden van een film kun je dat onbestemde gevoel van verdwaald zijn in de grootsheid van een metropool en in de grootsheid en kleinheid van levens

ontzettend goed voelbaar maken. Ik schat in dat Yuiga Danzuka ook heeft overwogen dit allemaal in boekvorm op te schrijven. Maar het werd film. Terecht. Beelden van een snelweg door Tokio, waarin het asfalt zich tussen gebouwen door wurmt en de wereld een miniatuur lijkt. De manier waarop hij de werkplek in beeld brengt waar de zoon van het gezin wordt ontslagen, en waar plotse-ling een soort tragikomische choreografie ontstaat. Shots die niets specifiek zeggen of laten zien en juist daarom sterk zijn: de ziel van de stad is ongrijpbaar, want diffuus en overal en nergens. Losgezongen leven de personages langs elkaar heen. Eerst binnen de muren van een huis. Later uitgewaaierd over de stad. Onaantastbaar is Tokio. Is dit poëzie? Is dit een haiku? Is de losgezongenheid juist het punt? Het residu van de pijn die ze jaren geleden te verwerken kregen toen een van hen stierf?

Waarschijnlijk. Maar nog steeds ligt de uitnodiging aan Yuiga Danzuka op tafel: kom dichterbij. Dichter bij wat je wilt zeggen. Heel benieuwd naar wat deze man nog meer zal maken.

RONALD ROVERS

BRAND NEW LANDSCAPE (MIWARASHI SEDAI) JAPAN, 2025 | REGIE YUIGA DANZUKA | MET KUROSAKI KODAI, ENDO KENICHI, IGAWA HARUK, KIKUCHI AKIKO | 115 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

OLIVIA COLMAN ALEXANDER SKARSGARD ELIZABETH DEBICKI AND PETER DINKLAGE

WICKER

SOME FIND LOVE. OTHERS MAKE IT.

22 OKTOBER
IN DE BIOSCOOP

PRODUCED BY ALEX HUSTON FISCHER & ELEANOR WILSON WRITTEN BY SAM JOHNS & CASSIUS WILES
TANGO TOPIC VOLIV. IT BEE. BEAR

FILIPPO SCOTTI SERGIO ROMANO PIERPAOLO CAPOVILLA

8 WINNAAR
DAVID DI
DONATELLO
Accademia del
Cinema Italiano

FESTIVAL DE CANNES
2025 SELECTION OFFICIELLE
UN CERTAIN REGARD

"An enchanting
boozy dramedy"
Variety

ANDIAMO A BERE L'ULTIMA

EEN FILM VAN
FRANCESCO
SOSSAI

Vanaf 29 oktober in de bioscoop

imagine

HET VERRAAD VAN DE VADER

Javier Bardem speelt een vader die er nooit was voor z'n dochter. Als gevierd regisseur vraagt hij haar na dertien jaar afwezigheid voor een hoofdrol. Maar in welk verhaal?

Door RONALD ROVERS

Emilia kijkt opzij. Naar de fijne lijn rond de mond op het gezicht van haar moeder. Ze zitten in de auto, op weg naar het vliegveld. Je voelt in deze scène, de tweede in de film, alles al wat niet wordt uitgesproken. Alles wat in de paar woorden zit die ze Emilia wel meegeeft wanneer ze uitstapt: "Pas goed op jezelf."

In de lange openingsscène daarvoor zit Emilia in een restaurant in Madrid met haar vader, regisseur Esteban Martinez, gespeeld met de gravitas die Javier Bardem moeiteloos naar het scherm brengt. Met de camera alleen op hun gezichten spreken vader en dochter elkaar voor het eerst in dertien jaar. Al die tijd was er geen contact en

woonde hij met een nieuw gezin in New York. Hij won een Oscar. Nu vraagt hij Emilia voor een hoofdrol. Het is een verhaal over verraad, zegt hij. Hij vertelt over een mooie herinnering aan een film die ze samen zagen, voor hij vertrok. Zij herinnert zich drank en agressie. Dan arriveren we op het Canarische eiland Fuerteventura, dat in Estebans film doorgaat voor de Westelijke Sahara.

Waarom gaf hij haar de rol? Waarom zei ze ja? Was het niet slimmer geweest, na het verdriet over zijn vertrek dertien jaar geleden, als ze zichzelf nu niet in zo'n afhankelijke positie had gemanoeuvreerd? Tussen de opnamen door bezieet hij haar van een

afstand als ze niet kijkt. Zij doet hetzelfde als hij niet kijkt. Soms bellen ze 's avonds even terwijl ze ver van elkaar verwijderd op de balkons van hun hotelkamers staan.

Soms denk je: de film wil sterker zijn dan hij is. Dramatischer. Omdat dat hen wel eens dichter bij elkaar zou kunnen brengen. Drama is een taal die ze allebei begrijpen. Maar de film wil niet sterker zijn dan hij is. De grote kracht van *The Beloved* is dat de film erkent en voelbaar maakt dat het moment tussen vader en dochter voorbij is. Dit is geen film waarin de man die bot vertrok met een jongere vrouw toch weer wordt vergeven. Esteban ziet misschien een verhaal voor zich waarin alles weer goed komt, maar dit is niet die film.

Behendig voert de film de spanning op, parallel aan Estebans verwachtingen. De onbekende vader, internationaal geliefd zie je hem denken. Welke dochter wil die band nou niet herstellen? Ze acteert nota bene, hij spreekt haar taal. Dus vraagt hij: wil je een rol in mijn film?

Filmconventies dicteren dat er na aanvankelijke weerstand toch toenaadering volgt. *The Beloved* weigert ons die te geven. Alleen de afstand en de kilte worden voelbaar. Waar veel

mainstream films niet kunnen wachten om de kijker gerust te stellen, blijven we hier achter in de woestijn, met alleen de wederzijdse frustraties van vader en dochter. Heel knap gedaan van regisseur Rodrigo Sorogoyen.

Een echo van *Casablanca* waait over het woestijnzand. Bogart en Bergman zullen samen altijd Parijs hebben, zeggen ze daar aan het eind van de film. Esteban en Emilia zullen heel weinig samen hebben. Hij vertrok al die jaren geleden uit haar leven en lijkt niet te begrijpen dat verloren tijd ook echt verloren tijd is. Ze heeft al die tijd niet zitten wachten. Eerst wel, als meisje, met al die vragen waarmee ze achterbleef. Maar toen op een dag niet meer.

Liefde is geen constante. Esteban kan niet meer terugkomen. Dat is de wijsheid van deze film. De lijn rond haar mond heeft ze van haar moeder. Niet van hem. De camera ziet het in het voorbijgaan. Wij zien het. Misschien ziet Esteban het ook wanneer ze het beeld uitrijdt. ■

THE BELOVED (EL SER QUERIDO)

SPANJE/FRANKRIJK, 2026 | REGIE RODRIGO SOROGOYEN | MET JAVIER BARDEM, VICTORIA LUENGO, MELINA MATTHEWS | 135 MINUTEN | DISTRIBUTIE CHERRY PICKERS | TE ZIEN VANAF 15 OKTOBER

**OCT
20-25
2026**

AT CINECITTA FILM FESTI VAL

**8TH
EDITION**

CIFF INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL TILBURG

013IFF.COM

KOM DEZE HERFSTVAKANTIE NAAR CINEKID FESTIVAL!

10-16 OKTOBER, PATHÉ AMSTERDAM NOORD

DE MOOISTE FILMS & SERIES

Tijdens Cinekid Festival zie je héél veel kinderfilms en -series, van over de hele wereld. Samen met de rest van het publiek bekijk je ze als allereerste in Nederland. Na afloop van veel films en series ontmoet je de makers en kun je hen al je vragen stellen tijdens de Q&A!

**GA OP AVONTUUR IN
HET MEDIALAB**

Maak kennis met nieuwe technologieën zoals AI, VR en AR en speel de nieuwste games. Doe mee met coole workshops en bouw je eigen digitale kunstwerken. Niets is te gek in het Cinekid MediaLab.

**FILM PLUS &
KLEUTERWORKSHOP**

Kijken is leuk, maar wat dacht je van zelf doen? Tijdens een Film Plus programma of kleuterworkshop ontdekken kinderen hoe het eraan toegaat aan de andere kant van het witte doek en gaan ze zelf aan de slag!

MIS NIKS EN KOOP JE TICKETS VIA CINEKID.NL

Godzilla: King of the Monsters

DE AARDE GROMT NOG STEEDS

Volgende maand verschijnt *Godzilla Minus Zero*, de eerste Godzilla-film die in de VS een R-rating krijgt. Op Mubi kun je onder de vlag King of the Monsters nu acht eerdere Japanse Godzilla-films zien.

Door RONALD ROVERS

In 2017 overleed Nakajima Haruo, de acteur die voor de eerste Godzilla-film uit 1954 en de eerste elf vervolgfilms in het Godzilla-kostuum werd gehesen. Omdat rubber na WOII niet ruim voorhanden was en een soort cement werd gebruikt, woog dat eerste pak meer dan honderd kilo. Nakajima vertelde in interviews dat de temperatuur in het pak onder de bloedhete studiolampen zodanig opliep dat hij bij elke opname een halve emmer zweet verloor. “Het kon daarbinnen wel zestig graden worden. Maar acteurs klagen niet. Je doet gewoon je werk tot het klaar is.”

Het waren vreemde tijden. Slechts negen jaar nadat twee atoombommen Hiroshima en Nagasaki verwoest hadden, maakte Honda Ishirō over die nachtmerrie, die honderdduizenden levens had gekost, deze *creature feature*. Of, in het Japans: een *kaiju*-film. Een film die op dat moment een vreemde mix moet zijn geweest van vermaak en waarschuwing. Want kijk, dit is wat er kan gebeuren met al die

radioactiviteit. Wie dacht dat het publiek zeventig jaar na die eerste film wel genoeg heeft van de gast die t-rexen voor ontbijt vreet, vergist zich. *Godzilla Minus One*, die slechts dertien miljoen euro kostte om te maken, leverde meer dan honderd miljoen euro op.

Toch zien weinig mensen die eerste films nog. Vooral natuurlijk omdat je de knop van je *suspension of disbelief* behoorlijk ver moet opendraaien, wil je niet slechts een curiosum zien wanneer het monster door het beeld beweegt met de souplesse van een havencontainer. Maar ook omdat de films niet zomaar overal beschikbaar zijn. Plus: waar begin je als er tegen de veertig Godzilla-films zijn gemaakt? Daar geeft de selectie van acht films die Mubi nu online heeft staan een duidelijk antwoord op: bij Honda's eerste film uit 1954. Gemaakt met steun van de Japanse kustwacht.

Anders dan verreweg de meeste Amerikaanse *creature features* uit de jaren vijftig, die teerden op de publieke angst voor een Russische invasie en vrij sim-

plistisch steeds weer de overwinning van de mensheid op de monsters serveerden, was Honda's eerste *Godzilla* meteen al meer gelaagd. “Ze willen Godzilla alleen maar doden”, constateert paleontoloog en bioloog dr. Kyohei Yamane. “Waarom onderzoeken ze niet zijn weerstand tegen straling?” Voor de soundtrack van die eerste film componeerde Akira Ifukube zo'n krankzinnig sterke riff dat die het overheersende motief werd in allerlei Godzilla-films die daarna zijn gemaakt. Vijfenzestig jaar later, in 2019, werd dat motief nog steeds gebruikt in *Godzilla: King of the Monsters*, een van de Amerikaanse films in het ‘MonsterVerse’ waar de Japanse studio Toho toestemming voor gaf.

In 1968 regisseerde Honda *Destroy All Monsters!*, waarin de mensheid gekoloniseerd dreigt te worden door een vreemde mogendheid die monsters gebruikt om die invasie te laten slagen. Wat met de Amerikaanse troepenmacht in Japan na WOII natuurlijk geen onschuldige thematiek was. Bong Joon-ho's *The Host* zou in 2006 diezelfde kritische houding tegenover de Amerikaanse aanwezigheid thematiseren, maar dan in Zuid-Korea. In het begin van die film zie je het Amerikaanse leger chemisch afval in de rivier dumpen waar later het monster uit komt. In 1975 zou Honda z'n laatste *Godzilla* regisseren – *Terror of Mechagodzilla* – waarin Japan opnieuw wordt bedreigd door een vreemde mogendheid. Het zat diep. Honda's laatste film zit trouwens niet in het King of the Monsters-programma op Mubi. Wel *Godzilla vs. Mechagodzilla* van Jun Fukuda.

Zoals podcaster/journalist Will Sloan stelt in een begeleidend essay op Mubi: je kunt de Japanse Godzilla-films die nu al bijna driekwart eeuw worden gemaakt, bekijken als de frustraties en angsten van een collectief onderbewustzijn.

Dit suggereert wel meteen meer harmonie onder de makers van al die Godzilla-films dan in realiteit het geval was. De meer frivole films van Fukuda – in *Godzilla vs. Gigan* uit 1972 praat Godzilla zelfs even – zijn onder puristen een stuk minder geliefd. Die vervloeken de verandering van toon van de duistere allegorie in de eerste films naar de lichtere, speelsere toon van de films die tot pakweg 1975 werden gemaakt. Na dat eerste Shōwa-tijdperk (1954–1975) – de productie van Godzilla-films is ingedeeld in vier tijdperken – werd in het Heisei-tijdperk vanaf 1984 een koerscorrectie ingezet: beginnend met *The Return of Godzilla* werd het monster weer een immense destructieve kracht en een bedreiging voor de mensheid.

Na de zes films van het Millennium-tijdperk (1999–2004) leven we sinds 2016 in het Reiwa-tijdperk van de Godzilla-films. Met z'n combinatie van naoorlogse misère, nucleaire dreiging én aandacht voor individuele slachtoffers van het monster, greep *Godzilla Minus One* in 2023 helemaal terug op Honda's eerste Godzilla-film. De verwachting is dat *Godzilla Minus Zero* die traditie voortzet. Nu ik deze zin tik, merk ik dat ik kippenvel krijg. Nog een paar weken wachten, dan is het zover. ■

DE ACHT FILMS TELLENDE COLLECTIE GODZILLA: KING OF THE MONSTERS IS NU TE ZIEN OP MUBI (VOOD). GODZILLA MINUS ZERO IS VANAF 5 NOVEMBER TE ZIEN IN DE BIOSCOOP.

GODZILLA (1954)

East of Eden

HOOFDROL VOOR DE ERFZONDE

Zijn generaties gedoemd om elkaars zondes te herhalen? Dat is de vraag in deze zeven-delige Netflix-serie, waarin het gezin Trask rond de eeuwwisseling naar Californië trekt, maar haar geschiedenis niet van zich af kan schudden.

De Bijbel vliegt je om de oren in John Steinbecks semi-autobiografische *East of Eden* (1952), een lijvige roman die hij richting het einde van zijn carrière schreef. Alleen de titel al: *Ten oosten van Eden*, een verwijzing naar het Kaïn en Abel-verhaal, dat gespiegeld wordt door zowel de broers Charles en Adam Trask, als Adams tweelingzonen Cal en Aron. Die laatste hebben de hoofdrol in de beroemde verfilming van Elia Kazan, waarmee James Dean in 1955 doorbrak bij het grote publiek.

Je zou ook een James Dean wensen voor deze goedverzorgde en thematisch rijke, maar soms ook slepende miniserie. Iemand die echt de aandacht vasthoudt, tussen het uitgekienende production design, de intieme belichting en geweldige historische details waarmee de serie imponeert. Het Amerika van rond de wisseling van de negentiende naar de twintigste eeuw komt tot leven, het verhaal en de personages niet altijd.

Het dichtst in de buurt komt Mike Faist, die Charles speelt, de minst naïeve van de twee broers Trask. Charles blijft bij zowel broer Adam (Christopher Abbott) als diens vrouw Cathy (Florence Pugh) in het hoofd rondspoken nadat ze in 1899 het stugge plateland van Connecticut verruilen voor de zonnige weelde van Salinas Valley in Californië. Cathy was kort voor die migratie bebloed en geslagen door de broers in hun portiek aangetroffen – Adam is meteen verliefd, Charles behoudt zijn reserves.

Anders dan de roman en eerdere verfilming koos showrunner Zoe Kazan, kleindochter van Elia Kazan, voor Cathy Ames als het centrum van de vertelling. In de roman stelde zij de erfzonde voor. Ze drijft een man tot zelfdoding, schiet de moralistische Adam neer, verlaat twee dagen na de geboorte van Cal en Aron het gezin en bestiert een bordeel waarmee ze schatrijk wordt.

Een monster, zo stelt ook deze serie in de voice-over waarmee de serie begint. Maar als we door haar ogen kijken, is dan niet juist het normale leven monsterlijk? Wat kunnen we van die blik leren? Hebben haar zoons de keuze om zich aan haar monsterlijke inborst te onttrekken? Vragen die de serie opwerpt, maar nooit helemaal laat landen.

GUUS SCHULTING

EAST OF EDEN VERENIGDE STATEN, 2026 | SHOWRUNNER ZOE KAZAN | MET FLORENCE PUGH, CHRISTOPHER ABBOTT, MIKE FAIST | 7X60 MINUTEN | DISTRIBUTIE NETFLIX (VOD) | NU TE ZIEN

EAST OF EDEN

LA MESÍAS

La mesías

ONGRIJPBARE MATRIARCH

Deze overweldigende Spaanse familiesaga over een gezin dat onder de knoet van een tiran ver van de buitenwereld opgroeit, combineert knap religieuze thematiek, folklorisme en sciencefiction.

Zo'n vijftig kilometer van Barcelona ligt de Montserrat, een steile berg waaraan mythische krachten worden toegeschreven. In de openingstitels van de serie *La mesías* wordt hij omschreven als "een portaal tussen werelden". Scenaristen en regisseurs Javier Ambrossi en Javier Calvo maakten

een enigmatisch zevenluik over een gezin dat opgroeit in de nabijheid van deze bijzondere plek.

Het verhaal begint in 2013, bij Enric (schitterende rol van Roger Casamajor), een camera-assistent die aan de voet van de Montserrat meewerkt aan een documentaire. Als hij na een werkdag in een kroeg naar de televisie kijkt, valt zijn oog op een videoclip van de vrouwenpopgroep Stella Maris, die in kleurrijke jurken zingen over hun religieuze devotie. Enric herkent zijn zussen, met wie hij in de jaren tachtig opgroeide onder het tirannieke en strengreligieuze bewind van hun moeder Montserrat.

Enric en zijn zus Irene wisten het gezin te ontvluchten. *La mesías* toont hoe zij op zoek gaan naar hun zussen, in de hoop hen te overreden de sekte te verlaten. Maar eerst schakelt de serie terug naar de jaren tachtig, wanneer de jonge moeder, die met de ene na de andere man in bed duikt, nog op zoek is naar de perfecte vader voor Enric en Irene.

Ze vindt de man van haar dromen in een religieuze fanaat die Enric en Irene omdoopt tot Isaías en Resurrección, en het gezin betrekt een afgezonderde boerderij. De leefwereld van de kinderen wordt drastisch ingeperkt. Televisie en andere portalen naar de buitenwereld zijn verboden. Toch weet Enric in het geniep een televisie, videospeler en videocamera te bemachtigen.

Enric begint zelf ook films te maken, en filmt zijn zussen in schilderachtige weidse shots die bijna van een andere planeet lijken te komen. Er kleeft iets puurs aan de wijze waarop deze kinderen zich ontwikkelen, losgezongen van de maatschappij. Tegelijkertijd kan Enric zich een leven (of wereld) zonder religieuze devotie maar moeilijk voorstellen.

Irene is gesetteld met een begripvolle echtgenoot. Maar tijdens een ketaminetrip komen de geesten uit haar verleden – imposant verbeeld met stop-motion – tot leven. Zowel Enric als Irene zijn jaren later nog steeds in de ban van Montserrat, zoveel is duidelijk.

De ongrijpbare matriarch wordt in de verschillende tijdlijnen gespeeld door drie krachtige vrouwen die fungeren als belangrijke pijlers voor het drama: Ana Ruja, Lola Dueñas en Carmen Machi. De acteurs laten zien waar de manische, onvoorwaardelijke liefde voor Christus toe leidt. Je voelt Montserrats pijn en begrijpt haar motieven om de weinig vergevingsgezinde buitenwereld vaarwel te zeggen.

Maar *La mesías* draait vooral om de door hun moeder getraumatiseerde Enric en Irene, die hun angsten onder ogen moeten zien te komen. Dat leidt tot een subliem moment van verlossing. Met een hoofdrol voor een gebedsgenezers die pijn verhelpt met een eindeloze dosis liefde.

OMAR LARABI

LA MESÍAS SPANJE, 2023 | REGIE JAVIER AMBROSSI, JAVIER CALVO | MET ANA RUJAS, ROGER CASAMAJOR, MACARENA GARCÍA | 7X60 MINUTEN | DISTRIBUTIE MUBI (VOD) | NU TE ZIEN

*Na een leven vol avontuur met onverwachte
wendingen, waarbij hij altijd zijn eigen koers
bleef varen, herdenken wij*

Bastiaan (Bas) van der Lecq

Wassenaar, 18 juli 1927

Amsterdam, 8 december 2022

Cineast, scenarioschrijver en kattenliefhebber.

Geliefd als broer, zwager, oom en oudoom.

*Na een lange zoektocht werd duidelijk dat hij
het leven heeft doorgegeven. De cirkel is rond.*

*In dankbaarheid geven wij hem in oktober
mee aan de wind*

Amersfoort, Rob

Strandhill (Ierland), Else

Mayglass (Ierland), Ase

Leiden, Lúthien

Correspondentieadres
Kleine Spui 4 3811BE Amersfoort

Über das Leben,
die Liebe
und den Tod

Exhibition
Films, Talks & Events
19 Sep 2026 — 31 Jan 2027

VRIENDEN
LOTERIJ

ammodo
art

ART FOUNDATION
MENTOR LUCERNE

AUTOPSIE VAN EEN ZOMBIEFILM

Daniel Kraus verbindt zijn jeugdherinneringen meesterlijk met de Amerikaanse geschiedenis in deze frame-by-frame analyse van George Romero's zombieklassieker.

Door OMAR LARABI

“Mijn baken”, zo omschrijft romanschrijver Daniel Kraus (*Angel Down*, 2025) de rol die de horrorfilm *Night of the Living Dead* (1968) in zijn leven speelt. In de jaren negentig leurt Kraus op school met horrorboeken van auteurs als Clive Barker en Stephen King en thuis is er altijd Romero's klassieker die op hem wacht. De zombiefilm waarin zombies nooit zombies worden genoemd werd destijds altijd wel ergens uitgezonden. En voor een puber die door zijn pestkoppen “levend opgegeten dreigde te worden”, biedt de film troost. “Horrorfictie lost onze openstaande rekeningen voor existentiële angsten af”, schrijft Kraus.

In *Partially Devoured: How Night of the Living Dead Saved My Life and Changed the World* illustreert Kraus minutieus hoe dat proces werkt: hoe hij als horrorliefhebber bang wordt van het idee dat personen die logische keuzes maken toch eindigen als

zombievlees. Hoe hij desondanks toch elke keer plezier beleeft aan de film, die hij al zo'n driehonderd keer zag: “Ik heb geen herinneringen die gezelliger, gelukkiger of inspirerender zijn.”

Nauwgezet legt de Amerikaan uit wat hem zo intrigeert in een film die draait om een groep mensen die tijdens een zombie-uitbraak vast komt te zitten in een boerderij in Pennsylvania. Het blijkt ermee te maken te hebben dat hij in zijn jeugd al elementen uit z'n leven gespiegeld zag in de film. Te beginnen bij die afgelegen boerderij.

TAXIDERMIE

Kraus groeit op in een geïsoleerde plattelandsstreek in Iowa, waar mannen jagen en waar het ambacht van taxidermie – woonkamers hangen vol met hertenkoppen – de normaalste zaak van de wereld is. Hij ziet

in zijn jonge jaren hoe zijn vader herten uitbeent, hoe het bloed in emmers druppelt en hoe hij huiden ophangt in de schuur.

Als Kraus bij een vriendje speelt op een boerderij, krijgt hij bij diens vader, die zijn vrouw slecht behandelt, een unheimisch gevoel. Kraus, die zich nooit op zijn gemak voelt op boerderijen, ontdekt zo al op jonge leeftijd de echte monsters in de wereld.

De boerderij is “een beangstigende plek”, schrijft Kraus. Een symbool voor de geperverteerde Amerikaanse pioniersgeest en intergenerationeel trauma. Van een mislukte Amerikaanse droom. Hij verwijst naar Spahn Ranch, waar Charles Manson en z'n volgelingen enige tijd woonden, maar ook naar de kannibalen uit *The Texas Chain Saw Massacre* (1974).

Een specifiek frame uit de film fungeert telkens als het uitgangspunt voor een *stream of consciousness* waarin Kraus zijn persoonlijke ervaringen koppelt aan observaties over horror en de plek die *Night of the Living Dead* daarin inneemt. Hij gaat ook tot in detail in op de allegorische aard van Romero's meesterwerk. Zoals wanneer de eerste zombie in beeld komt en Kraus de stripboekenreeks *Watchmen* citeert: “Hij is de eerste golem van een beangstigend nieuw tijdperk; hij is Vietnam.”

KANONNENVOER

Kraus, die twee boeken schreef met Romero en de filmmaker dus persoonlijk kende, omschrijft hoe Romero in de jaren zestig ongeschikt wordt bevonden voor militaire dienst en een enkele reis naar Vietnam weet te vermijden. *Night of the Living Dead*, met een hoofdrol voor een zwarte acteur (Duane Jones als Ben), is een reflectie op die oorlog. Zwarte mannen werden in Zuidoost-Azië ingezet als kanonnenvoer. Ook Ben positioneert zich in de film voortdurend in de frontlinie.

De film zegt ook iets over rassensegregatie en de burgerrechtenbeweging. Zo wordt Ben op een gegeven moment verrast door twee witte mannen die vanuit de kelder van de boerderij de woonkamer binnendringen, waar hij zich heeft verschanst met een vrouw. Kraus ziet in een van de twee – een keurige man met een stropdas die verlangt naar vervlogen tijden – een MAGA-aanhanger avant la lettre. Met zo'n observatie betoogt hij hoe politiek geladen *Night of the Living Dead* was en nog steeds is.

Kraus toont aan hoezeer de film doet waar het horrorgenre goed in is: verborgen en vergeten geschiedenissen belichten. Tegen het einde vat hij Romero's klassieker samen als een film over “spoken uit het verleden, over slavernij, over woede, over geweld dat door de tijd is witgewassen, zodat nieuw geweld weer nieuwe spoken kan creëren om nieuwe moordenaars te achtervolgen”. Kraus' collega Colson Whitehead noemt *Partially Devoured* terecht “de ultieme autopsie van een van de meesterteksten uit de popcultuur”. ■

PARTIALLY DEVoured: HOW NIGHT OF THE LIVING DEAD SAVED MY LIFE AND CHANGED THE WORLD DANIEL KRAUS | 2026, COUNTERPOINT, BROOKLYN | 341 PAGINA'S | €25,75

De volgende **Filmkrant** verschijnt op woensdag 4 november en loopt t/m woensdag 2 december. De agendagegevens moeten vóór vrijdag 16 oktober worden gemaild naar agenda@filmkrant.nl. **Filmkrant** is niet verantwoordelijk voor onjuiste vermeldingen of wijzigingen. 'EN subs' geeft aan dat een film Engels ondertiteld is. Aanvangstijden en andere informatie staan op de sites van de theaters.

ALKMAAR

Filmhuis Alkmaar

Pettemerstraat 3 | 072-5202022 | filmhuisalkmaar.nl

ALMELO

Filmhuis Almelo

Elisabethhof 4 | 0546-850264 | filmhuisalmelo.nl
Jimpa vr 9.10 | L'affaire Bojarski vr 16.10 | Finding Emily vr 23.10 | The Good Sister wo 28.10 | La vita va così vr 30.10

ALMERE

Het nieuwe filmhuis

Stadhuisplein 101 | 036-5486000 | denieuwebibliotheek.nl/het-nieuwe-filmhuis

ALPHEN A/D RIJN

Filmhuis Parkvilla

Cornelis Geellaan 2 (Park Rijnstroom) | 0172-493737 | parkvilla.nl/filmhuis/
The Cycle of Love zo 11.10, za 17.10 | Juste une illusion ma 12.10, di 13.10, vr 16.10 | Les enfants vont bien do 8.10, wo 14.10 | Pressure vr 9.10, di 13.10, do 20.10 | Human Nature vr 9.10 | De Gaulle: Résistance za 10.10, do 15.10 | De Gaulle: Liberté za 24.10, do 29.10 | 500 Miles vanaf 11.10 | Downtown vanaf 23.10 | Toutes directions vanaf 23.10 | Yellow Letters vanaf 29.10 | Filmclub 15.10, 16.10 | Jeugd Monster Mia zo 18.10, di 20.10, vr 23.10 | Shaun het schaap: het beest van de boerderij ma 19.10, wo 21.10, vr 23.10, wo 28.10 | Verhalen uit de magische tuin ma 19.10, wo 21.10, zo 25.10 | Nagesprek Kruisbestuiving in architectuur zo 11.10

AMERSFOORT

Filmtheater De Lieve Vrouw

Lieve Vrouwestraat 13 | 033-4226555 | lievievrouw.nl

AMSTERDAM

Cinema De Balie

Kleine-Gartmanplantsoen 10 | 020-5535100 | debalie.nl/cinema
Premières Imago do 15.10 | Erupcja do 22.10 | APFF - Amsterdam Polish Film Festival Innocent Sorcerers do 22.10 | The Promised Land vr 23.10 | Man of Marble za 24.10 | Man of Iron za 24.10 | Afterimage zo 25.10 | Documentaries from the Wajda School zo 1.11 | APFF Conversations Andrzej Wajda: The Man Behind the Films do 22.10 | Fac-

tories of Desire: The Promised Land in 21st Century vr 23.10 | Reflections on Propaganda and Truth za 24.10 | A Clash Between Art and Politics zo 25.10 | Black Achievement Month Sam-ba Traoré zo 11.10 | Korte films uit West-Afrika zo 18.10 | Cine-dialoog On High Water ma 2.11 | Eastern Neighbours Film Festival Peacemaker za 10.10

Filmhuis Cavia

Van Hallstraat 52-1 | 020-6811419 | filmhuiscavia.nl

Cinecenter

Lijnbaansgracht 236 | 020-6236615 | cinecenter.nl
Premières The Beloved do 15.10 | Coward do 22.10 | Sense and Sensibility do 15.10 | Wen er maar aan do 8.10 | Youri do 15.10 | Yellow Letters do 8.10 | National Theatre Live The Misanthrope do 8.10

Het Documentaire Paviljoen

Vondelpark 3 | 020-6273329 | idfa.nl/paviljoen
Taming the Garden zo 11.10, vr 16.10, zo 25.10, wo 28.10, wo 4.11 | Into Eternity wo 14.10, vr 30.10, wo 4.11 | Imago vr 16.10, wo 21.10, zo 25.10, zo 1.11 | Sans soleil zo 18.10, wo 21.10, vr 30.10 | Barbra Hammer Optic Nerve & My Babushka: Searching Ukrainian Identities vr 9.10, zo 25.10 | Tender Fictions wo 14.10, zo 1.11 | Maya Deren's Sink & The Female Closet zo 18.10, vr 30.10

Eye Filmmuseum

IJpromenade 1 | 020-5891400 | eyefilm.nl
Broersen & Lukacs Coward (Q&A Lukas Dhondt) za 10.10 | Somewhere, Elsewhere wo 3.11 | Cinemini Grote wolf & kleine wolf zo 11.10, di 13.10, do 15.10, za 17.10 | Zoek, zoek, zoek... ma 12.10, wo 14.10, vr 16.10, zo 18.10 | Eye on Art New Dutch Selected Artists' Moving Image di 20.10 | Filmmagie Maak je eigen flipboek zo 11.10, zo 1.11 | Maak jouw geluid bij film zo 18.10 | Tekenen je eigen filmstrook zo 25.10 | Jacques Demy Les courts métrages de Jacques Demy di 13.10 | Une chambre en ville zo 11.10 | Klassiekers Amores perros vr 9.10, zo 11.10, ma 12.10 | Cría cuervos di 13.10 | Daisies do 15.10, wo 21.10 | Diary for My Father and Mother za 31.10 | Het offer do 29.10, wo 3.11 | Love za 24.10, zo 1.11 | Mamma Roma do 8.10, di 13.10 | Mary za 10.10 | Ms. 45 za 10.10, wo 14.10 | New Rose Hotel wo 14.10 | Re-Animator za 31.10

| Singin' in the Rain do 22.10, zo 25.10, wo 28.10 | Time Stands Still vr 30.10 | Twenty Hours vr 23.10, di 3.11 | Weemoed en wildernis za 10.10 | Première De ontmoeting ma 19.10 | Restored & Unseen Felice... Felice... ma 19.10 | Stille film, live muziek A Page of Madness (met Wanderwelle) zo 11.10 | Te gast Kusama in Holland do 29.10 | Leven aan de rand wo 28.10 | Ulrich Seidl Böse Spiele - Rimini Sparta za 24.10 | Early Seidl Shorts zo 18.10 | Fernsehfilme I vr 9.10, wo 4.11 | Fernsehfilme II vr 16.10 | Good News zo 11.10, di 20.10 | Hundstage vr 23.10 | Im Keller do 15.10 | Import Export wo 14.10, zo 25.10 | Jesus, du weisst do 29.10 | Krieg in Wien wo 28.10 | Mit Verlust ist zu rechnen vr 16.10 | Models za 17.10, zo 1.11 | Paradies: Glaube za 10.10, za 17.10 | Paradies: Hoffnung za 17.10 | Paradies: Liebe vr 9.10, za 17.10 | Rimini do 8.10 | Safari di 13.10, wo 21.10 | Sparta (Q&A Ulrich Seidl) di 27.10 | Tierische Liebe di 13.10 | Zur Lage do 22.10 | Yuzo Kawashima A Geisha's Diary za 24.10, zo 1.11 | Elegant Beast vr 23.10, za 31.10 | Suzaki Paradise Red Light ma 26.10, za 31.10 (met inleiding) | Temple of the Wild Geese do 22.10 (met inleiding), wo 28.10, ma 2.11 | The Sun in the Last Days of the Shogunate zo 25.10, do 29.10, wo 4.11

FC Hyena

Aambeeldstraat 24 | 020-3638502 | fchyena.nl

FilmHallén

Hannie Dankbaarpassage 12 | 085-0004544 | filmhallen.nl
Ali Plumb's Film Quiz wo 21.10 | Nineties Klassiekers (niet ondertiteld, tenzij anders aangegeven) Natural Born Killers ma 12.10 | Breaking the Waves vr 23.10 | Europa (EN subs) do 8.10 | Dumb and Dumber do 8.10 | di 13.10 | Princess Mononoke (EN subs) za 10.10 | za 17.10 | The Birdcage vr 16.10 | di 20.10 | wo 21.10 | Cape Fear ma 2.11 | di 3.11 | The Ratcatcher zo 1.11 | PAFF - Parool Film Fest Club Kid zo 11.10 | Royal Ballet Manon di 27.10, ma 2.11

Het Ketelhuis

Pazzanistraat 4 | 020-6840090 | ketelhuis.nl
Kriterion Roetersstraat 170 | 020-6231709 | kriterion.nl
LAB111 Arie Biemondstraat 111 | 020-6169994 | lab111.nl

Melkweg

Lijnbaansgracht 234a | 020-5318181 | melkweg.nl
Echte mannen huilen niet za 10.10 | Amsterdam Dance Event Club Kid vr 23.10 | KitKatClub: Kinks of Berlin za 24.10 | Aftershock: The Seismic Impact

Als eerste nieuwe films zien

Het Parool Film Fest (PAFF) bestaat tien jaar. Het festival viert dat op vertrouwde wijze met (voor)premières van films die eerder op prestigieuze festivals als Cannes, Berlijn, Toronto en Venetië te zien waren. Ideaal voor iedereen die niet wil wachten tot deze films in de filmtheaters belanden. Van 7 t/m 11 oktober in Het Ketelhuis, Cinecenter, FC Hyena, Rialto de Pijp, Kriterion en FilmHallén.

Het festival opent met Fjord van Cristian Mungiu, de Roemeense filmmaker die twintig jaar geleden met het verpletterende abortusdrama 4 maanden, 3 weken en 2 dagen in Cannes de Gouden Palm won. Dit jaar ging hij er met Fjord weer met de hoogste prijs vandoor. In het op een waargebeurde geschiedenis gebaseerde drama belandt een Roemeens gezin in Noorwegen in een hope-loze situatie als een docent op school ziet dat een van hun kinderen een blauwe plek heeft. Het festival sluit vijf dagen later af met Club Kid. In de debuutfilm van Jordan Firstman komt het wilde nachtleven van een New Yorkse clubpromotor op zijn kop te staan als zijn tienjarige zoon, van wiens bestaan hij niet wist, plotseling opduikt. Tussen de openings- en

slotfilm zijn twintig films te zien. Een paar titels eruit getrokken. In All of a Sudden (Ryūsuke Hamaguchi) strijdt de directeur van een verzorgingshuis in Parijs voor menselijkheid in de omgang met bewoners. Pedro Almodóvar behoeft geen introductie. De nieuwe film van dit boegbeeld van de

CLUB KID

of Dubstep zo 25.10 | Heat presents Vincent Boy Kars Naked do 8.10 | Kaboom Anime Children Who Chase Lost Voices za 17.10 | Q&A: El Hefe NOFX: 40 Years of Fuckin' up vr 30.10 | Steppin' into Tomorrow The Black Fire Documentary wo 14.10 | The Movies Haarlemmerdijk 161 | 097010-286000 | themovies.nl
Monumental (niet ondertiteld) To Sleep with Anger zo 18.10 | The Annihilation of Fish zo 11.10, zo 25.10 | Exotica zo 1.11 | The Pulse Hildegard von Bingenstraat 4 | cinemathepulse.eu
Rialto de Pijp Ceintuurbaan 338 | 020-6768700 | rialtofilm.nl
Rialto VU De Boelelaan 1111 | 020-5984466 | rialtofilm.nl
Studio/K Timorplein 62 | 020-6920422 | studio-k.nu
The Cycle of Love | Digger | Shaun het Schaap: het beest van de boerderij | Het vergeten eiland | Premières The Beloved do 15.10 | Coward do 22.10 | Erupcja do 22.10 | The Weight do

22.10 | Strings of Imagination Where the Wild Things Are za 10.10 | Anomalisa wo 14.10 | Beauty is Embarrassing za 17.10 | Faust di 20.10 | The Dark Crystal za 24.10
Filmtheater De Uitkijk Prinsengracht 452 | 020-2232416 | uitkijk.nl
Cinema De Vlucht Burgemeester de Vlugtlaan 125 | 020-8203746 | cinemadevlucht.nl

APELDOORN

Filmtheater/Podium Gigant

Nieuwstraat 377 | 055-5216346 | gigant.nl
Premières All of a Sudden (Soudain) do 29.10 | Andiamo a bere l'ultima do 29.10 | The Beloved do 15.10 | Coward do 22.10 | The Discovery of Heaven do 22.10 | Franz do 8.10 | Imago do 15.10 | L'inconnue do 15.10 | Sense and Sensibility do 15.10 | The Social Reckoning do 8.10 | Under the Flags, the Sun do 15.10 | La vie d'une femme do 22.10 | Wicker do 22.10 | Yellow Letters do 8.10 | Youri do 15.10 | Boek & film The Discovery of Heaven di 27.10 | Cineminimaxi festival begin november | Kinderfilms in de herfstvakantie Verhalen uit

Spaanse cinema is Amarga Navidad, een film die kritisch kijkt naar hoe kunstenaars hun levens en die van anderen kannibaliseren voor hun werk. Van Pawel Pawlikowski is Fatherland te zien. In de zwart-witfilm reist schrijver Thomas Mann na een dertienjarig verblijf in de Verenigde Staten in 1949 met zijn dochter door Oost- en West-Duitsland. Ook te zien is Coward, het in de Eerste Wereldoorlog spelen-de liefdesdrama tussen twee soldaten van Lucas Dhont. Naast filmvertoningen is er een randprogramma met Q&A's, de Cineville Filmquiz en een college filmanalyse van literair recensent Lide-wijde Paris.

PAFF.NL

de magische tuin | Klassieker Trainspotting vr 9.10, wo 14.10, zo 18.10 | National Theatre Live The Misanthrope zo 11.10 | Ontbijt & film Sense and Sensibility, Youri zo 25.10

ARNHEM

Focus Filmtheater

Audrey Hepburnplein 1 | 088-1900642 | focusarnhem.nl
Premières All of a Sudden (Soudain) do 29.10 | Andiamo a bere l'ultima do 29.10 | The Beloved do 15.10 | Brand New Landscape do 15.10 | Coward do 22.10 | Erupcja do 22.10 | L'inconnue do 15.10 | Klara and the Sun do 29.10 | Primetime do 29.10 | Sense and Sensibility do 15.10 | Wicker do 22.10 | Yellow Letters do 8.10 | Youri do 15.10 | Boek & film Youri ma 12.10 | Docu met Q&A Azart Come Make Art wo 14.10 | Eastern Neighbours Film Festival God Will Not Help (Bog Nece Pomocij) zo 25.10 | English Subtitles Yellow Letters wo 14.10 | The Beloved wo 22.10 | Coward wo 28.10 | Go Short Arnhem Oscar Shorts vr 9.10 | Space Shorts x Casa vr 9.10 | Shorts x Verre Binding za 10.10 | Queer Shorts

x Coc za 10.10 | **Late Night Erotica** za 10.10 | **Industry Day** zo 11.10 | **Go Short x Focus Mini** zo 11.10 | **Family Shorts** zo 11.10 | **Euro-pean Audience Favorites** zo 11.10 | **Gelders Kort 1** zo 11.10 | **Gelders Kort 2 + Uitreiking Gouden Hert** zo 11.10 | **Jeugd Wildwood** vanaf wo 21.10 | **Coyote vs Acme** vanaf do 29.10 | **Junior herfstvakantie** za 17.10 t/m zo 25.10 **Boze bui & andere verhalen** | **Cinderella** | **Dikkertje Dap** | **Het muizenhuis – Sam en Julia in de bioscoop** | **Peter Pan** | **Shaun het schaap: het beest van de boerderij** | **Verhalen uit de magische tuin** | **Theater en film – andere koek** | **Klassiekers Shall We Dance?** vanaf do 8.10 | **The Discovery of Heaven** vanaf do 22.10 | **The Texas Chainsaw Massacre** vanaf do 29.10 | **Morgenstond klassieker** **Antonia** wo 14.10 | **Movies That Matter** **Sentient** wo 28.10 | **Sci-Fi Special** **Silent Running** di 27.10 | **Sneak Preview** di 20.10

ASSEN

📍 **Bioscoop De Nieuwe Kolk**
Weiersstraat 1 | 088-0128888 | asserfilmiga.nl

BERGEN

📍 **CineBergen**
Eeuwigelaan 7 | 072-5815914 | cinebergen.nl

BERGEN OP ZOOM

📍 **Cinema Paradiso**
C-Cinema, Burg van de Laanstraat 25 | 0164 254886 | cinemaparadiso.nl

BORNE

📍 **Filmhuis Borne**
De Haven 1 | 074-2657200 | kulturhusborne.nl

BREDA

📍 **Chassé Cinema**
Claudius Prinsenlaan 8 | 076-5303131 | chasse.nl
Premières *All of a Sudden* [Soudain] do 29.10 | *Coward* do 29.10 | *Sense and Sensibility* do 15.10 | *Wicker* do 22.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | *Youri* do 15.10 | **Animazing** *Children Who Chase Lost Voices* zo 11.10 | **Be Proud** *Weekend Jennifer's Body* vr 9.10 | *A Fantastic Woman* [EN subs] vr 9.10 | *Erupcja* (voorpremière) za 10.10 | *Happy Together* [EN subs] za 10.10 | *Paris is Burning* [Q&A Jennie Livingston] i.s.m. All Inclusive zo 11.10 | *Bottoms* zo 11.10 | **Belcrum Bios** *Gioia mia* di 27.10 | **BredaPhoto in Focus** *Noor Abed* di 13.10 | *Martijn van de Griendt* wo 21.10 | **BUAs Movie Club** wo 28.10 | **BUTplug-ged** wo 14.10 | **Cinemini Spelen met eten** za 17.10 | *Animaninals* di 20.10, zo 25.10 | **Halloween Corpse Bride** [35mm] za 31.10 | **Herfstvakantie** *Abeltje* za 17 t/m zo 25.10 | *Dikkertje Dap* za 17

t/m zo 25.10 | *De grote droom* za 17 t/m zo 25.10 | *Kabam* za 17 t/m zo 25.10 | *Knor* za 17 t/m zo 25.10 | *Kruimeltje* za 17 t/m zo 25.10 | *Minoes* za 17 t/m zo 25.10 | *Mop-pervis* za 17 t/m zo 25.10 | *Piet-je Bell* za 17 t/m zo 25.10 | *Shaun het schaap: het beest van de boerderij* za 17 t/m zo 25.10 | *Stitch Head* za 17 t/m zo 25.10 | *De tasjesdief* za 17 t/m zo 25.10 | *Het zakmes* za 17 t/m zo 25.10 | **Internationals** [EN subs] zo 25.10 | **National Theatre** *The Misanthrope* zo 18.10 | **Q&A regisseur** *Ilang Jawane* vr 16.10 | **Royal Ballet** *Manon* di 27.10 | **Filmhuis Botanique Breda**
Keizerstraat 19F | 076-2100169 | filmhuisbreda.nl
500 Miles | *Un anno di scuola* | *The Christophers* | *The Cycle of Love* | *Human Nature* | *The Invite* | *Juste une illusion* | *The Kidnapping of a President* | *Love-22-Love* | *Mémoire de fille* | *No Good Men* | **5-sterren dinsdag** *The Quiet Girl* di 27.10 | **Aan-schuifafel + film** *Un anno di scuola* wo 14.10 | **Cinema Culinair** *Pot du feu* do 15.10 | **Cultu-reel Café** *Amrum* ma 2.11 | **Cur-sus: Alles over Eva** *Machthebbers* do 20.10 | *Meisjes & mon-sters* di 3.11 | *Menopause* di 24.11 | *Maîtresses* di 8.12 | **Film-club Botanique: Scandinavië**
En man som heter Ove do 8.10 | *Kollektivet* do 22.10 | **Filmhuis draait door** (met Jan Brokken) *Youri* zo 25.10 | **Good Mood Fes-tival** *Teenage Sex and Death at Camp Miasma* do 8.10 | *Waar is mijn libido?* (Q&A regisseur) vr 9.10 | **Klassieker** *Cría cuervos* do 22.10, do 29.10 | **Ladies' lunch + film** *No Good Men* vr 16.10 | **Mu-sic Friday** *I Was a Teenage Sex Pistol* met live muziek Prezi-dentz vr 30.10

BUSSUM

📍 **Filmhuis Bussum**
Brediusweg 1 | 035-6938694 | filmhuisbussum.nl
The Cycle of Love | *Digger* | *Downtown* | *Mémoire de fille* | *Naza* | **Premières** *All of a Sud-den* [Soudain] do 29.10 | *The Be-loved* do 15.10 | *Coward* do 22.10 | *The Discovery of Heaven* do 22.10 | *Franz* do 8.10 | *The Good, the Bad and the Ugly* do 15.10 | *Imago* do 15.10 | *Sense and Sen-sibility* do 15.10 | *Shall We Dan-ce?* do 8.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | *Youri* do 15.10 | **Jeugd** *Mop-pervis* | *Shaun het schaap: het beest van de boerderij* | **Hallo-ween** *The Rocky Horror Picture Show* za 31.10 | **Nagesprek** *You-ri* ma 19.10 | **National Theatre** *Live The Misanthrope* wo 28.10 | **Ontbijtfilm** *Breakfast at Tif-fany's* zo 25.10 | **Queer in film** *Downtown* wo 14.10 | **Van boek naar doek** *The Discovery of He-aven* wo 4.11

CAPELLE A/D IJSSEL

📍 **Isala Theater**
Stadsplein 5 | 010-4586400 | isalatheater.nl
Premières *The Devil Wears Prada* 2 di 13.10, zo 25.10 | *The Christophers* di 20.10 | *A pied d'oeuvre* di 27.10

CULEMBORG

📍 **Theater De Fransche School**
Havendijk 1 | 0345-521546 | theaterdefranscheschool.nl

DELFT

📍 **Filmhuis Lumen**
Van Leeuwenhoekpark 55 | 015-2140226 | filmhuis-lumen.nl

DEN BOSCH

📍 **Verkadefabriek**
Boschdijkstraat 45 | 073-6818160 | verkadefabriek.nl
Premières *All of a Sudden* [Soudain] do 29.10 | *Andiamo a bere l'ultima* do 29.10 | *The Be-loved* do 15.10 | *Brand New Landscape* do 15.10 | *Coward* do 22.10 | *Franz* do 8.10 | *L'inconnue* do 15.10 | *Maspalomas* do 29.10 | *Primetime* do 29.10 | *Sense and Sensibility* do 15.10 | *Shall We Dance?* do 8.10 | *La vie d'une femme* do 22.10 | *Wicker* do 22.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | *Youri* do 15.10 | **All inclusive** *Coward* ma 12.10 | **City Trips** *The Hours* ma 26.10 | *Déjà vu* | *The Beloved* do 8.10 | *Coward* do 22.10 | **Dial Q filmquiz** vr 30, za 31.10 | **Film & filosofie** *Anomalisa* wo 14.10 | *The Lobster* wo 28.10 | **Filmkantine** *Horroravond* zo 25.10 | **Film-praat** wo 14.10 | **NRC Filmdag** zo

1.11 | **Special** *Azart Come Make Art* za 10.10

DEN HAAG

📍 **Filmhuis Den Haag**
Spui 191 | 070-3656030 | film-huisdenhaag.nl
The Rocky Horror Picture Show [met live show] za 31.10 | **Premi-ères** *All of a Sudden* [Soudain] do 29.10 | *Andiamo a bere l'ul-tima* do 29.10 | *The Beloved* do 15.10 | *Brand New Landscape* do 15.10 | *Coward* do 22.10 | *The Discovery of Heaven* do 22.10 | *Erupcja* do 22.10 | *Franz* do 8.10 | *Imago* do 15.10 | *L'inconnue* do 15.10 | *Maspalomas* do 29.10 | *Sense and Sensibility* do 15.10 | *Shall We Dance?* do 8.10 | *The Social Reckoning* do 8.10 | *Un-der the Flags, the Sun* do 15.10 | *La vie d'une femme* do 22.10 | *Wicker* do 22.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | *Youri* do 15.10 | **Archives of Tomorrow** *Black Achieve-ment Month* heel oktober | **Fes-tival Dag in de branding** za 17.10 | **Gather Round** *Folks Folkhor-ror retrospectief*, heel oktober | **No Lonely Dancefloors** i.s.m. *Danstheater Korzo*, heel oktober | **Kinderfestival De betovering** za 17.10 t/m zo 25.10 | **Museum-nacht** za 10.10 | **UNESCO Global Forum** [met inleiding] wo 28.10 | **Flora Filmtheater**
De Constant Rebecquestraat 55 | florafilmtheater.nl
Florror *Carrie* | *The Craft* | *The Exorcist* | *A Girl Walks Home Al-one at Night* | *Possession* | *Sus-piria* | *Titane* | **Museon-Omniversum**
Pres. Kennedylaan 5 | 070-3381338 | museum-omniver-sum.nl

DEN HELDER

📍 **Cinema Zevenskoop**
Julianaplein 43 | 0223-610941 | cinemazevenskoop.nl
Pressure do 8.10 t/m ma 12.10 | *500 Miles* do 15.10 t/m ma 19.10 | *Breve storia d'amore* do 22.10 t/m ma 26.10 | *De Gaulle: Liber-té* do 29.10 t/m ma 2.11 | *Naza* di 3.11, wo 4.11

DEVENTER

📍 **MIMIK**
Achter de Muren Vispoort 10 | 0570618 822 | mimik.nl

DIEMEN

📍 **Filmtheater De Omval**
Ouddiemerlaan 104 | 020-6001897 | theaterdeomval.nl
500 Miles do 15.10, za 17.10, di 27.10 | *Charlie Harper* di 20.10, vr 23.10 | *De club van Sinter-klaas* film: *Paniek in het pieten-dorp* zo 1.11 | *The Cycle of Love* do 8.10, di 13.10 | *The Dog Stars* vr 9.10 | *Digger* za 24.10, vr 30.10 | *De grote Sinterklaasfilm en de vliegende pieten* zo 25.10 | *Hal-loWiebe: Overdrive* zo 11.10 | *Heart of the Beast* za 31.10 | *Het geheim van de magische we-reldboom* wo 14.10 | *Het verge-ten eiland* zo 25.10 | *Histoires parallèles* za 10.10 | *Human Na-ture* do 15.10, wo 28.10 | *The In-comer* vr 16.10, wo 21.10 | *Jus-te une illusion* di 20.10, do 22.10 | *Les enfants vont bien* di 13.10 | *Mémoire de fille* do 29.10, di 3.11 | *One Night Only* do 8.10 | *Pres-sure* do 22.10, di 27.10 | *Ted & de magische lamp* zo 11.10 | *Tou-tes directions* do 29.10, wo 4.11 | *Yugly* zo 18.10

DIEREN

📍 **Filmhuis Dieren**
De Bundel (bibliotheek), *Ericaplein 5* | filmhuisdieren.nl

DOESBURG

📍 **Filmhuis Doesburg**
Het Arsenaal 1309, *Kloosterstraat 15* | 0313-482336 | filmhuis-doesburg.nl

DOETINCHEM

📍 **Amphion Cultuurbedrijf**
Hofstraat 2 | 0314-340943 | amphion.nl
500 Miles do 8.10, za 10.10 | *Bil-lie Eilish – Hit Me Hard and Soft* *Tour* zo 11.10 | *The Cycle of Love* vr 9.10, wo 14.10 | *Downtown* vr 9.10, zo 11.10 | *Franz* do 8.10, za 10.10, di 13.10 | *Juste une illusion* do 8.10, ma 12.10 | *Naza* za 10.10, zo 11.10 | *No Good Men* do 8.10 | *Palestine* 36 vr 9.10, za 10.10 | *Pressure* vr 9.10, di 13.10 | *Tou-tes directions* vr 9.10, ma 12.10, wo 14.10 | *Wen er maar aan* do 8.10, za 10.10 t/m wo 14.10 | *Yel-low Letters* do 8.10 t/m za 10.10, ma 12.10 t/m wo 14.10

DORDRECHT

📍 **Filmtheater De Witt**
Nieuwstraat 60-62 | 078-7200777 | dewittdordrecht.nl

EINDHOVEN

📍 **Lab1**
K-19 Art, Keizersgracht 19 | 0402094091 | lab-1.nl
📍 **Natlab**
Kastanjelaan 500 | 0402946848 | natlab.nl
📍 **Filmhuis De Zwarte Doos**
Den Dolech 2 | 040-2474900 | tue.nl/sg

Films over architectuur

Het Architectuur Film Festival Rotterdam (AFFR) is uitgegroeid tot het grootste filmfestival ter wereld over architectuur en bebouwde omgeving. Van 7 t/m 11 oktober vertoont het festival in LantarenVenster ruim tachtig films. Ook zijn er lezingen, interviews en debatten. In het Nieuwe Instituut is een immersive media-programma.

Het festival opent in Theater Rotterdam met *Numakage Public Pool* (Shingo Ota, 2025), een bitterzoet portret van een geliefd openbaar zwembad in Tokio voor jong en oud. Als het zwembad met sloop wordt bedreigd, komt de lokale gemeenschap in actie. Een paar andere titels uit het veelomvattende programma. De docufictie *Promised Spaces* (Ivan Marković, 2026) toont in een Cambodjaanse stad de enorme kloof tussen de bouwvakkers die wolkenkrabbers bouwen waarin zij nooit zul-

len kunnen wonen, en de ko-pers van de appartementen. *Construction Site* (Jean-Stéphane Bron, 2025) volgt over een periode van drie jaar de transformatie van de historisch Pathé Palace bioscoop in Parijs. *Out of the Picture* (An Ash Smolar, 2025) gaat over het negeren in de architectuurgeschiedenis van vrouwelijke archi-tecten. *The Secret of Hotel New York* (Boudewijn van Eijck, 2026) toont de ge-schiedenis van het populaire Rotterdamse hotel, dat in het begin van de vorige eeuw

gebouwd werd als het hoofdkantoor van de Holland-Amerika Lijn. *Our Land* (Orban Wallace, 2025) gaat over aan wie de grond in een land toebehoort. Dat in Engeland 1 procent van de bevolking de helft van alle de grond bezit, wordt niet door iedereen geaccepteerd: Britse activisten eisen veranderingen. Naast films is er een im-

mersive media-programma in het Nieuwe Instituut dat kritisch kijkt naar het docu-menteren en archiveren van architectuurontwerpen. Wie bepaalt wat belangrijk genoeg is om te bewaren? En wie liever 's nachts naar films kijkt of danst moet in de nacht van 10 oktober Architects of the After Hours niet overslaan.

AFFR.NL

EMMEN

📍 **Filmhuis Emmen**
Westeinde 70 | 0591-668250 | filmhuisemmen.nl
Jimpa ma 12.10 | *The Invite* di 13.10 | *Zondag de negenste* ma 19.10 | *Amoeba* di 20.10 | *Des preuves d'amour* ma 26.10 | *Primavera* di 27.10

ENSCHEDÉ

📍 **Concordia - Film & Beeldende kunst**
Oude Markt 15 | 053-4300999 | concordia.nl
The Beloved zo 25.10 | *The Color Purple* zo 11.10 | *Kreator - Hate and Hope* ma 19.10 | *Love-22-Love* di 3.11 | *Yellow Letters* zo 18.10 | **Cinekid** Extraordinary ma 12.10 t/m ma 14.10, vr 16.10 | *De grote droom* di 13.10 t/m do 15.10 | *Gugu's World* di 13.10, wo 14.10 | *Kabam! 2* ma 12.10 t/m vr 16.10 | *Lotte op zoek naar de draken* ma 12.10, wo 14.10, vr 16.10 | *De magische jungle* di 13.10, do 15.10 | *Onverwacht avontuur* ma 12.10, do 15.10, vr 16.10 | *Premières van jongerenfilms* di 13.10 | *Stitch Head* zo 11.10 t/m do 15.10 | *Tegenwoordig heet iedereen Sorry* do 15.10 | *Verhalen uit de magische tuin* zo 11.10 t/m wo 14.10, vr 16.10 | **Cinema Unfiltered** Jennifer's Body di 27.10 | **World Mental Health Day** *The Assistant* za 10.10

ETTEN-LEUR

📍 **Cinema Paradiso**
C.1 - Cinema, Binnentuin 2 | 076 5010167 | cinemaparadiso.nl

GELDERMALSEN

📍 **LingeFilm**
Rijksstraatweg 64 | info@lingefilm.nl | lingefilm.nl
Kain vr 9.10 | *The Rivals of Amziah King* za 10.10 | *Het geheim van de wonderse wereldboom* zo 11.10 | *On a String* di 13.10 | *The Christophers* wo 14.10 | *One Flew Over the Cuckoo's Nest* za 17.10 | *HalloWiebe: Overdrive* wo 21.10 | *Sunny Dancer* wo 21.10 | *Les enfants vont bien* vr 23.10 | *Pressure* za 24.10 | *Kokuhô* wo 28.10 | *500 Miles* do 29.10 | *De Gaulle: Liberté* vr 30.10 | *Breve storia d'amore* za 31.10 | *Kattenkwaad in Egypte* zo 1.11 | *A Sad and Beautiful World* wo 4.11

GOES

📍 **'t Beest**
Beestenmarkt 3 | 0113228142 | tbeest.nl
500 Miles do 8.10, vr 9.10, di 13.10 | *Les enfants vont bien* vr 9.10, di 13.10, wo 14.10, di 27.10 | *Trainspotting* za 10.10, wo 14.10 | *Below the Clouds* vr 16.10, di 20.10, wo 21.10 | *De Gaulle: Résistance* vr 23.10, za 24.10, di 27.10 | *The President's Cake* ma 26.10, di 27.10, wo 28.10 | *The Discovery of Heaven* do 29.10, vr 30.10 | **Cinekid** *Kabam! 2* ma 19.10 | *De grote droom* di 20.10 | *Extraordinary* wo 21.10 | *Stitch Head* do 22.10 | **Goese filmdagen amuse** *The Beloved* do 15.10 | **Halloween** *The Texas Chain Saw Massacre* vr 30.10 | **Koolhovens** *Keuze Ex Machina* do 22.10

GOIRLE

📍 **Jan van Besouw**
Thomas van Diessenstraat 1 | 0135343400 | janvanbesouw.nl/
Beschouwfilm Alpha di 13.10 | **Halloween filmavond** *Scary Movie 6* do 29.10

GOUDA

📍 **Filmcafé Gouda**
Lethmaetstraat 45 | 0182-522200 | filmhuisgouda.nl
Het programma wordt wekelijks bepaald dus kijk op de website.

GRAVE

📍 **Filmcafé Grave**
Maximiliaan de Manstraat 2 (Generaal de Bons kazerne) | 06-53149906 | filmcafegrave.nl
Primavera vr 9.10, ma 12.10 | *Pressure* za 10.10, wo 14.10 | *Nijmegen, de verdwenen stad* za 17.10 | *Pour le plaisir* vr 16.10, ma 19.10 | *The Rivals of Amziah King* vr 23.10, ma 26.10 | *500 Miles* za 24.10, wo 28.10 | *Les enfants vont bien* vr 30.10, ma 2.11 | **Cinekid** di 20.10, wo 21.10

GRONINGEN

📍 **Forum Groningen**
Nieuwe Markt 1 | 050-3683683 | forum.nl
📍 **RKZ Bios**
Emmastraat 15-s101 | 050-5262482 | rkzbios.nl

HAARLEM

📍 **Filmkoepel**
Harmerijansweg 4 | 085-0004126 | filmkoepel.nl
Filmcolleges Borgman + mi-

De prijs voor medische vooruitgang

Achter de deuren van het laboratorium schuilt een wereld die zelden in beeld komt. *Sentient* opent die wereld via het verhaal van dr. Lisa Jones - Engel, ooit als primatoloog betrokken bij medische experimenten op primaten, inmiddels bekend pleitbezorger voor dierenwelzijn. Haar weg van insidder naar activist roept een onvermijdelijke vraag op: hoe ver mogen we gaan in naam van de wetenschap? Dierproeven op primaten zijn al decennia omstreden, maar worden zelden écht ter discussie gesteld. *Sentient* doet dat wél, met undercoverbeelden die nooit eerder zijn vertoond en getuigenis-

sen van mensen aan de frontlinie van deze experimenten. Niet alleen dierenleed komt in beeld, ook de vaak verzwegen mentale tol bij de mensen die het werk doen. Een film die je aan het

denken zet over wie er eigenlijk de rekening betaalt voor vooruitgang. Alleen deze maand te zien bij *Movies that Matter On Tour*.
MOVIESTHATMATTER.NL/ON-TOUR

SENTIENT

se-en-scène wo 14.10 | *Under the Skin* + geluid wo 21.10 | *The Long Day Closes* + montage wo 28.10 | **Royal Ballet** *Manon* di 27.10, ma 2.11
📍 **Schuur**
Lange Begijnestraat 9 | 023-5173910 | schuur.nl

HARDENBERG

📍 **Filmhuis Hardenberg**
Badhuisplein 3 | 0523-280353 | bioshardenberg.nl/filmhuis

HARDERWIJK

📍 **Filmhuis Harderwijk**
Catharinetekapel Klooster 1 |

0341-419500 | filmhuisharderwijk.nl
Wuthering Heights zo 11.10 t/m di 13.10 | *A Wolf Among the Swans* ma 12.10 | *La vita va così* wo 14.10 | *Hanze avond(t)uren* korte films za 17.10 | *Chaplin: Spirit of the Tramp* zo 18.10 t/m di 20.10 | *Les enfants vont bien* ma 19.10 | *Primavera* do 22.10 | *Joe Speedboot* za 24.10 t/m di 27.10 | *The Invite* ma 26.10

HEEMSKERK

📍 **Filmhuis Heemskerk**
Laurentz A. Verherentstraat 1 | decirkelheemskerk.nl/film
Silent Rebellion vr 9.10, zo 11.10, wo 14.10 | *Toy Story 5 (NL)* zo 18.10 | *Jimpa* zo 18.10, wo 21.10 | *Palastine* 36 vr 23.10, zo 25.10, wo 28.10

HEERLEN

📍 **Filmhuis De Spiegel**
Parkstad Limburg Theaters (kleine zaal) | Burg. van Grunsvenplein 145 | 045-5118178 | filmhuisdespiegel.nl
Juste une illusion za 10.10, zo 25.10 | *The Cycle of Love* di 13.10 | *Toutes directions* vr 16.10, za 24.10 | *Yellow Letters* vr 23.10, wo 28.10 | *Histoires parallèles* di 27.10 | **Coming-out** *Jim Queen* zo 11.10 | **Cinekid** zo 18.10, wo 21.10, zo 25.10

HELMOND

📍 **De Cacaofabriek**
Cacaokade 1 | 0492-529009 | cacaofabriek.nl/film
The Beloved do 15.10 | *Moppervis* za 17.10 | *Yugly* za 17.10 | *Shaun het schaap: het beest van de boerderij* za 17.10 | *De grote Sinterklaasfilm en de vliegende pieten* za 17.10 | *Hallowwiebe: Overdrive* za 17.10 | *Wilding:*

natuur in de hoofdrol di 20.10 | *Taxi Driver* wo 28.10 | **Horror Allnighter** za 31.10

HENGÉLO

📍 **Filmhuis Hengelo**
Beursstraat 44 | 074-2556789 | filmhuishengelo.nl
Omaha do 8.10 | *Primavera* vr 9.10, za 10.10, zo 11.10, do 15.10 | *Father* vr 9.10, wo 14.10, vr 16.10, za 17.10 | *The Invite* vr 16.10, wo 21.10, do 22.10, vr 23.10 | *Silent Rebellion* vr 23.10, za 24.10, zo 25.10, wo 28.10 | *Home* do 29.10, vr 30.10, za 31.10, 1.11 | *A Sad and Beautiful World* vr 30.10, wo 4.11 | **Cinekid** do 15.10 | **Film & Food** *Les uns et les autres* zo 18.10

HILVERSUM

📍 **Filmtheater**
Herenplein 5 | 035-6235466 | filmtheaterhilversum.nl

HOOGVEEN

📍 **Filmhuis Hoogeveen**
VUE Hoogeveen | Van Echtenplein | 0528-234000 | filmhuishoogeveen.nl
The Last Viking ma 19.10 | *Heldin* di 27.10, ma 2.11

HOORN

📍 **Cinema Oostereiland**
Krententuin 25 | 0229-232296 | cinemaooostereiland.nl
Premières *The Beloved* do 15.10 | *Coward* do 22.10 | *Sense and Sensibility* do 15.10 | *Shall We Dance?* do 8.10 | *Wen er maar aan* do 8.10 | *Wicker* do 22.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | **Hoornse Filmdagen** do 29.10 t/m zo 1.11 | **Jeugd** *Moppervis* vanaf za 10.10 | *De grote Sinterklaasfilm en de vliegende pieten* vanaf zo 18.10 | **Klimaatweek** ma 2.11 t/m zo 8.11

Vive la France

De Franse cinema is sinds jaar en dag de belangrijkste nationale filmcultuur in Europa. Dat kan opnieuw worden geconcludeerd op de achtste editie van het Tapis Rouge Frans Filmfestival. Te zien zijn achttien Nederlandse premières van Franse en Franstalige films. Van 28 oktober t/m 1 november in Het Ketelhuis.

Cijfers zeggen soms veel. Fransen gaan gemiddeld 3,3 keer per jaar naar de bioscoop, Nederlanders met 1,8 bijna de helft minder. Nog een cijfer: bijna 40 procent van het Franse bioscoopbezoek betrof vorig jaar een Franse film. In Nederland was het aandeel van Nederlandse films 14 procent. Er wil maar mee gezegd zijn dat de Fransen een cinefiele traditie hebben. Tapis Rouge Frans Filmfestival kan uit deze traditie putten. Het doet dat met achttien films, waarvan er vijf strijden om de Prix Tapis Rouge, de prijs voor de beste boekverfil-

ming. Cinéma de Francophonie bevat films uit Franstalige gebieden en in Cinéma d'Aujourd'hui draait het om films over actuele thema's, zoals de vrijheid van meningsuiting. Een paar titels. In het veelbesproken *L'inconnue* (Arthur Harari) wordt een man wakker in het lichaam van een vrouw. Van routinier Claire Denis is *Le cri des gardes* te zien. De in Afrika spelende film gaat zoals veel van haar werk over racisme en (neo)kolonialisme. Over een giftige liefdesrelatie gaat *Si tu penses bien* (Géraldine Nakache). Dat alcohol een meedogenloze vij-

and kan zijn, is zien in *Garance*, waarin een acteur (gespeeld door Adèle Exarchopoulos) worstelt met drank. De veelzijdige acteur Hafsia Herzi is te zien in twee films: in *Histoires de la nuit* (Léa Mysius) als een plattelander die op haar veertigste verjaardagsfeest geconfronteerd wordt met drie mannen uit haar verleden, en in *Quelques mots d'amour* (Rudi Rosenberg) als alleenstaande moeder

van twee kinderen. Ook de op het festival aanwezige acteur Antoine Reinartz is in twee films te zien, namelijk in *L'abandon* (Vincent Garreng), over de moord in 2020 door een jihadist op docent Samuel Paty, en in *La troisième nuit* (Daniel Auteuil) als Gilbert Lesage, een held, die meer dan honderd Joodse kinderen uit handen van de nazi's redde.

TAPISROUGEFRANS-FILMFESTIVAL.NL

HOUTEN

☉ Aan de Slinger

De Slinger 40 | 030-6351024 | aandeslinger.nl
Primavera zo 11.10 | Mariinka do 15.10 | Calle Málaga vr 16.10 | Oasis: Don't Look Back in Anger za 17.10 | Minoes wo 21.10 | De Gaulle: Liberté do 22.10 | Un anno di scuola vr 23.10 | The Christophers zo 25.10 | **Vroege film** Les enfants vont bien wo 14.10 | I Swear wo 21.10 | **Zin in film** Below the Clouds do 8.10

IJMUIDEN

☉ Haventheater IJmuiden

Dokweg 43-45 | 0900-1505 | haventheaterijmuiden.nl
Shaun het Schaap: Het beest van de boerderij vr 9.10, zo 11.10, di 13.10 | Wen er maar aan vr 9.10, zo 11.10, ma 12.10 t/m vr 14.10, za 17.10 | Queen Budapest di 13.10, zo 25.10 | **Fish & Film** Queen Budapest di 20.10

KAMPEN

☉ Filmhuis

Burgwal 84 | Reserveren via website | filmhuiskampen.nl
Sorda do 15.10, za 17.10 | 500 Miles do 22.10, za 24.10 | A Sad and Beautiful World do 29, vr 30.10

LEEWARDEN

☉ Slieker Film

Wilhelminaplein 92 | 058-2050300 | sliekerfilm.nl

LEIDEN

☉ Kijkhuis

Vrouwenkerksteeg 10 | 071-51233900 | bioscopenleiden.nl
nl/Kijkhuis

☉ Lido

Steenstraat 39 | 071-5124130 | bioscopenleiden.nl/Lido

☉ Trianon

Breestraat 31 | 071-5123875 | bioscopenleiden.nl/Trianon

LELYSTAD

☉ Filmtheater Lelystad

De Waag 9 | 088-0240240 | www.filmtheaterlelystad.nl
Des preuves d'amour di 13.10 | The Christophers di 20.10 | Father di 27.10 | Histoires parallèles di 3.11 | Docu De manager zo 11.10 | Moedertaal ma 26.10

LISSE

☉ Filmhuis Lisse

Floralisplein 69 | 071-7856757 | filmhuis-lisse.nl
Quiet Life di 13.10 | Votemos di 20.10 | Per te di 27.10 | The History of Sound di 3.11

MAASTRICHT

☉ Lumière Cinema

Bassin 88 | 043-3214080 | lumiere.nl

MIDDELBURG

☉ Cinema Middelburg

Achter de Houttuinen 30 | 0118-613482 | cinemamiddelburg.nl

MIDDELHARNIS

☉ Filmhuis Middelharnis (Het Diekhuus)

Beneden Zandpad 7 | 0187-482400 | hetdiekhuus.nl

NIJMEGEN

☉ Kaleidoskoop

Verbinding 2 | 0172-728001 | theater-kaleidoskoop.nl
The Choral do 15.10 | Tafiti wo 21.10 | Joe Speedboot (met buf-fet) vr 23.10

NIJMEGEN

☉ Lux

Mariënborg 38-39 | 024-3816859 | lux-nijmegen.nl
Premières All of a Sudden (Soudain) do 29.10 | Andiamo a bere l'ultima do 29.10 | The Beloved do 15.10 | Coward do 22.10 | Franz do 8.10 | Klara and the Sun do 29.10 | Maspalomas do 29.10 | Sense and Sensibility do 15.10 | The Social Reckoning do 8.10 | Tegenwoordig heet iedereen Sorry do 15.10 | The Weight do 22.10 | Wicker do 22.10 | Wildwood do 22.10 | Yellow Letters do 8.10 | Youri do 15.10 | Cinekid Kabam! 2 za 17.10 | Cinekid ste-macteren De magische jungle wo 21.10 | Cinekid rondleiding in de cabine za 24.10 | Cinekid glitter & glamour Tegenwoordig heet iedereen Sorry vr 23.10 | Cinekid opblijffilm Minoes ma 19.10 | Cinekid pyjamafilm De magische jungle zo 18.10 | Cinekid workshops Animagie di 20.10 | Fashion filterfabriek wo 21.10 | Spring in de film do 22.10 | Cursus Dood en film wo 4.11 | English Subs Yellow Letters za 10.10 | The Beloved za 17.10, di 20.10 | Coward za 24.10, di 27.10 | Minotaur za 31.10, di 3.11 | Yellow Letters di 13.10 | Filmkring Wicker do 15.10, di 20.10 | All of a Sudden (Soudain) do 29.10, di 3.11 | Halloween Carrie za 31.10 | LUX Rewind The Rocky Horror Picture Show zo 11.10 | Shall We Dance? zo 11.10, wo 14.10, vr 16.10, ma 19.10 | In Bruges zo 1.11 | Organ & Film Festival Fantasia 2000 za 17.10 | Flow za 17.10 | Die Abenteuer des Prinzen Achmed zo 18.10 | Voorpremière Maspalomas zo 11.10

OSS

☉ Cultuurpodium Groene Engel

Kruisstraat 15 | 0412-405504 | groene-engel.nl

OUDEBOSCH

☉ Filmtheater Fanfare/Utopiazaal

Markland College | Pagnevaartweg 7 | 0165-314503 | filmtheaterfanfare.nl

Pressure do 8.10 | Naza do 15.10 | Los domingos i.s.m. De Pelgrim wo 21.10 | Juste une illusion do 22.10 | Youri do 29.10

☉ Filmtheater Fanfare/Fidei et Arti

Pastoor Hellemonsstraat 1 Cinekid Kabam! 2 zo 18.10 | Extraordinary zo 25.10 | Maan-dagmatinee Pressure ma 12.10 | Juste une illusion ma 26.10

Panningen
DOK6 Cinema
Raadhuisplein 6 | 077-3101064 | dokcinema.eu

A President's Cake wo 14.10 | Jimpa ma 12.10, di 13.10, vr 16.10, wo 28.10 | L'affaire Bojarski ma 26.10, di 27.10, wo 4.11 | Calle Malaga ma 2.11, di 3.11

Griezelen in Haarlem

Je kunt veel zeggen over horrorfilms maar niet dat ze geen publiek trekken. Het nieuwe Haarlem Horror Film Festival speelt in op die belangstelling. Van 19 t/m 25 oktober met filmvertoningen in Schuur, Skatepark, Patronaat, Volharding en een afterparty in Wolfhound.

Het festival opent 19 september met de klassieker *Häxan* (Benjamin Christensen, 1922) in Schuur. Met een mix van documentaire, dramatisering en surrealistische beelden verkent de zwijgende film de geschiedenis van hekserij en bijgevolg. De film wordt ingeleid en vertoond met een door Kevin Toma gecomponeerde, live uitgevoerde nieuwe score. Schuur is ook de locatie voor het competitieprogramma Golden Raven, waarin tien één minuut durende films strijden om de Gouden Raaf. Ook is in

Schuur onder de titel *The Secret Scream* een verrassingsfilm te zien met vooraf een inleiding. Skatepark Haarlem vertoont de klassiekers *Golden Raven*, waarin tien één minuut durende films strijden om de Gouden Raaf. Ook is in

THE ROCKY HORROR PICTURE SHOW

Premières

The Beloved do 15.10

| *Coyote vs Acme* do 22.10 | *Erupcja* do 22.10 | *Franz* do 8.10 | *Het geheim van Hotel New York* di 20.10 | *L'inconnue* do 15.10 | *Klara and the Sun* do 29.10 | *Other Mommy* do 29.10 | *Prime-time* do 29.10 | *Sense and Sensibility* do 15.10 | *The Social Reckoning* do 8.10 | *The Texas Chain Saw Massacre* do 29.10 | *Wicker* do 22.10 | *Wildwood* do 22.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | *Youri* do 15.10 | *Klassieker* Lawrence of Arabia heel oktober | **Let's Talk About It** All the President's Men | *Being There* | *JFK* | *Mr. Smith Goes to Washington* heel oktober

29.10 | *Coward* do 22.10 | *Sense and Sensibility* do 15.10 | *La vie d'une femme* do 22.10 | *Wicker* do 22.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | *Youri* do 15.10 | **Aanschuifafel** do 15.10 | **Architecture Film Festival** do 8.10 | **Breibios 500 miles** do 15.10 | **Cinekid** za 17.10 t/m zo 25.10 | **Cinemini** Dag en nacht zo 18.10 | *Weer en wind* vr 23.10, zo 25.10 | **Q&A** Youri vr 16.10 | **Rotterdams open doek** di 13.10 | **Specials** *Death Becomes Her* di 20.10 | *Practical Magic* do 22.10 | *The Craft* vr 23.10 | *Donnie Darko* (live muziek) do 14.10 | *The Witches of Eastwick* di 27.10 | *The Rocky Horror Picture Show* vr 30.10, za 31.10 | **Wildlife Film Festival** di 3.11 t/m za 7.11

(Sean S. Cunningham, 1980). Volharding is de locatie voor de vertoning van *The Exorcist* (William Friedkin, 1973). En het Patronaat duikt in de cult, camp en extravagantie van *The Rocky Horror Picture Show* (Jim Sharman, 1975). Het festival besluit 25 oktober met de afterparty in Wolfhound. Tot slot een waarschuwing van de organisator: "We know what you did last summer!" HAARLEMHORRORFILMFESTIVAL.NL

fants vont bien do 8.10, vr 9.10 | *The Christophers* do 8.10, vr 9.10 | *Pressure* do 15.10, vr 16.10 | *C'était mieux demain* do 15.10, vr 16.10 | *Juste une illusion* do 22.10, vr 23.10 | *Tuner* do 22.10, vr 23.10 | *Pour le plaisir* do 29.10, vr 30.10 | *Jong programmeurs* *Practical Magic* 2 do 29.10, vr 30.10

Filmontdekkingen in Cinecitta Tilburg

Het 013 International Film Festival brengt van 20 t/m 25 oktober internationale festivalwinnaars, filmmakers en live filmmuziek naar Cinecitta Tilburg. Verwacht achtien films uit vijftien landen: van prijswinnaars uit Cannes, Rotterdam en Sundance tot bijzondere ontdekkingen die voor het eerst in Nederland te zien zijn. Iedere dag is er extra verdieping met introduc-

ties, q&a's en bijzondere gasten. Op de openingsavond is de Mexicaanse scenarist Vanesa Garnica aanwezig voor *Moscas*. Verder gaat *Filmkrant* -journalist Hugo Emmerzael in gesprek met Michal Kosakowski over zijn film *Holofiction*. De klassieker *Amores perros* wordt ingeleid door filmjournalist Noa Johannes. Lidewijde Paris analyseert *Minotaur* in *Hoe lees ik een*

film en als afsluiter laat Kevin Toma live zijn nieuwe soundtrack horen bij het futuristische meesterwerk *Metropolis*. 013IFF.COM

SITTARD

📍 Filmhuis Zicht

Ligne 3 | 088-5995533 | filmhuiszicht.nl

SITTARD

📍 Forum

Engelenkampstraat 68 | 0900-2228888 | forumsittard.nl
Premières *Wen er maar aan* do 8.10 | *Wicker* do 22.10 | **Eenmalig** *Queen Budapest* za 10.10

SNEEK

📍 Filmhuis Sneek

Leeuwenburg 12 | 0515-412341 | filmhuis-sneek.nl

SOEST

📍 Artishock

Steenhoffstraat 46 | 035-6019577 | artishock-soest.nl
Omaha zo 11.10, ma 12.10 | *De Gaulle: Résistance* vr 16.10 | *The Invite* zo 18.10, ma 19.10 | *Los tigrés* wo 21.10, zo 25.10 | *Pour le plaisir* zo 25.10, ma 26.10 |

Pressure wo 28.10, zo 1.11 | *The Christophers* ma 2.11, wo 4.11

STADSKANAAL

📍 Filmliga Stadskanaal

Menistenplein 9 | 0599-610777 | smoky.nl
Los domingos di 13.10 | *Kain* di 20.10 | *Midwinter Break* di 27.10 | *Blue Heron* di 3.11

TERNEUZEN

📍 Cine City

Nieuwstraat 41 | 0115-611133 | cinacity.nl

TIEL

📍 Filmtheater Agnietenhof

St. Agnietenstraat 2 | 0344-673500 | agnietenhof.nl
*F*ck de familie* za 10.10 | *The Invite* wo 14.10 | *Histoires parallèles* za 17.10 | *Dikkie Dik en de verdwenen knuffel* di 20.10 | *Little Trouble Girls* di 20.10 | *Minions & Monsters (NL)* vr 23.10 | *Sunny Dancer* za 24.10

| *Home* di 27.10, wo 28.10 | *One Night Only* za 31.10

TILBURG

📍 Cinecitta

Willem II straat 29 | 085-9022996 | cinecittatilburg.nl
Holofiction (nagesprek met regisseur) wo 21.10 | **Hoe lees ik een film?** *Minotaur* do 22.10 | **IFF – International Film Festival** di 20.10 t/m zo 25.10 | **IFF – Best of the Fest** zo 25.10 | **IFF – Slotfilm met eten** *Better Go Mad in the Wild* za 24.10 | **Klassieker met inleiding** *Amores perros* vr 23.10 | **Live muziek** *Metropolis* zo 25.10

UDEN

📍 Filmhuis De Pul

Kapelstraat 13 | 0413-265091 | filmpul.com
Pressure do 8.10 | *Breve storia d'amore* do 15.10 | *Below the Clouds* wo 21.10 | *No Good Men* do 22.10 | *500 Miles* do 29.10

UTRECHT

📍 de Sien

Kanaalweg 30 | 030-2312216 | desienfilm.nl
Moppervis | *Verhalen uit de magische tuin* | **Premières** *The Beloved* do 15.10 | *Coward* do 22.10 | *Erupcja* do 22.10 | *Imago* do 15.10 | *Shall We Dance?* (EN subs) do 8.10 | *Yellow Letters* (EN subs) do 8.10 | *You-ri* (EN subs) do 15.10 | **Cine Kilo Blade** | **Cinekid** do 22.10 t/m zo.10 *Extraordinary* | *De grote droom* | *Kabam! 2* | *Medialab* | *Stitch Head* | **Dolle Mina Filmclub** do 29.10 | **Set Up** *Thomas est amoureux* do 15.10 | **UQCF – Utrecht Queer Culture Festival** *Rebel Dykes* vr 9.10

VEENDAM

📍 Filmhuis vanBeresteyn

Museumplein 5a | 0598-317730 | vanberesteyn.nl
The Rivals of Amziah King ma 12.10 | *The Incomer* ma 19.10 |

Home ma 26.10 | *The Cycle of Love* di 27.10

VEENENDAAL

📍 Filmhuis Veenendaal

Spectrum | *Kees Stipplein* 72 | 06-53883412 | filmhuisveenendaal.nl

VENLO

📍 CityCinema

Picardie 33 | 077-4741234 | citycinema.nl
Specials *Primavera* do 8.10, zo 11.10, di 13.10 | *Palestine 36* do 15.10, zo 18.10, di 20.10 | *Wicker* do 22.10, zo 25.10, di 27.10 | *500 Miles* do 29.10, zo 1.11, di 3.11
Filmtheater De Nieuwe Scene
Nieuwstraat 13 | 077-3518183 | nieuwescene.nl

VLAARDINGEN

📍 Filmtheater Het Zeepaard

Vue Vlaardingen | *Veerplein 134E* | hetzeepaard.nl

VLISSINGEN

📍 Cine City

Spuikomweg 1 | 0118-22521 | cinacity.nl

VOORSCHOTEN

📍 Filmtheater Voorschoten

Prinses Marijkelaan 4 | 071-5612566 | filmtheatervoorschoten.nl

WAALWIJK

📍 Filmtheater De Leest

Vredesplein 12 | 0416-337746 | deleest.nl
Les enfants vont bien vr 9.10 | *Un anno di scuola* za 10.10 | *Splish Splash Forever!* zo 11.10 | *Pressure* vr 16.10 | *No Good Men* di 20.10 | *Het geheim van de wonderboom* do 22.10 | *La vita va così* do 22.10 | *HalloWiebe* vr 23.10 | *500 Miles* vr 23.10, za 24.10 | *Rally – van Parijs naar de piramides* za 24.10 | *Palestine 36* di 27.10 | *The Incomer* do 29.10, vr 30.10 | *Juste une illusion* za 31.10, zo 1.11 | **Peuterprijs** *Mike & Molly* vierden feest zo 11.10

WAGENINGEN

📍 Filmhuis Movie W

Wilhelminaweg 3A | moview.nl

WEESP

📍 City of Wesopa

Herengracht 23 | 0294-458093 | wesopa.nl

WINTERSWIJK

📍 Filmhuis Winterswijk

Meddosesstraat 4-8 | 054-3521515 | filmhuiswinterswijk.nl
Silent Rebellion di 13.10 | *Votemos* di 27.10

WOERDEN

📍 AnnexCinema

Rosmolenlaan 1 | 0348-436510 | annexcinema.nl

ZAANDAM

📍 Filmtheater De Fabriek

Jan Sijbrandsteeg 12 | 075-6311993 | de-fabriek.nl
40 jaar De fabriek De aanslag (35mm) wo 28.10 | **Fabrieks-Klassieker** *Shall We Dance?* vanaf zo 11.10 | **Cinekid** za 10.10 t/m zo 18.10 *Extraordinary De grote droom* *Kabam! 2* *Onverwacht avontuur* *Stitch Head* **Workshop stemacteren** *Stitch Head*

ZALTBOMMEL

📍 Filmclub Cinemaarten

Theater de Poortertij | *Nieuwstraat* 2 | cinemaarten.nl

ZEVENAAR

📍 Filmhuis Zevenaar

Kerkstraat 27 | 0316-344250 | filmhuiszevenaar.nl
Premières *The Beloved* do 15.10 | *Coward* do 22.10 | *L'inconnue* do 15.10 | *Sense and Sensibility*

Filmsterren

	Bor Beekman de Volkskrant	Berend Jan Bockting de Volkskrant	Joost Broeren-Huitenga Filmkrant/Het Parool	Gerhard Busch VPRO Cinema	Elise van Dam Filmkrant/Volkskrant	Belinda van de Graaf Trouw	Romy van Krieken Veronica Superguide	Dana Linszen NRC Handelsblad	Ronald Rovers Filmkrant	Ab Zagt NPO Klassiek	Coen van Zwol NRC	Gemiddeld (aantal stemmen)
500 Miles	★★★★★							★★★★★		★★★★★		2,67 ^[3]
Below the Clouds	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★		★★★★★	★★★★★		★★★★★	4,11 ^[9]
Downtown	★★★★★			★★★★★		★★★★★	★★★★★			★★★★★	★★★★★	3,33 ^[6]
The Death of Robin Hood		★★★★★	★★★★★				★★★★★			★★★★★	★★★★★	2,90 ^[5]
The Dog Stars				★★★★★		★★★★★				★★★★★	★★★★★	2,25 ^[4]
De Gaulle: Liberté			★★★★★		★★★★★	★★★★★				★★★★★	★★★★★	3,80 ^[5]
Histoires parallèles	★★★★★	★★★★★		★★★★★		★★★★★		★★★★★	★★★★★	★★★★★		2,14 ^[7]
Home			★★★★★		★★★★★			★★★★★		★★★★★		3,00 ^[4]
Juste une illusion					★★★★★			★★★★★		★★★★★		3,00 ^[3]
Leviticus				★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★				★★★★★	3,50 ^[5]
Love–22–Love		★★★★★			★★★★★	★★★★★		★★★★★				3,63 ^[4]
Mémoire de fille					★★★★★	★★★★★				★★★★★		3,50 ^[3]
De manager	★★★★★	★★★★★						★★★★★				3,67 ^[3]
The Match		★★★★★		★★★★★						★★★★★	★★★★★	2,88 ^[4]
Mother	★★★★★		★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★		★★★★★		★★★★★		2,86 ^[7]
No Good Men			★★★★★			★★★★★		★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,75 ^[6]
Oasis: Don't Look Back in Anger	★★★★★		★★★★★							★★★★★	★★★★★	3,25 ^[4]
Palestine 36	★★★★★					★★★★★	★★★★★	★★★★★				3,25 ^[4]
Peter Hujar's Day					★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,57 ^[7]
Pour le plaisir		★★★★★						★★★★★		★★★★★		2,50 ^[3]
Pressure		★★★★★					★★★★★		★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,60 ^[5]
The Plague				★★★★★	★★★★★		★★★★★			★★★★★	★★★★★	3,60 ^[5]
Resident Evil		★★★★★		★★★★★					★★★★★			3,67 ^[3]
Rosebush Pruning			★★★★★		★★★★★		★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	2,29 ^[7]
Sovereign Son								★★★★★			★★★★★	4,00 ^[2]
Sugar					★★★★★			★★★★★	★★★★★			2,67 ^[3]
Toutes directions	★★★★★			★★★★★				★★★★★		★★★★★		3,13 ^[4]

★★★★★ zeer goed | ★★★★ goed | ★★★ redelijk | ★★ matig | ★ slecht

do 15.10 | *Yellow Letters* do 8.10 | *Youri* do 15.10 | *Royal Ballet Manon* di 27.10, zo 1.11

ZIERIKZEE

📺 Fizi

Kerkhof 3 | 0111-410202 | fizi.nl
Breve storia d'amore vr 16.10, ma 2.11 | *Charlie Harper* zo 18.10, za 24.10 | *De Gaulle: Liberté* za 24.10 | *Digger* vr 30.10 | *The Dog Stars* za 10.10, vr 23.10 | *Heart of the Beast* za 17.10 | *Human Nature* zo 11.10, za 17.10, vr 30.10 | *La vita va così* vr 9.10 | *Practical Magic 2* wo 21.10, vr 23.10 | *Pressure* vr 9.10, ma 19.10 | *Resident Evil* za 31.10 | *Verity* zo 25.10 | *Film by the Sea door het jaar* vr 9.10, zo 11.10, wo 14.10, vr 16.10 t/m zo 18.10, wo 21.10, vr 30.10 | *Filmquiz* zo 8.10 | *Jeugd Moppervis* zo 11.10, wo 14.10, zo 21.10 | *Shaun het schaap: het beest van de boerderij* wo 28.10, za 31.10, zo 1.11 | *Yugly* ma 12.10, do 15.10, ma 19.10 | *Ladies Night* *Practical Magic 2* do 15.10 | *Royal Ballet Manon* di 27.10

ZOETERMEER

📺 Filmhuis Cameo

Leidsewallen 80 | filmhuiscameo.nl

ZUTPHEN

📺 Filmtheater Luxor

Houtmarkt 64 | 0575-513750 | luxorzutphen.nl
3 Days in September do 29.10, vr 30.10 | *All of a Sudden* [*Soudain*] do 29.10, za 31.10 | *Andiamo a bere l'ultima* do 29.10 t/m za 31.10 | *The Beloved* do 15.10, vr 16.10, zo 18.10 t/m di 20.10, wo 21.10, vr 23.10, zo 25.10 t/m di 27.10, vr 30.10, za 31.10 | *Brand New Landscape* do 15.10, za 17.10, zo 18.10, di 20.10, do 22.10, zo 25.10 t/m di 27.10 | *Coward* do 22.10 t/m wo 28.10, vr 30.10, za 31.10 | *De Gaulle: Liberté* do 15.10, za 17.10 t/m di 20.10, do 22.10, za 24.10, zo 25.10, wo 28.10, do 29.10 |

Erupcja vr 30.10, za 31.10 | *Fragments of Belonging* do 22.10, vr 23.10, ma 26.10 t/m wo 28.10 | *Franz* do 8.10 t/m ma 12.10, wo 14.10, do 15.10, zo 18.10, wo 21.10 | *Human Nature* do 8.10, vr 9.10, zo 11.10 t/m di 13.10 | *Imago* do 29.10 t/m za 31.10 | *Juste une illusion* do 8.10, zo 11.10, di 13.10 | *Mädchen in Uniform* wo 28.10 | *Mémoire de fille* do 8.10, za 10.10, ma 12.10 | *Pantserkruiser Potemkin* wo 14.10 | *Shall We Dance?* do 8.10 t/m di 13.10 | *Sovereign Son* vr 9.10, za 10.10, ma 12.10 t/m wo 14.10 | *The Cycle of Love* vr 9.10 t/m zo 11.10, di 13.10, za 17.10, wo 21.10 | *Under the Flags, the Sun* vr 23.10, za 24.10, ma 26.10, wo 28.10 | *La vie d'une femme* do 22.10 t/m za 24.10, ma 26.10, di 27.10, do 29.10 | *Yellow Letters* do 8.10, do 15.10, za 17.10, ma 19.10, wo 21.10, za 24.10, zo 25.10, wo 28.10 | *Youri* do 15.10 t/m wo 21.10 | *Cinekid De grote droom* di 20.10, za 24.10 | *Extraordinary* zo 18.10, do 22.10 | *Kabam! 2* za 17.10, wo 21.10 | *Stitch Head* ma 19.10, vr 23.10 | *Luxor junior Het geheim van de meesjes* zo 11.10, zo 25.10

ZWOLLE

📺 Filmtheater Fraterhuis

Blijmarkt 25 | filmtheaterfraterhuis.nl
The Cycle of Love | *Digger* | *Downtown* | *Mémoire de fille* | *Premières All of a Sudden* [*Soudain*] do 29.10 | *The Beloved* do 15.10 | *Coward* do 22.10 | *Franz* do 8.10 | *Sense and Sensibility* do 15.10 | *Wen er maar aan* do 8.10 | *Wicker* do 22.10 | *Youri* do 15.10 | *Cinekid Extraordinary* ma 12.10 t/m vr 16.10 | *De grote droom* ma 12.10 t/m vr 16.10 | *Kabam! 2* ma 12.10 t/m vr 16.10 | *Stitch Head* za 10.10, ma 12.10, wo 14.10 t/m vr 16.10 | *Jeugd Verhalen uit de magische tuin* vanaf za 10.10 | *Wildwood* vanaf za 24.10 | *Klassieker The Discovery of Heaven* do 22.10

LEZERSACTIES OKTOBER

FILMKRANTDAGEN HILVERSUM EN ALKMAAR

Op zaterdag 7 november vindt tijdens het Filmfestival Hilversum de Filmkrantdag plaats. In samenwerking met *Filmkrant* worden er drie films vertoond, ingeleid door filmcriticus Elise van Dam. Op het programma staan de Gouden Palm-winnaar *Fjord* (2026) van Cristian Mungiu, *Fatherland* (2026) van Pawel Pawlikowski over de Duitse schrijver Thomas Mann, en de Spaanse tragikomedie *Amargosa Navidad* (2026) van Pedro Almodóvar. Een lekkere lunch is inbegrepen. In Filmhuis Alkmaar is op 8 november ook een Filmkrantdag met een iets andere invulling. De dag wordt afgetrapt met een inleiding van (film)journalist Nicole Santé. *Fatherland* (2026) wordt ook hier vertoond en zal worden vergezeld door de actiekomedie *Wild Horse Nine* (2026) van Martin McDonagh.

Filmfestival Hilversum en Filmhuis Alkmaar stellen beide 2x2 vrijkaarten ter beschikking

INTERESSE?

Stuur een e-mail met naam en adres naar info@filmkrant.nl en geef daarin aan voor welke actie u belangstelling heeft. Er wordt geloot onder de inzenders. N.B. Slechts één actie per inzender. Deze actie loopt tot 4 november. Winnaars ontvangen bericht en over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd.

BOEK IDEAAAL VAN BAREND DE VOOGD

Ideaal: Op het spoor van film- en verzetsman Karel van Riet Paap duikt Barend de Voogd in het leven van Karel van Riet Paap. De filmonderzoeker spitte door de film- en oorlogsarchieven en vertelt het fascinerende en aangrijpende levensverhaal van de verzetsman. De achterflap: "Den Haag, 1941. Terwijl de Nederlandsche Bioscoopbond zich in 1941 zonder noemenswaardig verzet aanpast aan de oekazes van de Duitse bezetter, en het publiek, ondanks het bioscoopverbod voor Joden, massaal naar de film blijft gaan, gaat hij in het verzet. Wie was de Haagse filmlaborant Karel van Riet Paap? Wat was zijn rol in de vooroorlogse Nederlandse filmindustrie en wat was zijn rol in het nog prille Haagse verzet?"

Uitgeverij Walburg Pers stelt 3 exemplaren ter beschikking

BEST OF IDFA: AUDIENCE FAVORITES

Van 12 tot en met 22 november 2026 vindt het International Documentary Film Festival Amsterdam (IDFA) plaats. Tien dagen lang worden honderden korte en lange documentaires vertoond in diverse theaters in Amsterdam. Moeite met kiezen? Tijdens het laatste weekend van IDFA organiseert het festival de Best of IDFA: Audience Favorites. Dit dagvullende programma toont aaneensluitend de internationale documentaires die door het publiek zijn gekozen als beste van het festival. Wij mogen 2x2 vrijkaarten voor deze 'bingedag' weggeven. Houd de website van IDFA, idfa.nl, in de gaten voor het volledige festivalprogramma. Alle films zijn Engels gesproken of Engels ondertiteld.

IDFA stelt 2x2 vrijkaarten ter beschikking

BOEK CYCLE OF LOVE

Vanaf 1 oktober is *The Cycle of Love* te zien in de Nederlandse bioscopen en filmtheaters. De film vertelt het ontroerende, waargebeurde liefdesverhaal van de Zweedse Lotta en de Indische PK. Na hun eerste ontmoeting in New Delhi besluit de jonge PK op zijn fiets te stappen op zoek naar de naar Zweden teruggekeerde Lotta, meer dan elfduizend kilometer verderop. In *The Cycle of Love* zien we deze adembenemende tocht. Over ditzelfde bijzondere verhaal is door Per J. Andersson het boek *Het wonderlijke verhaal van de man die van India naar Zweden fietste voor de liefde* geschreven. Waar de film de reis van PK in beeld brengt, vertelt het boek het leven van PK. Hoe zagen zijn dagen in India eruit? Hoe verliep zijn eerste ontmoeting met Lotta? En wat maakte haar zo bijzonder dat hij op de fiets stapte naar de andere kant van de wereld? De verdieping die het boek biedt, kan de filmervaring alleen nog maar mooier maken.

FILM INC stelt 5 exemplaren ter beschikking

TAPIS FRANS FILM FESTIVAL ROUGE

5 dagen lang het béste
van de hedendaagse
Franse cinema!

Le meilleur du cinéma français contemporain !

28 OKT 1 NOV

HET KETELHUIS
AMSTERDAM

> tapisrouge.nl

Actie!

Laatbloei

Den Iip 73
1127 PG Den Iip
26 maart 2026
13.45 uur

Door JAN PIETER EKKER

Foto BOB BRONSHOFF

In de sporthal van Dorpshuis De Wije Iip in Den Iip zitten tientallen mannen en vrouwen – vooral mannen trouwens – te lunchen aan kampeertafels, terwijl in de ruimte ernaast intussen óók een zeer uitgebreid buffet wordt klaargezet, met een stuk of tien warmhoudbakken met eten uit alle windstreken.

“Mijn afscheidsfeest”, zegt John Buijsman. Hij loopt naar een van de hoge statafels en komt terug met een van de petitfours met zijn foto erop. “Ze gaan me missen”, gaat hij door. “Vanwege mijn humor... *The legend*. Met wie moeten ze nu bullshit-bingo spelen?”

Vanochtend heeft hij al gesproken, legt producent Maarten Kuit uit. “Dat loopt een beetje uit de hand, want daar dropt hij een bommetje dat hij van zijn vrouw af gaat. Nee, dat is geen spoiler, het is het uitgangspunt van de film en zit helemaal aan het begin. Als iedereen zo is uitgeluncht, draaien we de aanloop naar de speech.” Buijsman, met een lach: “Op dat moment denk ik: ik trek het niet meer.”

In De Wije Iip zijn opnames bezig voor *Laatbloei*, de opvolger van *De terugreis*, die in 2024 ruim 260.000 bezoekers naar de bioscoop trok, Gouden Kalveren won voor beste film en beste hoofdrol (Leny Brederveld) en namens Nederland werd ingezonden voor de Oscars.

In *Laatbloei* draait het om de kranige 65-plusser Joke, die nadat ze totaal onverwacht wordt gedumpt moet uitvinden wie ze zelf eigenlijk is, behalve de vrouw en moeder van. Ze wordt gespeeld door Raymonde de Kuyper, onder meer bekend van de *Mees Kees*-films en *Roos en haar mannen*.

Terwijl ze in een rustig hoekje van de foyer haar tekst staat door te nemen, wordt de camera op een stuk rails geposteerd en zet het art department de puntjes op de i. En hoe: het systeemplafond wordt versierd met groene slingers; overal worden bakjes

borrelnootjes, blokjes kaas, stukjes worst en glazen verschaald bier neergezet, de statafels worden voorzien van petitfours met Buijsmans hoofd en groene vlaggetjes met het logo van ‘Van Lier Office Supply’ – de fictieve firma die hem uitzwaait.

Een edelfigurant wordt geïnstrueerd hoe hij met een dienblad door de menigte moet manoeuvreren – voor de zekerheid eerst met lege glazen. “Ik heb geen horeca-ervaring”, waarschuwt hij. Terwijl regisseur Jelle de Jonge – blauw petje, koptelefoon om zijn nek – overlegt met De Kuyper worden de figuranten verspreid over de feestruimte. “Vergeet niet een bordje te pakken voordat je die bakken induikt”, zegt De Jonge nog tegen De Kuyper voordat hij achter zijn monitor plaatsneemt.

“Lieve mensen. Ietsjes stiller, dan kan de crew beter communiceren. Dus graag fluis-teren met elkaar”, roept de opnameleider. “We gaan even een repetitie doen zonder drankjes.” Na de repetitie sommeert De Jonge acteur Daniel Cornelissen, die zoon Mark

speelt, nog een stapje naar links te maken en er worden nog twee figuranten bij het buffet neergezet. Een productiemedewerker spuit met een waterspray wat condens op de saté, zodat die er wat beter uitziet.

“Nu mogen jullie echt met elkaar praten”, zegt de opnameleider. “Over van alles; het eten, het pensioen, dat soort dingen. *Here we go!* Eerste posities... en actie!” De Kuyper pakt een bord, laat zich wat opscheppen en scant de ruimte. Op de achtergrond begint zoon Mark een slap verhaal tegen een van de collega’s van zijn vader: “Dat is dus precies wat ze willen dat je denkt. Ik ken iemand die bij de overheid werkt en die zegt ook letterlijk: Het klopt a-lle-maal...” Joke weet hoe laat het is; ze pakt haar zoon bij zijn schouders en duwt hem naar een ander groepje.

De Jonge staat te grinniken achter de monitor. “We zijn gestopt”, zegt hij even later. “Supergoed. Het klopt allemaal, alleen mogen die meneren bij het buffet nog een stapje naar rechts maken. We gaan ‘m nog een keer doen!”

Regisseur Jelle de Jonge en hoofdrolspeler Raymonde de Kuyper op de set van *Laatbloei* in Dorpshuis De Wije Iip in Den Iip

LAATBLOEI NEDERLAND, 2026 | SCENARIO JILDAU HARTZEMA, JELLE DE JONGE | REGIE JELLE DE JONGE | PRODUCTIE MAARTEN KUIT, JEROEN VAN DEN IDERT (HAZAZAH PICTURES) | IN COPRODUCTIE MET INTERSTELLAR PICTURES | UITVOEREND PRODUCTIE NIEK TEUNISSEN | CAMERA JORIS KERBOSCH | MONTAGE JURIAAN VAN NIMWEGEN | ART DIRECTION BRAM DOYER | KLEDING MARION BOOT, EVELIEN KLEIN GEBBINK | MAKE-UP JOAN TJON A HIE | MUZIEK ALEXANDER REUMERS | MET RAYMONDE DE KUYPER, JOHN BUIJSMAN, LAURA BAKKER, OLGA ZUIDERHOEK, JETTY MATHURIN, RENÉ VAN 'T HOF, CARLY WIJS, DANIEL CORNELISSEN | KLEUR, 90 MINUTEN | DISTRIBUTIE DUTCH FILMWORKS | TE ZIEN VANAF 12 NOVEMBER

COLOFON *Filmkrant* is een uitgave van Stichting Fuurland, Prinsengracht 770, 1017 LE Amsterdam, 020 623 0121, info@filmkrant.nl, www.filmkrant.nl | Oprichters Jan Heijs & Henk Rabbers | Zakelijke leiding & Advertentie-acquisitie Ilona van Genderen Stort, ilona@filmkrant.nl | Hoofredactie Ronald Rovers | Adjunct-hoofredactie Joost Broeren-Huitenga | Redactie Basje Boer, Elise van Dam, Hugo Emmerzael, Roosje van der Kamp, Alex Mazereeuw | Eindredactie Sasja Koetsier | Printredactie Mariska Graveland | Bureauredactie

Lotte Tendijck info@filmkrant.nl | Webredactie Edo Dijksterhuis, Kees Driessen | Agenda Romy van Krieken, agenda@filmkrant.nl | Vormgeving Jannie van de Goor | Cover *L'inconnue* | Fotografie Bob Bronshoff, Johannes Duncker, Fow Pyng Hu, David Levene, Thomas Nolf | Verder werkten mee Cristina Álvarez-López, Leo Bankersen, Martijn Blekendaal, Jos van der Burg, Jan Pieter Ekker, Dan Hassler-Forest, Omar Larabi, Adrian Martin, Maricke Nieuwdorp, Nicole Santé, Guus Schulting, Devi Smits, Karin Wolfs, Alexander Zwart |

Druk- en bindwerk Rodi rotatiedruk, Diemen | Oplage 27.000 | ©2026 Stichting Fuurland/filmkrant, Amsterdam | ISSN 01698109 | *Filmkrant* heeft geprobeerd de recht-hebbenden van het gebruikte beeld-materiaal te achterhalen en in te lichten. Mocht u desondanks menen dat u rechten bezit op een van de gebruikte beelden, neem dan contact op met de uitgever via info@filmkrant.nl | *Filmkrant* wordt mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de Nederlandse Vereniging

van Bioscoopexploitanten en Filmtheaters (NVBF) en het Tijdelijk Fonds Filmcultuur en wordt u mede aangeboden door uw filmtheater.

De volgende *Filmkrant* verschijnt op woensdag 4 november.

JOES
BRAUERS

LEVAN
GELBAKHIANI

JULIA
AKKERMANS

RICK PAUL
VAN MULLIGEN

"Inspired by a true friendship"

NAAR DE BESTSELLER 'IN HET HUIS VAN DE DICHTER' VAN JAN BROKKEN

YOURI

EEN FILM VAN
SANDER BURGER

VANAF 15 OKTOBER IN DE FILMTHEATERS

Cineville

Cinevillepas? Ga onbeperkt op filmdate.

Een sprintje trekken. De regen
trotseren. Een datenight plannen.
Kies voor film met Cineville. Een
goede keuze, elke keer weer.

Ga onbeperkt naar de film voor
€ 24 per maand, in meer dan
80 filmtheaters en bioscopen
door heel Nederland.

